

Pero Lučin,
predsjedatelj
Rektorskog zbora
STR. 8-9

Počeci visokog
škولstva
u Hrvatskoj
STR. 12-13

Narav sindikata:
borba koja ne
prestaje
STR. 14

god VI.
broj 62.
29. siječnja
A.D. 2015.
www.unist.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

Virtualna šetnja kroz Sveučilište u Splitu

STR. 6-7

CoTech – prva sveučilišna spin-off tvrtka u Hrvatskoj

STR. 10-11

120 godina Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša

STR. 19-22

Predstavljen STIM

STR. 15

sveučilišni život

SVEUČILIŠTE U SPLITU, FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE, OBJAVLJUJE

NATJEČAJ

Zaizbor:

1. jednog višeg stručnog suradnika na projektu "Prototip modula za automatizaciju industrijskih strojeva za čišćenje podova", na određeno vrijeme;

2. jednog stručnog suradnika za rad na projektu "Automatski klasifikator vozila temeljem računalnog vida i fuzije podataka", na određeno vrijeme;

3. jednog stručnog suradnika za rad na projektu "Napredne metode 3D virtualizacije - na putu prema virtualnom turizmu i digitalizaciji splitske kulturne baštine", na određeno vrijeme;

4. jednog stručnog suradnika za rad na projektu "Sigurnija i učinkovitija kogeneracijska/trigeneracijska postrojenja", na određeno vrijeme.

Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (N.N. 123./03., 105./04., 174./04., 46./07., 45./09., 63./11. i 94./13.).

Detaljnije informacije i upute za prijavu na natječaj nalaze se na web stranici FESB-a

Natječaj traje 30 dana od dana objave.

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova N.N. 116/03.

Sve informacije mogu se dobiti u Službi za upravno-pravne poslove Fakulteta.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Ruđera Boškovića 32., 21000 Split.

Nepravovremene prijave i prijave bez dokaza o ispunjavanju uvjeta neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Split, 22. siječnja 2015.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FAKULTET GRAĐEVINARSTVA,
ARHITEKTURE I GEODEZIJE
NATJEČAJ

1. za izbor jednog nastavnika u znanstveno – nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto izvanredni profesor za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu

2. za izbor jednog suradnika u suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto asistent, za znanstveno područje Prirodne znanosti, znanstveno polje Matematika, na određeno vrijeme (zamjena za djelatnicu na rodiljnom dopustu) u punom radnom vremenu. Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola. Prijave se podnose tajništvu Fakulteta osobno ili poštom u roku od 30 dana od dana objave natječaja, na adresu: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Ulica Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj. Pristupnici su dužni ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 63/11, 94/13, 139/13 i 101/14), a uz prijavu na natječaj treba u 2 primjerka priložiti:

- životopis, presliku diplome, presliku domovnice, opis nastavne i stručne djelatnosti (točka 1.), popis znanstvenih i stručnih radova (točka 1.), prijepis ocjena (točka 2.)

Osobe koje podnesu nepotpune i nepravodobne prijave ne smatraju se kandidatima prijavljenim na natječaj.

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU
objavljuje
NATJEČAJ (m/ž)

za zasnivanje radnog odnosa na radnom mjestu I vrste

1. Izvanredni profesor/ica u području umjetnosti, polje kazališna umjetnost, predmet Gluma, na određeno vrijeme (radi zamjene odsutnog zaposlenika),

2. Docent/ica u području umjetnosti, polje glazbena umjetnost, predmet Komorna glazba na Odsjeku za klavir, na određeno vrijeme (radi zamjene odsutne zaposlenice),

3. Umjetnički suradnik/ica ili viši umjetnički suradnik u području umjetnosti, polje glazbena umjetnost, na neodređeno vrijeme,

4. Dva predavača u području umjetnosti, polje likovna umjetnost ili primijenjena umjetnost, grana konzervacija-restauracija (radi zamjene zaposlenika kojemu miruje radni odnos). Pristupnici na natječaj moraju ispunjavati uvjete Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Prijava na natječaj mora sadržavati životopis, presliku dokaza o državljanstvu, diplomu o stečenoj stručnoj spremi i izvješće o umjetničkoj i nastavnoj aktivnosti.

Prijave se dostavljaju u roku od 30 dana od objave natječaja na adresu: Umjetnička akademija u Splitu, Zagrebačka 3, 21000 Split.

Dr. sc. Igor Weber izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor – za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje Biologija.

IN MEMORIAM

Branimir Lukšić
1935. - 2014.

Iznenadnu smrt prof. dr. sc. Branimira Lukšića od 3. studenoga 2014., *Universitas* obilježava uz neprimjereno kašnjenje, ali s razlozima koji daleko nadilaze formalno akademske obzire. Od osoba koje sam uvažavao spadao je u svjetonazorski meni najudaljenije. Prije nego sam ga upoznao osobno, izrazito sam zazirao od radikalizma njegovih sudova. No u osobnom sam kontaktu vrlo brzo shvatio da njegov "radikalizam" ne proizlazi – kao što je to najčešće slučaj - iz nedostatka hrabrosti da se misli, nego iz onog vrlo rijetkog viška odvažnosti da se na putu vlastitog mišljenja dosljedno ostane. „Reklo bi se smrtonosno, samoubilački dosljedno“, primijetih jednom u njegovu društvu. „Smrtonosno dosljedan? Nema tu neke velike odvažnosti, kolega, odgovorio je. Nismo li ionako smrtni?“

Prof. dr. sc. Branimir pl. Lukšić, pravni stručnjak, političar i publicist, rođen 1935. u Splitu, filozofiju je studirao na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, diplomirao je na zagrebačkom Pravu 1959., osam godina kasnije magistrirao, a titulu doktora znanosti stekao je 1974. godine. Na Ekonomskom fakultetu u Splitu od 1986. sve do odlaska u mirovinu predavao je trgovačko pravo. Jedan je od najistaknutijih hrvatskih intelektualaca kršćanskoga nadahnuća, član više filozofskih, kulturnih i stručnih udruga, od Hrvatskog filozofskog društva do Hrvatskog plemićkog zbor.

Istinski demokrat i angažirani katolički laik

Na Komemoraciji u foajeu HNK od Branimira Lukšića oprostili su se prof. dr. sc. Drago Šimundža, teolog i pisac, predsjednik Hrvatske udruge "Benedikt" Vide Popović, te župan splitsko-dalmatinski Zlatko Ževrnja, koji je rekao:

„...Prof. dr. Branimir Lukšić, čijeg se života i djela danas i ovdje s tugom i zahvalnošću prisjećamo, dao je bogat doprinos životu našega Grada i naše Županije, koje je neizmjereno volio. Bio je čovjek široke kulture i duhovnog raspona: pravnik po struci, u kojoj je dosegao puno više i od onoga što magistarski i doktorski naslovi sugeriraju. Bio je, naime, istinski mislilac, koji je svoje znanstveno djelovanje utemeljio u cjelovitom i duboko proživljenom kršćansko svjetonazoru, ali istodobno i čovjek-domoljub, kojemu su kabineti i struka bili preuski. Osjećao je i slijedio svoju vokaciju istinskog demokrata i angažiranog katoličkog laika. Zbog toga je vrlo često primao i udarce, na koje intelektualac takvog profila u današnjem dekristijaniziranom svijetu mora biti pripravan. U javnom diskursu uvijek je iskazivao dijaloški duh klasične kulture i naobrazbe.

Istodobno je bio i nepokolebljiv domoljub, o čemu su svjedočili i strani političari i diplomati s kojima je po prirodi

ra. "Profesor Lukšić je bio filozof u onom izvornom, antičkom, smislu, obrazovan, načitan, ali i spreman na sumnju, analizu, propitivanje i kritiku. Bio je pravnik, ali je žudio za sveobuhvatnim znanjem. Za razliku od mnogih hrvatskih intelektualaca nije bježao od politike. Počeo je pisanjem, a prihvatio je i dužnost župana. Na toj dužnosti bio je ozbiljan, odgovoran i human. Pomagao je mnogima, od pojedinaca do cijelih gradova. Opće dobro mu je bilo ispred osobnoga. Otišao je jedan od najboljih", rekao je na Radio Splitu Joško Krželj.

Autor je knjiga *Tegljenje u pomorskom pravu i pravu unutrašnje plovidbe*, 1976; *Pravo i etika: odnos bitka i vrijednosti*, 1995.; *Svjedok (ne)vremena*, 1998.; *Trgovačko pravo*, 2000. (2001., 2002., 2003.), sveučilišni udžbenik; *Nedovršena Hrvatska*, 2008.

(DČM)

svojih odgovornih dužnosti dolazio u dodir.

S posebnim pijetetom i poštovanjem prisjećam se njegova dugog i iznimno uspješnog obnašanja odgovornih dužnosti u Hrvatskoj demokratskoj zajednici. Posebno to važi za funkciju župana Splitsko-dalmatinske županije i to u iznimno delikatnim poratnim vremenima od 1997. do 2003. godine. Bio je – i to želim naglasiti – čovjek od povjerenja tvorca suvremene hrvatske države dr. Franje Tuđmana, čijem je putu ostao vjieran i onda kada to nije bilo politički isplativo...

Među nama živima, koji smo duže ili kraće vrijeme imali privilegiju biti suvremenici profesora Lukšića, trajno će lebdjeti njegov duh široko obrazovanog intelektualca.

Budući da je prof. dr. Lukšić bio uporan publicist, mnogo toga je zacijelo ostalo ne-sabrano po raznim publikacijama u kojima je surađivao.

Mi koji ostajemo iza njega moralno smo obvezni da takve njegove, uvijek produbljene i produhovljene uvide u ključne teme i priepore našega vremena, pomognemo sabrati na jednom mjestu kako bi i novi naraštaji u njima našli vrelo nadahnuća..."

IZ KOMEMORATIVNOG SLOVA ŽUPANA ZLATKA ŽEVRNJE

Stipendije za učenje u Indoneziji

Do 28. veljače traju prijave za stipendije Darmasiswa RI, bez-diplomski školski program koji nudi indonezijska vlada stranim studentima iz zemalja koje imaju diplomatske odnose s Indonezijom, sa svrhom učenja indonezijskog jezika (Bahasa), umjetnosti, glazbe, obrta i drugih područja na 46 odabranih ustanova višeg školstva u različitim indonezijskim gradovima.

Program se odvija u or-

ganizaciji Ministarstva prosvjete i kulture (MoEC) u suradnji s Ministarstvom vanjskih poslova (MoFA). Glavna svrha programa je povećati i potaknuti interes za indonezijskim jezikom te indonezijskom kulturom među stranim državljanima. Također je osmišljen kako bi se poboljšalo uzajamno razumijevanje i omogućila jača kulturna veza među zemljama. Interes međunarodnih studenata za sudjelovanje u ovom

programu stalno se povećava iz godine u godinu, pogotovo u posljednjih pet godina. Redovni jednogodišnji program je ponuđen stranim studentima koji žele učiti indonezijski jezik, umjetnost, kulinarstvo te turizam na odabranim ustanovama višeg školstva u Indoneziji. Sve informacije mogu se dobiti na telefonu +385 1 4578 311, e-mailu: sandri@indonesia.com.hr i web-stranici www.kemlu.go.id/zagreb.

F.B.

Natječaj
za dodjelu
stipendija
Sveučilišta
u Splitu

Sveučilište u Splitu raspisalo je natječaj za dodjelu stipendija u akademskoj godini 2014./2015.

Prijave se podnose osobno od 22. siječnja do 2. veljače 2015. od 09.00 do 11.00 sati ili preporučenom poštom najkasnije do 2. veljače 2015., na adresu: Sveučilište u Splitu, 21000 Split, Livanjska 5.

Sveučilište će dodijeliti ukupno 123 stipendije. Svi detalji mogu se naći u tekstu natječaja. Za sve dodatne informacije zainteresirani se mogu obratiti za 1. kategoriju Gabrijeli Budimir na 558-220 ili jpetko@unist.hr.

impressum ♦ universitas ♦ list Sveučilišta u Splitu ♦ **urednički kolegij ♦** Franka Babić ♦ Petar Bačić ♦ Aleksandra Banić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Jelena Matešić ♦ Sandro Nižetić ♦ Jelena Novaković ♦ Ivan Perkov (Zagreb) ♦ Marija Plazonić Šolić ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Ivana Vuka ♦ **fotografije ♦** croprix ♦ **art direktor ♦** Žarko Tičinović ♦ **glavni urednik** Duško Čizmić Marović ♦ **izdavač ♦** Sveučilište u Splitu ♦ **za izdavača ♦** prof. dr. sc. Ivan Pavić, rektor ♦ **adresa redakcije ♦** Livanjska 5/IV. ♦ tel. 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

Sa Senata: strateški dokumenti i zakonska inicijativa u korist funkcionalne integracije

Četvrta sjednica Senata očitovala je punu širinu ambicije nove sveučilišne Uprave. Raspon inicijativa raspravljenih na ovoj senatorskoj sesiji bio je uistinu nesvakidašnji: od Pravilnika o vrednovanju programa na načelima cjeloživotnog učenja, preko prijedloga izmjena i dopuna Statuta te nacрта nove sveučilišne Strategije, do zakonodavne inicijative Sveučilišta u Splitu za zakonsko priznavanje funkcionalne integracije sveučilišta i preinake akreditacijskih načela u korist razvoja novih sveučilišnih programa. Ni jedna od ovih rasprava nije bila formalistički ni motivirana, ni intonirana. U svim tim dokumentima i inicijativama polazi se od vizije Sveučilišta u Splitu kao "...vođućeg regionalnog Sveučilišta čvrste mediteranske orijentacije koje želi postati europski prepoznatljivo

crpeći snagu iz stoljetne kulturne, duhovne i materijalne baštine primarnom zadaćom da postane lider u prijenosu znanja i rezultata istraživanja kao temelja bržeg društvenog i gospodarskog razvoja te osiguravanja kvalitete i EU standarda koje će prenositi na sve suradne ustanove, nastavne baze, lokalnu zajednicu te gospodarske čimbenike". Za tako široko koncipirane i visoko postavljene ciljeve potrebne su i adekvatno organizirane te stručno osposobljene službe Rektorata. U tom je kontekstu Senat informiran i o nalazu revizije rada tih službi. No s velikog značaja svih navedenih tema interes medija je, u skladu s već uvriježenim navikama, skliznuo na marginu, ovoga puta na činjenicu da je izvješće o reviziji podneseno iza zatvorenih vrata, bez prisustva novinara.

D.Č.M.

O špekulacijama da je zatvaranje sjednice bilo motivirano skrivanjem nekakva prljavog poslovnog rublja, rektor Andelinović je rekao: "Razumijem i pozdravljam interes javnosti za rad Sveučilišta no pravo Senata da sam procijeni koja će pitanja raspravljati na otvorenim, a koja na zatvorenim sjednicama, demokratski je legitimno, i statutarno regulirano.

A u ovom slučaju nikakve rasprave o 'poslovanju' nije ni bilo, pogotovo ne o nekom 'prljavom rublju' kojega nema, a da ga ima ne bismo ga krili. Senat je samo obaviješten o revizorskom nalazu formalno knjigovodstvenih i stručno-organizacijskih problema za čije smo rješavanje sada dobili sve potrebne konkretne revizorske upute.

A načelnu podršku Senata da u skladu s ovlastima probleme promptno riješimo, imamo od ranije".

Osnovan Ured za EU projekte na Sveučilištu u Splitu

Krenula je kontinuirana edukacija za prijave i provedbu EU projekata

PIŠE: PROREKTOR ALEN SOLDO

Današnja ekonomska situacija od Sveučilišta u Splitu zahtijeva da preuzme što aktivniju ulogu u prijenosu inovacija iz znanosti u gospodarstvo i društvene djelatnosti, kako regije, tako i države. Sa svojih 12 fakulteta i 4 studijska odjela, Sveučilište karakterizira međusobna različitost, što je najbolji temelj za razvijanje interdisciplinarnosti, multidisciplinarnosti i transdisciplinarnosti znan-

stveno-istraživačkog rada. Prijenosom metoda i rezultata takvog rada u nastavu ostvaruje se najbolja sinergija između znanosti i obrazovanja, te postavka učenja putem istraživanja, što je i temeljni cilj razvoja svih modernih sveučilišta koja teže izvrsnosti.

Ipak, osnovni preduvjet takvog razvoja je odgovarajuće financiranje Sveučilišta. Današnje ali i buduće financiranje svih sveučilišta, prema najavama iz Ministarstva znanosti, obrazo-

vanja i sporta, je zasnovano na programskim ugovorima s resornim ministarstvom. Iako se u strateškim planovima predviđa uvođenje cjelovitih programskih ugovora koji će obuhvaćati sve temeljne aktivnosti sveučilišta, a time i znanstveno-istraživački rad, činjenice i predviđanja ukazuju na posve suprotni scenarij. Naime, svima je dobro poznato kako se Hrvatska našla pri dnu europske ljestvice izdvajanja za znanost s 0,81 % BDP-a, dok je europski pro-

dina imati veliki broj zaposlenih doktora znanosti. Time akademska zajednica gubi mlade znanstvenike koji bi trebali biti nova pokretačka snaga, što ne dovodi u pitanje samo njihovu budućnost, već znači i nepovratni gubitak sredstava uložene u njihovo obrazovanje i znanstveni razvoj.

Prema EU sredstvima za financiranje znanosti

Kako bi se spriječio takav crni scenarij, novoj Upravi Sveučilišta u Splitu je potpuno jasno da se moraju naći novi izvori financiranja. Stoga je u prvoj Strategiji Sveučilišta u Splitu, koja je upravo u fazi razrade, kao jedan od strateških ciljeva navedeno poticanje ulaganja u aktivnosti Sveučilišta formiranjem interesnih mreža u koje bi se uključile gospodarske, akademske, državne i javne institucije, te izgradnja infrastrukture i sustava za privlačenje sredstava iz europskih i međunarodnih fondova. Kao prvi korak u postizanju takvog ci-

lja, oformljen je Ured za EU projekte, kojemu je jedan od prioriteta stvaranje predvjeta za uspješnu prijavu i provedbu EU projekata na Sveučilištu u Splitu. U suradnji s Uredom za znanost i Uredom za transfer tehnologije pokrenuta je organizacija prezentacija, radionica i seminara u svrhu motiviranja i osposobljavanja za prijave i provođenje EU projekata. Takav oblik edukacije neće biti kratkog vijeka, već će se pretvoriti u kontinuirani proces koji bi trebao rezultirati povećanjem sredstava povučenih iz znanstvenih projekata EU. Time bi se osigurao ostatak najboljih mladih znanstvenika na Sveučilištu i podigla međunarodna kompetitivnost znanstvenih aktivnosti na Sveučilištu. Prve su radionice već održane tijekom prosinca prošle godine, a nova pod naslovom "Kako izraditi konkurentan projektni prijedlog", praćena konferencijom "Znanost kao pokretač društva i gospodarstva" je održana 27. i 28. siječnja.

'Danas sam ja učitelj'

Započele su prijave na natjecanje „Danas sam ja učitelj“, koji Hrvatska akademska i istraživačka mreža CARNet drugi put raspisuje u okviru Studentskog dana „Suvremene tehnologije u obrazovanju STO 2015“. Natječaj je prije svega namijenjen studentima učiteljskih fakulteta i fakulteta s nastavničkim smjerovima, no otvoren je i svim ostalim studentima zainteresiranim za primjenu tehnologije u vlastitom obrazovanju. Svi zainteresirani studenti učiteljskih fakulteta te fakulteta s nastavničkim smjerovima mogu se do 13. ožujka prijaviti na ovo nagradno natjecanje koje kao cilj ima potaknuti buduće nastavnike da pokažu svoju kreativnost te predstave svoje inovativne ideje primjenom

raznovrsnih informacijsko komunikacijskih tehnologija u nastavi. Također, kroz natječaj budući učitelji moći će prikazati na koji način primjena tehnologije u nastavi pridonosi stjecanju digitalnih kompetencija. Proglašenje najboljeg rada prema ocjeni Ocjenjivačkog tima te

uručenje nagrade pobjedniku natjecanja održat će se u sklopu ceremonije otvaranja 2. studentskih dana STO 23. travnja 2015. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Koordinatorica na FF-u je Suzana Tomaš s Učiteljskih studija.

Detaljnije informacije o pravilima i tijeku natjecanja, načinu prijave te kriterijima ocjenjivanja dostupne su na linku http://sto.carnet.hr/2015/natjecanje_za_studente.

M.T.

Studentica splitskog FF-a Julija Simunić 2014. je nagrađena za najbolji rad

Studenti na edukaciji za pripremu i prijavu Erasmus+ projekata

Edukacija za pripremu i prijavu Erasmus+ projekata namijenjena studentima Sveučilišta u Splitu održana je 20. i 21. siječnja u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu. Edukaciju je organiziralo Sveučilište u Splitu, a provela Info zona s ciljem da se što više studenata uključi u pripremu i prijavu projekata, naročito interdisciplinarnih. Erasmus + najveći je program Europske unije u području obrazovanja, osposobljavanja mladih te sporta.

Program se odnosi na razdoblje od 2014. do 2020. godine i nudi brojne mogućnosti za učenike, mlade, osoblje, obrazovne ustanove i organizacije uključene u obrazovanje, osposobljavanje, područje mladih i sport.

Edukacija je izazvala ogromno zanimanje studenata gotovo svih fakulteta Sveučilišta u Splitu. „Već sam bila na nekim treninzima za pisanje projekata, međutim ova radi-

Prorektor Boris Maleš

onica vrlo je detaljna. Ovo je nivo koji svakako trebamo postići da bi se mogli prijavljivati za projekte. Posljednjeg dana radionice isfiltrirali su se „najhrabriji“ studenti, i sigurno će jedna grupa prijaviti neki projekt za Erasmus+.

Želim napomenuti da prvi put imamo prorektora (prof. Boris Maleš) koji je zainteresiran za studente i naše pro-

bleme, i koji redovito, otkad je stupio na funkciju, s nama svakih petnaest dana održava sastanke i sluša nas. Baš iz tih susreta proizašla je i ova radionica“, rekla je Marina Crnjac, predsjednica Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu, studentica pete godine FESB-a, smjer Industrijsko inženjerstvo.

MAJA PEJKOVIĆ KAČANSKI

sveučilišni život

Audicija za 'Bolonju i prašumu'

Studenti Sveučilišta u Splitu, zainteresirani za rad u sveučilišnoj radio emisiji „Kroz Bolonju i prašumu“, koja se realizira u suradnji s HR Radio Splitom, sudjelovali su u audiciji održanoj 22. siječnja pod stručnim vodstvom Vedrane Krstić Ivanišević, voditeljice Multimedijanskog odjela HRT centra Split. Studente je tom prigodom pozdravio prof. dr. sc. Branko Matulić, prorektor za kvalitetu, umjetnost i kulturu.

Izrazivši im zahvalnost za iskazani interes, ohrabrio ih je u njihovoj želji da se okušaju u zanimljivim poslovima novinara, voditelja i tehničkih realizatora. Emisija „Kroz Bolonju i prašumu“ pokrenuta je prije pet godina s ciljem promicanja Sveučilišta, akademskog i studentskog života, unapređenja akademske kulture, znanosti i popularizacije medijskog rada među studentima. Do sada

je u edukaciji i stvaranju emisije sudjelovalo oko dvadesetak studenata s različitih sastavnica Sveučilišta, ali i strani studenti koji nas posjećuju u sklopu Erasmus projekta. Osim medijske kulture naučili su mnogo i o tehnologiji radijskog procesa testekli znanja i vještine koje su im omogućile sudjelovanje u mnogim EU medijskim projektima. Emisija se bavi svim relevantnim pitanjima akademske zajednice, promovira mnoge zanimljive fakultetske i sveučilišne projekte, sportska događanja, kao i aktivnosti profesora i studenata. Također, otvara zanimljive teme koje se bave studentskim standardom i uvjetima studiranja. Sugovornici su im uvijek relevantne osobe pa su tako u studiju ugostili brojne profesore Sveučilišta, predstavnike studentskih udruga, kao i čelnike Uprave Sveučilišta.

A.Ž.Č.

MEDICINSKI FAKULTET raspisuje

NATJEČAJ ZA IZBOR

-jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora u području prirodnih znanosti, polje biologija, grana genetika, evolucija i filogenija u Katedri za medicinsku biologiju
-jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana ginekologija i opstetricija u Katedri za ginekologiju i porodništvo
-jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana farmakologija u Katedri za sudsku medicinu
-jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu docenta u području biomedicine i zdravstva, polje javno zdravstvo i zdravstvena zaštita, grana socijalna medicina u Katedri za javno zdravstvo
-tri suradnika u suradničkom zvanju, od kojih dva naslovna asistenta, a jedan naslovni poslijedoktorand u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana kirurgija u Katedri za kirurgiju
-dva suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu naslovnog asistenta na određeno vrijeme od šest mjeseci u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti u Katedri za imunologiju i medicinsku genetiku.
Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13) te Pravilnikom o uvjetima i postupku izbora u zvanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (ve-ljača 2014.). Potrebna dokumentacija i dokazi koje je potrebno priložiti za izbor u određeno zvanje objavljeni su na mrežnoj adresi Povjerenstva za kadrove (<http://www.mefst.hr/kadrove>).
Na oglasena radna mjesta mogu se javiti osobe oba spola.
Rok natječaja je 30 dana od dana objave u „Narodnim novinama“.
Prijave se podnose poštom na adresu:
MEDICINSKI FAKULTET U SPLITU, Šoltanska 2, 21000 Split

Portal će se posvetiti terapijama koje nisu regulirane kao lijekovi i medicinski proizvodi, a koje se reklamiraju na tržištu kao učinkovite i sigurne za sprječavanje i liječenje bolesti

Prof.dr.sc.
Livia Puljak

'Dokazi u medicini': novi portal za raskrinkavanje neučinkovitih terapija

Znanstvenici Hrvatskog Cochrane ogranka Medicinskog fakulteta u Splitu i suradnici pokrenuli su krajem 2014. godine portal 'Dokazi u medicini' (www.dokazi-umedicini.hr) na kojem će tim znanstvenika odgovorati na pitanja o "čudesnim" terapijama koje su preplavile naše tržište, a za koje obično nema nikakvih dokaza o učinkovitosti i sigurnosti.

Zasigurno je svatko naišao na takve oglase i ponude, u kojima se nude egzotične gljive, različite kreme, fantastični uređaji, magnetne spravice, trake i efikasni čajevi koji liječe sve od prehlade do karcinoma. Nažalost, radi se o proizvodima

koji nisu registrirani kao lijekovi i medicinski proizvodi pa stoga ne prolaze stroge regulatorne kontrole koje moraju proći lijekovi da bi došli na tržište. Stoga imamo slučaj da svatko može prodavati što god mu padne na pamet i proglasiti to lijekom za karcinom, celulit, akne, gubitak kose, male grudi ili impotenciju.

Prodavači takvih čudesnih pripravaka često znaju napomenuti da su „istraživanja pokazala“ da njihov proizvod djeluje, ali pritom ne spominju koja su to istraživanja, ili navode rezultate istraživanja napravljenih na stanicama ili životinjama. Takvo istraživanje nije

nikakva garancija da je neki pripravak ili uređaj siguran i učinkovit za primjenu na ljudima.

Potpota MZOS-a

Kako bi se ponudio nepristran i nekomercijalan izvor informacija utemeljenih na dokazima, pokrenut je portal 'Dokazi u medicini' uz potporu projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta iz programa popularizacije znanosti. Svaka zainteresirana osoba može poslati pitanje putem obrasca koji se nalazi na stranici. Na pitanja će odgovarati znanstvenici uključeni u projekt, u skladu sa svojim vremenskim mogućnostima

jer se radi o volonterskom projektu.

Cilj portala nije davati odgovore tipa „liječnik mi je propisao lijek X od 100 mg za bolest Y i je li to prava terapija za moju bolest“. Odgovore na takva pitanja ljudi mogu pronaći na drugim izvorima informacija medicine utemeljene na dokazima, primjerice na stranici Cochrane sažeci, koju također priprema Hrvatski Cochrane ogranak i gdje se nalaze prijevodi Cochrane sustavnih pregleda koji analiziraju dokaze o učinkovitosti i sigurnosti različitih postupaka u medicini. 'Dokazi u medicini' će se posvetiti terapijama koje nisu regulirane kao lijekovi i medicinski proizvodi, a koje se reklamiraju na tržištu kao učinkovite i sigurne za sprječavanje i liječenje bolesti.

Znanstvenici okupljeni oko projekta nadaju se da će on privući još znanstvenika koji su voljni biti uključeni u inicijativu za podupiranje dokaza u medicini te da će postati važan izvor informacija za laike kojima je teško snaći se u mnoštvu informacija kojima ih obasipaju prodavači željni lake zarade na tudioj patnji i bolesti.

Prof. dr. sc. Livia Puljak, Medicinski fakultet u Splitu

Predavanje 'Volontiranje je dvosmjernan odnos'

U organizaciji Udruge bivših studenata i prijatelja Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu održano je 28. siječnja predavanje pod nazivom "Volontiranje je dvosmjernan odnos" na Kemijsko-tehnološkom fakultetu u Splitu. O temi je govorila magistra prava Mirela Buturović, pravna savjetnica Udruge za promicanje ljudskih prava i medijskih sloboda CENZURA PLUS Split. Iako je definiranje volonter-

skog rada prije svega određeno kao neprofitna aktivnost, prednosti takvog rada su brojne – prilika za pomoć drugima i razvoj društva u cjelini, do prilike za osobni razvoj i stjecanje životnog i profesionalnog iskustva kroz rad u zajednici. Opće je prihvaćeno mišljenje da je volontiranje jednosmjernan proces, odnosno „rad za ništa“ i poklanjanje svojeg vremena bez očekivanja osobne koristi. Međutim, proces volon-

tiranja je dvosmjernan odnos, u kojem novac nije ključna kategorija, ali su koristi koje proizlaze iz takvog angažmana višestruke. Volontiranje pruža niz mogućnosti za stjecanje novih znanja i razvoj vještina, razvoj talenata i otkrivanje novih područja interesa. Sukladno vlastitim afinitetima volontiranjem se mogu steći i proširiti znanja iz područja demokratskog utjecaja građana/ki, građanskog aktivizma, održivog ra-

zvoja i ekoloških tema, europskih integracija, društvenim odnosima, pisanju i upravljanju projektima (projektom managementu), prezentiranju vlastitih ideja, organizaciji javnih događanja...

Također, volonterski angažman razvija niz vještina kao što su komunikacijske vještine, vještine projektnog managementa, zaganjevanja, debatiranja, marketinga, organizacijske vještine i timski rad. Kroz volonterski angažman razvija se društvena i profesionalna mreža, što je u današnjem vremenu jedan od ključnih faktora uspješnog profesionalnog razvoja.

A.Ž.Č.

Prijedlog Sveučilišta u Splitu za promjene Zakona o kvaliteti

U čl. 1. stavku 1. alineji 1. iza rečenice:

„inicijalne akreditacije, reakreditacije, tematskog vrednovanja i vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete (audit),“ dodaju se riječi: „a koji postupci se obavljaju po načelima partnerskog odnosa između znanstvenih organizacija/visokih učilišta i Agencije za znanost i visoko obrazovanje sa ciljem stalnog trajnog osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.“

U članku 22. stavku 4. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. izdavanje pisma očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka do tri godine, koje u slučaju visokog učilišta može obuhvatiti zabranu upisa studenata u razdoblju određenom pismom očekivanja, s time da za visoka učilišta/studijske programe kojima je od njihova osnivanja/pokretanja do

Senat Sveučilišta u Splitu usvojio slijedeći tekst Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju

početka postupka reakreditacije prošlo manje od deset godina rok za uklanjanje kvantitativnih nedostataka može biti do sedam godina i ne može obuhvatiti zabranu upisa studenata u razdoblju određenom pismom očekivanja, a pod uvjetom da su znanstveni, nastavni i umjetnički procesi pozitivno ocjenjeni“.

Članak 22. stavku 9. točka 2. mijenja se i glasi:

„odgovarajući broj zaključenih ugovora o radu sa znanstveno-nastavnim, umjetničko-nastavnim, nastavnim ili suradničkim osobljem, s time da se za visoka učilišta koja su sastavnice sveučilišta uzimaju u obzir i ugovori o radu na drugim visokim učilištima

ma koja su sastavnice istog sveučilišta, pod uvjetom da sastavnice imaju odgovarajući međusobni (unutarsveučilišni) ugovor o suradnji u nastavi ili je općim aktom na razini sveučilišta propisana funkcionalna integracija znanstvene, nastavne i umjetničke djelatnosti, te s time da se u obzir uzimaju i ugovori o radu na organizacijama u kojima se obavlja djelatnost kojom se povezuje praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje (nastavna baza), a s kojima visoko učilište ima odgovarajući ugovor o suradnji u znanosti, nastavi i umjetnosti te na kojima se provode postupci osiguravanja kvalitete po istim kriterijima kao i za visoka učilišta.“

U članku 22. stavku 9. točki 3. iza riječi:

„osiguran odgovarajući prostor i opremu,“ dodaju se riječi: „s time da se za visoka učilišta koja su sastavnice sveučilišta uzima u obzir i prostor te oprema koju su osigurala druga visoka učilišta koja su sastavnice istog sveučilišta, pod uvjetom da sastavnice imaju zaključen odgovarajući međusobni (unutarsveučilišni) ugovor o uzajamnom korištenju i sl. opreme i prostora ili je općim aktom na razini sveučilišta propisana funkcionalna integracija korištenja prostornih resursa i opreme, te s time da se u obzir uzimaju i prostornih resursi i oprema na organizacijama u kojima se obavlja djelatnost kojom se povezuje praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje (nastavna baza), a s kojima visoko učilište ima odgovarajući ugovor o suradnji u znanosti, nastavi i umjetnosti te na kojima se provode postupci osiguravanja kvalitete po istim kriterijima kao i za visoka učilišta.“

Obrazloženje Prijedloga

Ovim prijedlogom izmjena i dopuna želi se postići da predmetni zakon u gore navedenim odredbama bude prilagođen i sveučilištima u Republici Hrvatskoj koja nisu pravno („formalno“) integrirana, ali u svojim strateškim odrednicama i praksama streme biti funkcionalno („suštinski“) integrirana pa takva sveučilišta ne bi trebala imati dodatnih poteškoća pri reakreditaciji samo zbog činjenice razdvojenosti pravne osobnosti svojih sastavnica.

Ovakve odrednice potiču unutarsveučilišnu suradnju, međusobno otvaranje sastavnica te osobito unutarsveučilišnu razmjenu studenata, a isto tako pridonosi svrsishodnom ostvarenju potencijala svih sastavnica, a što je posebno važno u vrijeme krize.

Nadalje, cilj je da se pri reakreditaciji uzmu u obzir i osobe u suradničkim zvanjima, kao da se i na eksplicitan način uzmu u obzir i osobe u umjetničko-nastavnim zvanjima te surad-

nici sa nastavnih baza visokih učilišta.

Također, želi se postići da u postupku reakreditacije novoo osnovana „mlađa“ visoka učilišta dobiju više vremena za uklanjanje kvantitativnih nedostataka i ne budu u samom početku onemogućena u izvođenju studija, a pod uvjetom da su znanstveni, nastavni i umjetnički procesi pozitivno ocjenjeni.

U Pravilniku o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (N.N. 24/10) kao provedbenom propisu Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (N.N. 45/09) također su spomenute kategorije: ugovori o radu s osobljem, prostor, oprema i sl. pa bi i taj pravilnik trebalo uskladiti s navedenim predloženim izmjenama i dopunama predmetnog zakona koje bi bile donesene u

duhu priznavanja funkcionalne („suštinske“) integracije više visokih učilišta i nastavnih baza unutar istog sveučilišta i pri istome sveučilištu.

Nadalje, važno je napomenuti da Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju u čl. 53. st. 2. izričito propisuje funkcionalnu integraciju sveučilišta kako slijedi: „Sveučilište integrira funkcije svojih sastavnica, posebno fakulteta, akademija i odjela (dalje: funkcionalna integracija) te putem svojih tijela osigurava njihovo jedinstveno i usklađeno djelovanje u skladu sa strateškim i razvojnim odlukama o akademskim pitanjima i o profiliranju znanstvenih istraživanja te jedinstveno i usklađeno djelovanje u financijskom poslovanju i pravnom prometu, investicijskima, razvojnim planovima te u nastupu prema vanjskim partnerima u znanstvenim djelatnostima i visokom obrazovanju. Sveučilište osigurava unutarnju i vanjsku mobilnost

studenata i nastavnika, racionalno korištenje ljudskih i materijalnih resursa, razvoj multidisciplinarnih studija te nadzor i stalni rast kvalitete kao i konkurentnosti nastavnoga, znanstvenoga, umjetničkog i stručnog rada. Sveučilište razvija jedinstveni informacijski i knjižnični sustav“.

S obzirom da nije realno očekivati pravnu („formalnu“) integraciju pravno neintegriranih sveučilišta u jedno visoko učilište i u jednu pravnu osobu niti je to predviđeno u strateškim ciljevima tih sveučilišta, ukazuje se potrebnim u smislu izmjena i dopuna intervenirati upravo u Zakon o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (N.N. 45/09) kako bi se (i u kontekstu osiguranja kvalitete visokih učilišta) ne samo priznali nego i potakli procesi funkcionalne („suštinske“) integracije sveučilišta u Republici Hrvatskoj.

zakonske promjene

Rektorski zbor o zakonskoj regulativi osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju

Rektori su se založili za pet osnovnih načela koja bi zakonodavac trebao poštovati pri donošenju regulative u znanosti i visokom obrazovanju, a koja se trenutno u praksi narušavaju: za načela:

- autonomije,
- fleksibilnosti i dinamičnosti,
- racionalnosti,
- povjerenja i
- supervizije

Ističući kako je prošlo pet godina od donošenja Zakona o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti, rektori su raspravljali i o ostalim podzakonskim aktima i procedurama uz ovo područje te zaključili da postojeća regulativa dijelom ne uključuje postupke koji su potrebni, a djelomično sadrži odredbe koje onemogućuju fleksibilnost i primjereno reagiranje na društvene promjene. Mišljenje je Rektorskog zbora:

- da se u autonomiju sveučilišta koja je zajamčena Ustavom Republike Hrvatske pokušava zadirati pojedinim zakonskim aktima i podaktima,
- da zakonska regulativa sveučilištima mora omogućiti lakšu prilagodbu potrebama tržišta rada i fleksibilnije stvaranje akademskih profila kako bi završeni studenti bili konkurentni na tržištu rada,
- da je u postojećem zakonskom okviru nemoguće u punom smislu razvijati programe cjeloživotnog obrazovanja (LLL)
- te dalje razvijati studijske programe na diplomskoj i poslijediplomskoj razini u skladu s europskim standardima.
- da u skladu s trenutnim zakonskim rješenjima

sveučilišta ne mogu autonomno i racionalno koristiti svoje resurse, zbog čega je gotovo nemoguće osigurati unutarnju mobilnost studenata i nastavnika te uspostaviti kvalitetne interdisciplinarne studijske programe. ● da bi zakonodavac propise trebao više temeljiti na načelu povjerenja i osloboditi sveučilišta od administrativne kontrole kojom se na njih pokušava vršiti politički pritisak te zadirati u njihovu autonomiju.

Zaključno, mišljenje je rektora da institucija koja provodi akreditaciju mora biti neovisna i da njezina uloga nije kontrola nego supervizija sveučilišnih procedura i standarda, što treba realizirati kroz partnerski odnos. Rektorski zbor svoj će prijedlog izmjena i dopuna postojeće zakonske regulative u području osiguravanja kvalitete te akreditacijskom sustavu u visokom obrazovanju dostaviti Ministarstvu uputiti prijedlog za izuzećem sveučilišta iz sporne odluke, jer je ovakva odluka funkcionalno i ekonomski neopravdana te narušava autonomiju sveučilišta.

studenti

Jesi li za 'virtualni đir' po sveučilištu?

Splitsko sveučilište prvo je sveučilište koje na svojoj web-stranici nudi virtualnu šetnju svojim prostorima uz razne dodatne materijale kojima će budućim studentima pokušati približiti i dočarati uvjete studiranja u Splitu

PIŠE:

MARIJA PLAZONIĆ ŠOLIĆ

Nećemo pogriješiti ako kažemo kako svi maturanti prije upisa na studij maštaju o svojim prvim koracima fakultetskim hodnicima ili se zamišljaju u klupama predavaonica! A ako za studiranje odaberu neki od splitskih fakulteta, sada mogu doznati kako hodnici i predavaonice izgledaju i prije nego li kroče njima. Kako? Virtualno!

Pojedini fakulteti u Hrvatskoj već imaju 'virtualnu šetnju', ali bez dodatnih sadržaja. U splitskoj verziji koja se još neko vrijeme planira nadograđivati na čiji će se fotografije, video-sadržaj, prezentacije, kao i detaljne informacije o upisima i ostale zanimljivosti koje bi trebali učeničke iz svih krajeva Hrvatske privući baš u Split i tako u potpunosti zamijeniti smotru fakulteta. No virtualna smotra sa svim planiranim sadržajem ne mora služiti samo privlačenju maturanata. Njome se mogu služiti i sadašnji studenti i profesori. To je pretpostavka objedinjavanja resursa čitavog sveučilišta. Ovakvom prezentacijom sveučilište će imati koristi i u međunarodnom smislu. Ta dimenzija tek treba dobiti svoj značaj, za početak je dovoljno da se naša akademska zajednica upoznata sama sa sobom!

Izradom virtualne smotre koordinirao je prorektor za studente, studentski standard i studentski sport, Boris Maleš. O ideji virtualne šetnje i njenoj po-

trebi na sveučilišnoj web-stranici razgovarali smo s bivšim predsjednikom Studentskog zbora Ivanom Žižićem koji je razradio koncept.

Kako je nastala ideja o virtualnoj smotri, i kome je ona namijenjena?

Još kao predsjednik Studentskog zbora razmišljao sam o potrebi da se u Split privuku najbolji maturanti ne samo iz Dalmacije i okolice, već iz cijele Hrvatske. To bi u konačnici pridonijelo kvaliteti studija i sveučilišta. Smatrali smo da premali broj učenika dolazi na Smotru fakulteta. Svrha virtualne Smotre je pružiti sve potrebne informacije o upisima i studijskim

programima maturantima iz čitave države na jednom mjestu, ali i dočarati im život studenata na našem sveučilištu. No, virtualna smotra nije namijenjena samo maturantima već i samim studentima, profesorima - čitavoj akademskoj i široj zajednici.

Što virtualna smotra nudi?

Zasad je gotova prva faza putem koje je moguće „prošetati“ Splitom i upoznati lokacije pojedinih sastavnica iz zraketa, kao i šetnja dijelom fakulteta. Moguće je doznati sve informacije o studijskim programima i upisima, informacije o smještaju, prehrani, sportu i ostalim temama koje se tiču studentskog života.

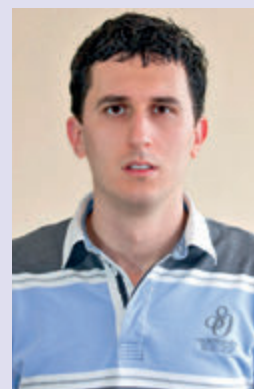

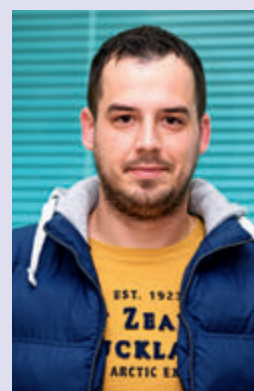
Do kraja godine kompletna virtualna smotra!

Tehničkim dijelom koordinirao je tajnik udruge "Virtualni svijet" Jakov Matić, koji nam je objasnio kako to funkcionira:

"Trenutno je preko virtualne smotre moguće prošetati gradom iz kućnog naslonjača, pronaći lokaciju željenog fakulteta, njime prošetati i doznati korisne informacije o upisima, studijskim programima i uvjetima studiranja na Sveučilištu u Splitu. Šetnja gradom iz zraka i šetnja sastavnicama maksimalno je prilagođena korisniku, koji u kratkom vremenu svlada sve funkcionalnosti virtualne smotre. Orijentaciju dodatno olakšava mogućnost korištenja Google karte. Navigacija je pojednostavljena i moguća je tipkama na zaslону, tipkovnici ili mišem. Pri ulasku u prostorije određene sastavnice strelice nas vode u pojedine predavaonice i laboratorije. U atrijima se nalaze oglasne ploče na kojima će maturanti klikom doznati sve informacije o upisima, studijskim programima

Ivan Žižić

Jakov Matić

i uvjetima studiranja. Također su dostupne i galerije slika, koje će korisniku detaljnije predložiti život studenata na Sveučilištu u Splitu. Sve što je potrebno kako biste posjetili virtualnu smotru Sveučilišta u Splitu je računalo, mobitel ili tablet s pristupom internetu, jer virtualna smotra je u potpunosti kompatibilna sa svim operacijskim sustavima i uređajima.

Izrada prve faze virtualne smotre trajala je dva mjeseca. Osim Ivana Žižića i mene, sudjelovalo je još pet studenata. Ako sve bude po planu, tijekom ove godine završit će se druga i treća faza. Time će se sve relevantne informacije vezane uz studije, studiranje, studentski život i Sveučilište općenito naći na jednome mjestu. Za kraj, moram spomenuti da je u čitavom procesu vrlo važna bila i odlična suradnja s upravom Sveučilišta, posebice s prorektorom Malešom. I pozivam sve da naprave dir po Sveučilištu, na www.unist.hr/smotra!"

M.P.S.

Planira se, dakle, daljnji rad na sadržajima?

Ova virtualna smotra s vremenom se planira usavršavati i nadopunjavati. U drugoj fazi sastavnice imaju mogućnost proširiti virtualnu šetnju ostalim dijelovima fakulteta, dodati foto i videosadržaje koji će na najbolji mogući način maturantima predložiti uvjete studiranja. Šetnjom kroz predavaonice, laboratorije, studentske restorane, referade... moguće je na trenutak doživjeti kako je biti student Sveučilišta u Splitu. Kao primjer, klik na mikroskop u prostoru laboratorija mogao bi nas odvesti na fotografije, video ili prezentaciju o tome što se

može naučiti na nekom kolegiju. Koliko će se detaljno ići u razradu, ovisit će o sastavnicama. U trećoj fazi zamišljeno je razviti jedinstveni sustav studijskih programa koji bi budućim studentima pružio sve potrebne informacije te ih privukao da odaberu neki od studija našeg Sveučilišta. Da bi taj dio bio što kvalitetniji, planira se i analiza potreba maturanata kako bi dobili točan uvid u sve što ih zanima. Zatim bi te podatke objedinili i osim osnovnih informacija o upisima, studijskim programima i uvjetima studiranja, pružili i dodatne poput izvannastavnih aktivno-

sti, mogućnosti zapošljavanja i slično.

Znači li to da će virtualna smotra potpuno zamijeniti onu pravu?

Kako bi virtualna smotra u potpunosti zamijenila onu pravu, potrebno je omogućiti budućem studentu da postavi pitanje i na njega dobije odgovor. Za takvu interakciju u obliku chata trebalo bi zadužiti svaki fakultet zasebno. Postavljanje pitanja studentu, profesoru ili pak studentskoj referadi zasigurno bi maturantima bilo od velike koristi prilikom odabira željenoga studijskog programa. Fakulteti bi se tada prezentirali svima, a ne samo onima koji su u mogućnosti posjetiti smotru.

intervju

Sveučilišta postaju jamstvo opstojnosti zajednice u kojoj djeluju

RAZGOVARAO:

DUŠKO ČIZMIĆ-MAROVIĆ

U tijeku je snažna inicijativa Rektoriskog zbora da se izmjenama Zakona o kvaliteti osiguraju pretpostavke funkcionalne integracije unutar akademske zajednice i omogućiti njezino izlaženje iz "sajne izolacije" kako bi osigurala ne samo vlastiti opstanak nego i preuzela svoj dio odgovornosti za izlazak društva i države iz dubokorazvojne depresije. O širim pretpostavkama za ostvarenje tih ciljeva razgovarali smo s prof. dr. sc. Perom Lučinom, rektorom Sveučilišta u Rijeci i predsjedateljem Rektoriskog zbora.

Na koji način Rektorски zbor, kao najviše koordinativno tijelo hrvatske akademske zajednice, može pridonijeti kvaliteti našega visokog obrazovanja?

Rektorski zbor hrvatskih sveučilišta čine rektori koji predstavljaju svoja sveučilišta, odnosno akademske sredine iz kojih dolaze, koje su znatno šire od samih sveučilišnih nastavnika. Praktički, predstavljamo najmanje 200 tisuća ljudi, vjerojatno najkreativnijih u našem društvu. Prema tome, uloga i odgovornost Rektoriskog zbora iznimno je velika. Ne postoji drugi način za koordiniranje razvojnih politika na sveučilištima, što indirektno znači i koordiniranje javnih politika. Iako neprekidno postoje pokušaji razvijanja javnih politika mimo akademske zajednice, uglavnom kroz pojedinačne inicijative i političke grupacije, teško je zamisliti uspješno artikuliranje javnih politika bez Rektoriskog zbora. Naravno, proces razvijanja javnih politika kroz Rektorski zbor iznimno je kompleksan jer zahtijeva konvergenciju svih stavova koji postoje na sveučilištima, među studentima, profesorima i ostalim zaposlenicima. Želio bih da taj proces postane znatno efikasniji, ali i da uključimo čim veći broj ljudi sa sveučilišta.

Je li suprotnost između humboldtske tradicije i izlaska visokog obrazovanja na tržište načelno nepremostiva?

Izlazak visokog obrazovanja na tržište je logična po-

sljedica njegova omasovljenja i različitih ekonomskih kriza. S rastom svjetske populacije i standarda, raste i broj institucija koje u različite vrste obrazovnog usavršavanja uključuju sve više ljudi. U takvoj klimi obrazovne institucije stalno nadmeću za veći broj studenata. Kako te institucije uglavnom više nisu isključivo vezane za nacionalne države, pojačana je mobilnost i razmjena studenata i nastavnika, a time i obrtanje kapitala. Znanje koje nema direktnu primjenu postaje luksuz. Brojni kritičari neoliberalizma u obrazovanju ističu da on zanemaruje humanističku dimenziju, i u tom se smislu javljaju brojna upozorenja da suvremeni obrazovni sustavi osnažuju nezainteresiranost pojedinca za društvenu ulogu. No neoliberalizam ima i neke dobre strane, primjerice, jača kvalitetu u smislu konkurencije među sveučilištima. Tradicionalno humboldtsko sveučilište treba se transformirati u sveučilište III. generacije koje se samostalno brine o svojim resursima i na taj način intenzivno sudjeluje u razvoju zajednice. Taj proces je započeo skoro prije 50 godina i ne samo da se ne da zaustaviti, nego se ubrzava. To znači da treba pažljivo promišljati proces transformacije sveučilišta kako bi se na neki način ograničio „akademski kapitalizam“ i spriječilo razjedaње humboldtškog sveučilišta. Smatram, naime, da ključne vrijednosti humboldtškog sveučilišta treba posvaku cijenu održati i pažljivo ih dograđivati elementima razvoja prema sveučilištu III. generacije.

Postoji li opasnost da u nedostatku sredstava naša sveučilišta radi vlastitih potreba odskližu u primitivno poduzetništvo koje bi ugrozilo društvenu ulogu visokog školstva?

Siguran sam da hrvatska sveučilišta imaju snagu da se odupru "primitivnom" poduzetništvu i da razviju poduzetničke aktivnosti koje su u funkciji razvoja zajednice, a ne eventualnog bogaćenja pojedinaca. Jakе humboldtske jezgre koje sveučilišta mogu i moraju očuvati trebaju biti jamacko-ji će spriječiti to "klizanje u primitivno poduzetništvo". Naravno, jamac uspješne

“

Čovjek čini razliku i svaki talentirani pojedinac je iznimno važan. Za njega se treba boriti i to treba biti srž nacionalne strategije

transformacije sveučilišta mogu biti jedino one humboldtske jezgre koje se temelje na svjetskoj prepoznatljivosti i intelektualnoj nezavisnosti. Normalno, pametna nacionalna politika koja brine o opstanku države i kvaliteti svojih sveučilišta razvijat će financijske instrumente kojima će očuvati i unapređivati humboldtske vrijednosti. Drugim riječima, smatram da je moguće uspješno proći transformaciju iz klasičnoga humboldtškog sveučilišta u sveučilište III. generacije koje će učvršćivati opstojnost hrvatske države i pridonositi boljem životu hrvatskih građana.

Kako ocjenjujete značaj i dosege najnovijih strateških razvojnih dokumenata visokog obrazovanja na državnoj i sveučilišnim razinama?

Strateški dokumenti su važni jer omogućuju kolek-

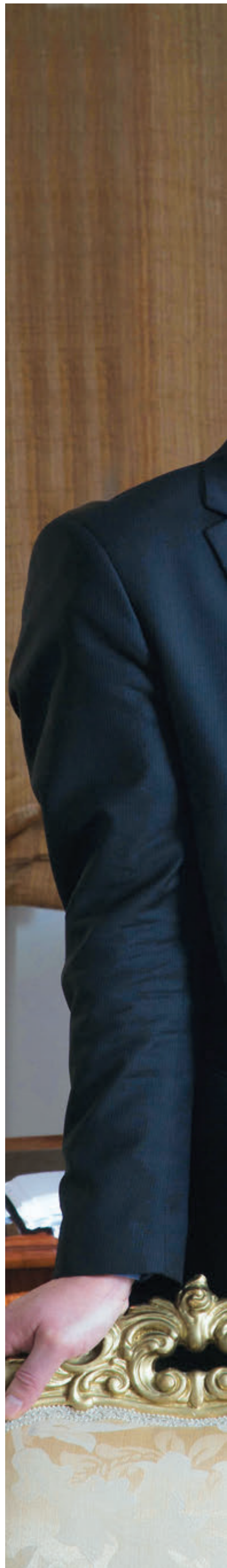
tivno učenje i konvergenciju promišljanja politika. U Hrvatskoj je premalo znanja o znanstvenim politikama, organizaciji sveučilišta, društvenoj mreži za difuziju inovacija i općenito o organizaciji procesa učenja u društvu desetljeću 21. stoljeća. Poseban je problem niska razina znanja o strateškom menadžmentu u tako sofisticiranom sustavu kao što je sveučilište. Hrvatska treba čim više koristiti znanje iz država EU-a. Dostupnost toga znanja i ekspertize je, po meni, najveća dobrobit pristupanja Europskoj uniji. Zbog mnogo čega su strateški dokumenti za nas sada tek smjernice i alat za učenje. To nisu strategije jer nisu načinjene na temeljnim načelima strateškog menadžmenta, ne donose se na pravi način, i izostaju bitni elementi koji slijede iza njihova usvajanja. Većina proračuna naših javnih institucija se ne

planira s ciljem izvršavanja strateških ciljeva i zadataka. Ne postoje jasno definirani standardi za raspodjelu resursa, prostora, sredstava ili radnog vremena. Rezultat je upravljanje na politički, a ne policy način. Mi čak nemamo ni riječ za pojam 'policy', za upravljanje putem jasno definiranih ciljeva i zadataka. Mi za sve koristimo pojam 'politika' koji je odavno sveden na borbu interesnih skupina za ovladavanje resursima koja se vodi umjetnim stvaranjem percepcije s ne osloncem na činjenice. To najbolje vidimo po temama koje dominiraju u predizbornim kampanjama. Nažalost, način djelovanja naših javnih institucija vrlo je često tek preslika onoga što se događa u političkoj areni.

Hoće li ovako dugotrajna kriza bitno suziti realni prostor za promišljanje budućnosti, ili razvojnim promišljanjima daje novi, veći značaj?

Iz biografije

Pero Lučin, rektor Sveučilišta u Rijeci i aktualni predsjedatelj Rektoriskog zbora, diplomirao je i doktorat znanosti stekao na Medicini Sveučilišta u Rijeci, na kojem je voditelj poslijediplomskog studija Biomedicina, predstojnik Zavoda i pročelnik Katedre za fiziologiju i imunologiju. Bio je prodekan Medicinskog fakulteta, prvi predsjednik upravnog odbora Nacionalne zaklade za znanost 2003. - 2010., pregovarač u procesu pristupanja Hrvatske u EU za poglavlja 25. (Znanost i istraživanje) i 26. (Obrazovanje i kultura) 2005. - 2012. te prorektor Sveučilišta u Rijeci 2000. - 2009. Autor je 52 znanstvena i 27 stručnih radova, 64 konferencijska priopćenja, više od 100 znanstvenih i javnih pozvanih predavanja, urednik 5 knjiga i stručnih publikacija, član uredništva nekoliko međunarodnih znanstvenih časopisa. Citiran je 2085 puta u Web of Science i 2800 puta u Google Scholar. Dobio je prvu nagradu za najbolji studentski rad, nagrade HAZU, Državnu nagradu za znanost, nagradu Hrvatskog studentskog zbora, Nagradu Europskog pokreta za "Europski govor godine", Nagradu Nezavisnog sindikata za razvoj sustava znanosti i visokog obrazovanja, Spomen-medalju Sveučilišta u Mostaru te Plaketu Univerziteta „Sv. Kiril i Metodij“ u Skopju.

“

Hrvatska treba čim više koristiti znanje iz država EU. Dostupnost toga znanja i ekspertize je, po meni, najveća dobrobit pristupanja EU

Mislim da je kriza pravo vrijeme za velike strateške zaokrete. Naročito to vrijedi za Hrvatsku. Sedam godina krize je ipak predugo razdoblje. Kriza je već upropastila nekoliko generacija, a Hrvatska je već izgubila veliki broj talentiranih, posebice onih koji su ovladali znanstvenom metodom na najvišoj razini. Za ovako malu zemlju taj odljev je dramatičan. Kad se u državi izgubi kritična masa kompetencije, proces postane nepovratan: nema dovoljno inovatora - nema tko osigurati rast - ljudi lošije žive - najbolji odlaze - nema više tko održati državu. To je prvorazredno političko pitanje i nema važnije tema od toga. No kad se o tome i povede riječ, sliježe se ramenima - 'neka ljudi idu za boljim životom'... 'koga nema bez njega se može' i sl... Nažalost nije tako, čovjek čini razliku i svaki talentirani pojedinac je iznimno važan. Za njega se treba boriti i to treba biti srž nacionalne strategije. Potrebna je energična politička odluka. Kod svake sljedeće privatizacije, prodaje ili monetizacije prirodnih ili izgrađenih resursa moralo bi se najmanje 10% izdvojiti za zadržavanje najtalentiranijih, za povratak onih koji su otišli, za masovno obrazovanje svih generacija te razvoj sustava znanosti i obrazovanja. Politički sustav koji vlada resursima, mora uložiti, ne u vlastiti, nego u opstanak Hrvatske države.

Kakvo je iskustvo Riječkog sveučilišta? Što smatrate izvornim doprinosom Rijeke cjelini hrvatskog sveučilišnog života?

Najveća vrijednost koju ima Riječko sveučilište je visoka razina kohezije, svijesti o značenju Sveučilišta za budućnost Rijeke, te znanja o procesima koji se događaju i moraju dogoditi. Institucijska kultura je znatno uznapredovala, transparentnost je visoka, visoka je i razina svijesti o autonomnosti i neovisnosti o politici, državi i ostalim sveučilištima. Tako treba biti, sveučilišta trebaju jačati kao autonomne i samosvjesne organizacije koje intenzivno surađuju. Na Sveučilištu u Rijeci je do visoke razine uveden strateški menadžment, uglavnom po uzoru i uz pomoć američkih sveučilišta. Preko pedeset znanstvenika se vratilo u Rijeku. To je omogućilo intenzivan razvoj Kampusa, istraživačke infrastrukture i europskih projekata. Riječki studenti su izvršno organizirani i pokazuju iznimno visoku razinu odgovornosti prema zajednici i sveučilištu. U nekim segmentima i veću od sveučilišnih djelatnika. Suradnja Sveučilišta sa županijom, Gradom Rije-

ka, Opatijom i ostalim gradovima i općinama je vrlo kvalitetna što omogućuje zajedničko promišljanje budućnosti, sinergiju, stvaranje kritične mase i daje šanse za uspjeh.

Možete li nam obrazložiti Vaše osobno zalaganje za unapređenje doktorskih studija kao jednu od ključnih razvojnih poluga ne samo akademske nego i šire društvene zajednice?

Bitno unapređenje dokorskog studiranja i dokorskih studija jedna je od najvažnijih reformi koja treba Hrvatskoj. Rast i razvoj u godinama i desetljećima pred nama temeljit će se na ljudima koji su razvili istraživački instinkt, postigli istraživačke kompetencije i ovladali znanstvenom metodom - kao načinom razmišljanja, djelovanja, postupanja i donošenja odluka. Uvođenje znanstvene metode jedan je od četiri najvažnija događaja u ljudskoj povijesti, prijeloman za intenzivan razvoj civilizacije. Započinje prije četristo godina u doba Galileja, Newtona, Keplera i njime je omogućeno kritičko mišljenje i postupanje temeljeno na mjerljivim činjenicama i uz što manje ovisnosti o religiji i ideologiji. O ljudima koji posjeduju te sposobnosti i kompetencije ovisi i društvena mreža za difuziju ideja, znanja i inovacija. A o živosti i održivosti te mreže, ovisit će sposobnost svake zajednice da se prilagođava sve bržim i intenzivnijim promjenama.

Ukazuje li taj odgovor na Vaše nedvosmisleno nezadovoljstvo našim društvenim elitama?

Mišljenja sam da je bitno unapređenje dokorskog studiranja i dokorskih studija jedna od najvažnijih reformi koje trebaju Hrvatskoj. Razvoj dokorskih studija je ključan jer se kroz doktorske studije stvaraju ljudi koji vladaju znanstvenom metodom i imaju istraživačke kompetencije. A takvi su nam ljudi potrebni ne samo za istraživanje na sveučilištima. Ti su nam ljudi potrebni i u javnoj upravi, javnim institucijama, u kulturi, ali ne manje i u političkom sustavu. U stvari, modernizaciju političkog sustava teško je i zamisliti bez tih ljudi. Drugim riječima, moderni doktorski studiji iznimno su važni i u društvenom i humanističkom području. Mislim da svi moramo biti svjesni da bolja radna mjesta u 21. stoljeću ovisе o koncentraciji intelektualnog, društvenog i kreativnog kapitala, a ne o prirodnim resursima, jeftinoj radnoj snazi i financijskom kapitalu. Što naročito vrijedi za naš prostor, jedno od najugodnijih područja za život na ovom planetu! Ljudi s doktoratom u Hrvatskoj nema ni približno dovoljno, a i oni koji se trenutno obrazuju kroz doktorske studije ne postižu odgovarajuću razinu. Poznato je da su doktorski studiji u naprednim europskim državama bolje i modernije organizirani i da već dva desetljeća stvaraju 5-10 puta više doktora znanosti. Finska ili Švedska imaju 10 do 20 puta više doktora znanosti od nas! A i ono malo što ih u Hrvatskoj imamo vrlo je neravnomjerno raspoređeno. Uglavnom su u Zagre-

bu te nešto u Splitu, Rijeci i Osijeku pri čemu su većinom angažirani na sveučilištima. Primjerice, u proteklih 15 godina samo je 20 ljudi s prebivalištem u Lici doktoriralo. Stoga je tamo teško govoriti, i uopće promišljati, o boljim radnim mjestima i ekonomiji koja bi se temeljila na znanju. Stoga smatram da Hrvatska treba ubrzano preći na model dokorskih škola i napustiti model tradicionalnih dokorskih studija. Doktorska škola već je postala standard za obrazovanje ljudi na najvišoj razini, i uvela ih je većina europskih sveučilišta. Naravno, uspostavljanje pravih dokorskih škola podrazumijeva ozbiljne promjene u sustavu financiranja znanosti i sveučilišta, promjene u sustavu znanosti, organizaciji i upravljanja sveučilištima.

Čini li Vam se vrijednom truda ambicija Universitas da sinergijom cijele hrvatske akademske zajednice dođemo do ozbiljnih i uglednih hrvatskih sveučilišnih novina?

Malo je reći da bi takva ambicija *Universitasa* bila vrijedna. Suvremeno doba zasnovano je na izrazitom proboju znanosti i primjeni njezinih otkrića u svakodnevnom životu. No, činjenica je da se komunikacija između znanstvenika i javnosti ne može ocijeniti dobrom, a posebno se to odno-

“

Izlazak visokog obrazovanja na tržište je logična posljedica njegova omasovljenja i različitih ekonomskih kriza. Ključne vrijednost humboltovskog sveučilišta treba po svaku cijenu održati i pažljivo ih dograđivati elementima razvoja prema sveučilištu III generacije

si na znanstvenu politiku što može imati ozbiljne posljedice na financiranje znanosti i primjenu novih tehnologija. Koliko su svemu tome krivi sami znanstvenici? Koliko njima nedostaje osjećaja za komunikaciju s javnošću? Koliko su tome krivi mediji koji znanost ne smatraju utrživom temom? Koliko medijima nedostaje volje i znanja o potrebi promocije znanosti i znanja? Primjerice, prije više od 10 godina riječki Novi list pokrenuo je prilog "Znanost i obrazovanje" koji je pet godina neprekidno izlazio na osam stranica i predstavljao mjesto gdje je akademska zajednica imala prostor i priliku progovoriti o svim temama koje su nas zanimala. Pa iako je po mišljenju dijela javnosti znanost itekako medijski interesantna, kao paradigma ljudske znatiželje, istraživačkog duha i napretka čovječanstva, umjesto da je ta razina informiranja unaprijeđena - a ti-

me i svijest o važnosti i ulozi znanosti - taj je podlistak ukinut. Stoga, naravno, pozdravljam, ovu vašu inicijativu koja proizlazi kroz pitanje. Da bi se to postiglo, uz medije koji bi pratili i konstruktivno utjecali na razvoj akademske infrastrukture, ponajviše isticanjem i praćenjem pozitivnih primjera, kritičkim osvrtima na ignoranciju, mistifikatorski elitizam i tradicionalizam, treba educirati i osobe s akademskih institucija zadužene za komunikaciju s medijima, kojih i na sveučilištima ima sve više.

Ciljana su publika svako i studenti kojima se obraćaju rijetki, a i tada kao ne baš ravnopravnim partnerima. Da o čestoj medijskoj zloupotrebi studenata i ne govorim, pri čemu ih se koristi kao instrument u "borbi" protiv sveučilišnih i vlasti uopće, stavljajući se apriori na njihovu stranu. Primjer za to su i napisi koji su preplavili hrvatske medije prilikom prosvjeda studenata u borbi za 'besplatno' obrazovanje - koje besplatno ne može ni u kojem slučaju biti jer ga netko uvijek plaća. Dakle, bez obzira na činjenicu da je znanost nesumnjivo medijski atraktivna i da ju je itekako moguće atraktivno ne samo 'zapakirati' nego i prodati, bez bolje suradnje akademске zajednice i izdavača pomake je teško očekivati.

Nazirete li izlaz iz naše razvojnog depresije i kolika je pritom uloga hrvatskih sveučilišnih centara?

Siguran sam da ovakav politički sustav - posebice sadašnja struktura političkih stranaka - ne može odgovoriti na izazov bitno povećane uloge visokoga obrazovanja u stvaranju novih radnih mjesta i gospodarskom rastu. Postojeći politički sustav već 25 godina bezuspješno pokušava osigurati rast trošenjem javnih resursa i zaduživanjem. Gotovo sve smo potrošili i već sedam godina hrvatsko se društvo ne može pomaknuti. Potrebna radna mjesta ne mogu generirati ni skupine okupljene po stranačkim afinitetima ni na taj način formirana politička elita. Premalo ih je ovladalo znanstvenim pristupom i kompetencijama. Umjesto toga ovladali su većinom javnih resursa nemilice ih trošeći za održavanje postojećeg sustava moći. Izlaz iz ove situacije nije moguć bez temeljite reforme cijelog političkog sustava, a osobito političkih stranaka kroz koju će se uspostaviti razumna društvena ravnoteža između političkih elita, aparata za održavanje političkog sustava i onih koji posjeduju istraživačke kompetencije i vladaju znanstvenom metodom. Jedino se tako može osigurati gospodarski rast i stvoriti dovoljno radnih mjesta koja bi zadovoljila hrvatske građane. U tome je neprocjenjiva uloga sveučilišta koja postaju garancija opstojnosti zajednice u kojoj djeluju, uključujući i državu. Neki su države to prepoznale i u razvoj svojih sveučilišta i cijelog obrazovnog sustava enormno puno ulažu. Smatram da bi na tu kartu i Hrvatska trebala uložiti takoreći sve što ima.

IN MEMORIAM

Premинуo bivši rektor Sveučilišta u Zagrebu akademik Ivan Jurković

Ivan Jurković

Akademik Ivan Jurković, rektor Sveučilišta u Zagrebu od 1979. do 1982. i dugogodišnji profesor Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta, preminuo je u Zagrebu 30. prosinca 2014. u 98. godini života. Akademik Jurković rođen je 1917. u Ogulinu. Diplomirao je kemiju na zagrebačkom Tehničkom fakultetu 1939., a geologiju 1943. na Filozofskom fakultetu. Doktorirao je 1956. godine na Tehničkom fakultetu, na kojem je bio asistent u Zavodu za mineralogiju, petrografiju i inženjersku geologiju. U zvanje redovitog profesora Sveučilišta u Zagrebu izabran je 1964. Redoviti član HAZU bio je od 1969., a godine 2000. Sveučilište u Zagrebu dodijelilo mu je počasno zvanje *professor emeritus*. Akademik Ivan Jurković vodio je vrijedna geološka istraživanja u više zemalja Afrike, Azije i Južne Amerike, a od

1965. do 1968. bio je i glavni geolog projekta Ujedinjenih naroda u Tunisu. Dobitnik je Reda Danice hrvatske likom Rudera Boškovića 2012. godine te brojnih nagrada i priznanja.

Uz iznimnu znanstvenu karijeru u području mineralogije, geokemije, petrologije, rudnih ležišta i metalogenije i dužnost rektora Sveučilišta u Zagrebu, akademik Jurković obnašao je brojne odgovorne dužnosti u znanosti i obrazovanju: između ostaloga bio je član Izvršnog vijeća Sabora SR Hrvatske za znanost, tehnologiju i informatiku (1968. - 1971.), predsjednik Savjeta za znanstveni rad (1971. - 1978.), predsjednik Republičkog savjeta za obrazovanje, znanost i kulturu (1978. - 1982.) i predsjednik Skupštine Sveučilišta u Zagrebu (1982. - 1984.). Kao predsjednik Odbora za izgradnju četiriju kapitalnih objekata kulture Hrvatske, koji je djelovao pri Saboru SR Hrvatske, akademik Jurković položio je s akademikom Mohorovićem kamen temeljac za novu zgradu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a potaknuo je i ideju za izgradnju Sveučilišnog računskog centra (SRCE) za potrebe znanosti, nastave i kulture na Sveučilištu u Zagrebu i ostalim znanstvenim i kulturnim institucijama.

Talijansko izaslanstvo na Sveučilištu u Zagrebu

Sveučilište u Zagrebu posjetili su predstavnici Sveučilišta Camerino i Udruge talijanskih poduzetnika u Hrvatskoj, koje je predvodila Nj. E. Emanuela D'Alessandro, veleposlanica Republike Italije u Republici Hrvatskoj. Svrha radnog sastanka bila je uspostava međunarodne suradnje između akademskih institucija te povezivanje s gospodarskim sektorom. Kao područje interesa Sveučilišta Camerino, rektor Corradini posebno je izdvojio bio-

znanost i biotehnologiju, veterinu i farmaciju te arhitekturu i dizajn, a s naglaskom na otvaranje *spin-off* tvrtki, transfer tehnologije i razmjene studenata i profesora Sveučilišta u Zagrebu predložilo je sklapanje temeljnog međusveučilišnog sporazuma te sporazuma s Udrugom talijanskih poduzetnika u Hrvatskoj. Kao cilj navedeno je i uključivanje sveučilišnog središta u Dubrovniku (CAAS) za potrebe organiziranja ljetnih škola, konferencija itd.

Dogovorena suradnja između Zagrebačkog sveučilišta i Grada Vukovara

Rektor Sveučilišta u Zagrebu Damir Boras i gradonačelnik Vukovara Ivan Penava 22. prosinca u Vukovaru su potpisali *Sporazum o suradnji* kojim Sveučilište

Rektor Damir Boras i gradonačelnik Ivan Penava

u Zagrebu Vukovaru pruža stručnu pomoć na projektima i u obrazovanju kadrova i stavlja na raspolaganje informacije i znanja koja mogu pridonijeti razvoju Grada. Između ostaloga, Sveučilište u Zagrebu i Grad Vukovar surađivat će na

razvoju znanstvenih, stručnih, umjetničkih i kulturnih potencijala te inovacija i prijenosa znanja i tehnologija u gospodarstvu Grada ostvarivanjem zajedničkih stručnih i znanstvenih istraživanja te gospodarskih programa i projekata.

CoTech - prva *spin-off* tvrtka

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu je utemeljio vlastito poduzeće i u njega transferirao dio svojih znanja i vještina koje je stjecao dugi niz godina, kao i visokoobrazovane stručnjake

PIŠE: RATKO BOŠKOVIĆ

„Kad sam završio doktorski rad u jednom institutu u Njemačkoj, s određenim rješenjem jednog problema, direktor instituta zatražio je od patentnog ureda instituta da ispita njegovu patentibilnost i treba li patentnom prijavom zaštititi ono što sam ja izumio. Tek potom dobio sam suglasnost da objavim svoje rješenje u znanstvenom časopisu ili na kongresima“, prisjeća se prof. dr. sc. Bruno Zelić, dekan Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. I nastavlja:

„Kod nas u Hrvatskoj je drukčije. Kad napravimo doktorat, mi prvo publiciramo taj rad, idemo na kongrese, pričamo svima što smo napravili. A onda se sjetimo da bismo svoje otkriće mogli i patentirati. Ode-mo u patentni ured, a oni nam kažu: 'Ali vi ste to već objavili!' I priča je gotova... Mi nemamo ni kulturu ni sustav komercijalizacije znanja. Mi to do sada nismo naučili raditi, a nitko nas nije ni tjerao da naše znanje iskoristimo. Kao znanstvenici i kao ustanove bili smo prepušteni sami sebi.“

Dekan Zelić odlučio je to promijeniti.

Snažnu podršku Zelić ima i u novom prorektoru za inovacije i transfer tehnologije prof. dr. sc. Miljenku Šimpragi, koji u razgovoru za Universitas kaže da o „nužnosti pokretanja biznisa, temeljenih na sveučilišnom znanju i otkrićima, kao sveučilišni nastavnik na Veterini govori godinama, ali kolege su ga počeli pažljivije slušati tek sada, kada je postao prorektor“.

Iz neprofitne u poslovnu sferu

„Želja nam je ponuditi svoje kapacitete gospodarstvu, da mu pomognemo u izlasku iz krize. I najrazvijenije zemlje svijeta traže rješenje za izlazak iz gospodarske krize i za brži razvoj (...) u poticanju inovacija i transfera tehnologije sa sveučilišta u gospodarstvo, odnosno stvaranju 'inovativnog gospodarstva', koje se temelji na visokom obrazovanju i istraživanjima na javnim znanstvenim institucijama“, rekao je prorektor Šimpraga i u nedavnom intervjuu Jutarnjem listu.

Za početak, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije (FKIT) i Sveučilište u Zagrebu

odlučili su osnovati poduzeće sa tri do pet zaposlenih i s početnih 20.000 kuna temeljnog kapitala, za stručno rješavanje problema u obradi otpadnih voda u industriji i manjim komunalnim jedinicama. Puni naziv poduzeća je Comprehensive Water Technology d.o.o., a skraćeni CoTech.

Kako nas je u razgovoru u svom uredu na Fakultetu obavijestio dekan Zelić, Senat Sveučilišta dao je suglasnost za osnivanje trgovačkog društva u 20-postotnom suvlasništvu Sveučilišta, dok će pretežitih 80 posto kapitala osigurati Fakultet. Direktor tvrtke bit će prodekan FKIT-a profesor Tomislav Bolanča, a prostori će poduzeće unajmiti od Fakulteta u podrumu zgrade na Marulićevu trgu 19 u Zagrebu. Čim zagrebački Trgovački sud odobri registraciju, a osnivači uplate temeljni kapital, tvrtka će početi s radom. To bi se trebalo dogoditi već početkom veljače ove godine. A što će zapravo FKIT postići tim potezom?

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije učinio

Prorektor Miljenko Šimpraga

vi i znanosti.

No, 20 tisuća kuna svakako nije dovoljno da bi poduzeće sa tri do pet zaposlenih moglo opstati dulje od jednog tjedna, pa nas je zanimalo hoće li CoTech imati kome odmah prodati svoje usluge i procese, i tako zaraditi barem za plaće. Hoće li imati kome brzo poslati fakture? Saznali smo da s tim ne bi trebalo biti nikakvih problema jer Fakultet će svojoj *spin-off* tvrtki, koja je ujedno i *start-up*, odmah prinijeti i dio poslova koje već ima ugovorene s vanjskim naručiteljima u javnom i privatnom sektoru. Konkretno, tu je za početak Pliva.

„Fakultet je do sada realizirao više od stotinu ugovora o suradnji, što s privatnim, što s javnim sektorom. Najveći dio tih poslova obavili smo u unutrašnjosti Hrvatske, bili smo najmanje aktivni u priobalju gdje se tek sada počinje intenzivnije razmišljati što s otpadnim vodama. To su konkretni poslovi, konkretni zadaci, trenutno radimo za Plivu na takvoj problematici, ali zanimljivi su nam i sustavi za obradu pitkih voda. Naši poslovni partneri iz javnog sektora, gradovi, općine i županije, imaju probleme tog tipa jer moraju zadovoljiti uvjete koje im određuju zakoni i propisi...“

Velika prednost nove tvrtke bit će u tome što će ona u podrumu koji će iznajmiti od Fakulteta moći, po važećem cjeniku, koristiti i fakultetsku opremu, tako da neće ovisiti o kemijskim analizama Zavoda za javno zdravstvo za određivanje koncentracije onečišćujućih, od običnog komunalnog, do teških metala, ulja i sličnih. No, CoTech neće nuditi samo analize i rješenja, nego i konkretni hardver, postrojenje za obradu otpadne vode. Njegovo pilot-postrojenje, a ne samo laboratorijsko, moći će se dovesti tamo gdje je potrebno i isprobati kako bi potencijalni kupac mogao provjeriti postiže li sve zadane parametre.

Spin-off nobelovca Vladimira Preloga još 1930-ih

Naime, u toj branši nije lako dobiti poslove, konkurencija je velika. Utoliko vlastita analitika, demonstracijsko

Prodekan FKIT-a Tomislav Bolanča i dekan Bruno Zelić

postrojenje je golema baza znanja daju sveučilišnom *spin-offu* stanovitu prednost. Pritom, premda se čini da tvrtka Sveučilišta u Zagrebu i Fakulteta kemijskog inženjerstva predstavlja pravu malu revoluciju, dekan dr. sc. Bruno Zelić podsjeća da je još tridesetih godina nobelovac prof. Vladimir Prelog, dok je na zagrebačkom FKIT-u predavao organsku kemiju, surađivao s privatnim poduzećima, što više, s prethodnikom iste one Plive za koju Fakultet rješava probleme i danas. „Nobelovac Prelog surađivao je s tvrtkom iz koje je izrasla današnja Pliva i kod nje je razvio kemijsku organsku sintezu koja je temelj mnogih tehnologija koje je Pliva kasnije koristila. Prelog je 30-ih godina prošlog stoljeća isto tako transferirao fakultetska znanja u biznis i radio svojevrsni *spin-off*“, priča nam profesor dr. sc. Bruno Zelić.

Ni pravi *spin-off* znanosti u poduzetništvo u današnjem smislu nije nešto nepoznato sveučilištu, samo što nije bilo dijelom proklamirane politike. „Ne bih bio siguran da u Hrvatskoj nema sveučilišnih profesora koji imaju svoje tvrtke, ali one nisu u vlasničkom odnosu s njihovim matičnim fakultetima, štoviše, njihovi fakulteti za njih ni ne znaju“, kaže dekan Zelić.

S druge strane, fakulteti su i prisiljeni surađivati s privredom jer moraju sami zaraditi novac za pokriće znatnog dijela svojih troškova. Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije, primjerice, država pokriva

Sveučilišna u Hrvatskoj

49 posto novca potrebnog za normalan rad, a ostatak mora zaraditi na tržištu. Ali, velika je razlika između toga kad mora zaraditi sam Fakultet i kad se trudi zaraditi njegovo poduzeće-kći.

Reinvestiranje dobiti i izlazak na burzu

Za zaposlenike fakulteta problem je što oni istovremeno moraju biti i nastavnici i istraživači i raditi na komercijalnim projektima. Stručnjaci zaposleni u fakultetskom *spin-off* poduzeću, međutim, mogu se posvetiti samo radu s gospodarstvom, ne moraju držati predavanja, vježbe i seminare, publicirati znanstvene radove radi napredovanja u zvanjima i slično, a fakultet s njima opet zarađuje za svoje potrebe.

„Zato nas u CoTechu zanima samo njegova održivost i konkurentnost na tržištu, te mogućnost da Fakultet kroz rad te tvrtke zaradi novac za isplatu plaća za Fakultet i Sveučilište, s kojim se onda na Fakultetu, a ne samo u njegovoj tvrtki, može razvijati nastava i znanost, kupovati oprema i slično“, kaže dekan FKIT-a.

Zato je ideja Fakulteta i Sveučilišta da iz CoTecha ne uzimaju dobit nego da je reinvestiraju, a kasnije taj *spin-off* netko može otkupiti ili se on može preobraziti u dioničko društvo, a njegov kapital listati na burzi. Zelić pritom dobro zna da samo jedan od dvadeset sveučilišnih *spin-off*ova doživi tako sretnu sudbinu, no u tome i jest čar poduzetništva.

„Ako Sveučilište stvori sto ili dvjesto poduzeća tog tipa, ja sam siguran da će nakon nekog vremena barem jedno od njih izrasti u poduzeće koje će biti aktivan sudionik na

tržištu. Tako se to radi vani. Tako to funkcionira svugdje u svijetu. Tako se postiže stabilnost financiranja sveučilišta“, optimističan je dekan Zelić. I prorektor prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga misli slično.

„Želja nam je da tvrtka (CoTech) u prvih pet godina postigne rast (...) s uvećanjem temeljnog kapitala za najmanje pet puta i ostvarenom dobiti koja bi

“

Fakultet će svojoj spin-off tvrtki, koja je ujedno i start-up, odmah prinijeti i dio poslova koje već ima ugovorene s vanjskim naručiteljima u javnom i privatnom sektoru.

dvostruko nadmašila temeljni kapital. To bi bila dobra osnova za daljnji brzi rast, novo zapošljavanje i privlačenje investitora, sa željom da se tvrtka i regionalno pozicionira“, rekao je prorektor za inovacije i transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu u intervjuu Jutarnjem listu. „Uvjeren sam da primjer ove prve *spin-off* tvrtke uskoro neće biti usamljen.“

U planu još dva spin-offa

I dekan Zelić već najavljuje nova poduzeća svojega fakulteta koji ima relativno puno znanstvenih nova-

ka koji neće ostati na fakultetu, a u čije je obrazovanje zajednica uložila strahovito puno javnog novca. Ne nađu li posao u struci na tržištu rada, većina će sreću potražiti u inozemstvu. „Naša je ideja da ih zadržimo u Hrvatskoj, da im damo priliku da ovdje osnuju svoje tvrtke“, kaže Zelić. „Pozivamo ih da nam dođu sa svojom idejom. Potom ćemo mi napraviti biznis plan i vidjeti je li ta njihova ideja tržišno održiva. Ako jest, pomoći ćemo im da osnuju tvrtku u kojoj će i oni imati vlasnički udio.“

Naime, s CoTechom je FKIT savladao „proceduru“ do kraja, stvorio je model i sada je spreman taj model primijeniti i u drugim slučajevima. Premda je prerano o tome govoriti, FKIT već ima u planu još dva *spin-off*a slična CoTechu. Naime, Fakultet ima za to još jedan jak motiv pored zapošljavanja „viška“ svojih eksperata i stjecanja dobiti.

Kao javna ustanova, FKIT sam nema pristup svim izvorima financiranja znanstvenog i stručnog rada jer za neke, poput projekata koji se financiraju na temelju strategije Obzor 2020 Europske unije, mora imati osposobljenog privatnog partnera koji će kasnije biti u stanju i komercijalizirati rezultate projekta. „Mi želimo da naša tvrtka aplicira na takve projekte kao naš partner pa da i s te strane dodemo do određenih izvora financiranja, gdje Fakultet može sudjelovati, ali ne može sam“, zaključuje dekan FKIT-a prof. dr. sc. Bruno Zelić.

Okrugli stol „Od spoznaje do spin-off tvrtke“

Okrugli stol *Od spoznaje do spin-off tvrtke* održan 19.12. 2014. u auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, prvi je u nizu događanja na temu *Inovacije i transfer tehnologije – poticaj gospodarskoga razvoja Hrvatske* koja će sadržavati javna predavanja, razgovore, okrugle stolove i radionice radi poticanja i popularizacije inovativnog gospodarstva i prijenosa znanja sa sveučilišta i znanstvenih institucija.

Okrugli stol *Od spoznaje do spin-off tvrtke* organiziralo je Sveučilište u Zagrebu u suradnji s HAZU te Udruhom

inovatora Hrvatske. Uvodno je predavanje *Poticanje spin-off tvrtki u sveučilišnom okruženju* na okruglom stolu održao dr. sc. Boro Dropulić, osnivač i znanstveni direktor više visokotehnoloških tvrtki koje su primile ulaganja iz fondova rizičnog kapitala.

Ističući da američka prestižna sveučilišta velik dio svojih prihoda dobivaju upravo iz povezanih tvrtki i vlastitih licenci, Dropulić smatra da u poticanju ovakvih tvrtki ključnu ulogu imaju uredi za transfer tehnologije, jer je pri organizaciji takvih projekata

najvažniji kvalitetan i koordiniran tim te učinkovito raspolaganje ograničenim financijama.

Okrugli stol organiziran je u sklopu dvogodišnjeg projekta BISTEC - Building innovation support through efficient cooperation network – kojeg sufinancira EU iznosom od 663.423,09 eura.

Projekt BISTEC provodi Sveučilište u Zagrebu u suradnji sa Sveučilištem u Rijeci, 14 sastavnica Sveučilišta u Zagrebu i devet organizacija iz Hrvatske, Slovenije i Srbije.

Projekt “Hrvatska pamet Hrvatskoj”

U *Večernjem listu* 14. siječnja predstavljen je projekt *Poslovnog dnevnika* pod nazivom *Hrvatska pamet Hrvatskoj*. Cilj je projekta nagrađivanje izvrsnosti hrvatskih studenata i poticanje njihova lakšeg uključivanja u sustav nacionalne ekonomije, ali i utjecaj na problem ‘odljeva mozgova’. Projekt su predstavili Mislav Šimatović, glavni urednik *Poslovnog dnevnika*, Dražen Klarić, direktor sadržaja *Večernjeg lista*, Ružica Beljo-Lučić, pomoćnica ministra znanosti, obrazovanja i sporta, i Miljenko Šimpraga, prorektor za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije Sveučilišta u Zagrebu.

Pravo na sudjelovanje u natjecanju imaju studenti svih fakulteta u dobi od 18 do 27 godina.

Cilj je natjecanja prezentiranje ideja koje bi trebale biti pretočene u konkretne projekte vezane na pet osnovnih tematskih smjerova: Izvorno hrvatsko, Destinacija Hrvatska, Održiva Hr-

vatska, Poduzetna Hrvatska i Inovativna Hrvatska.

Novčanu nagradu u iznosu od 21 tisuću kuna na potrošačkoj kartici dobit će pet najboljih radova. Prijave traju do 30. travnja, a rok za predaju je 30. lipnja.

Prema riječima Mislava Šimatovića, Hrvatska je stopom nezaposlenosti mladih od 40 posto druga u Europi, odmah nakon Španjolske, a procjena stope iseljavanja obrazovnog stanovništva iz zemlje iznosi poraznih 29,4 posto. Istaknuo je da *Poslovni dnevnik* ovaj projekt planira iskoristiti kao povod za poticanje šire društvene rasprave o problemu s nezaposlenosti mladih te pokušati inicirati i konkretne prijedloge nekih regulatornih rješenja koja bi rezultirala ublažavanjem efekata tog negativnog trenda.

Prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga dodao je da Sveučilište u Zagrebu kao najveće sveučilište u Hrvatskoj, koje čini 50 posto visokog obrazovanja u Hrvat-

skoj, mijenja smjer te će pomoći završenim studentima u traženju posla. Pritom je istaknuo kako je Sveučilište u Zagrebu u tu svrhu nedavno zajedno s Fakultetom kemijskog inženjerstva i tehnologije osnovalo tvrtku. Prema njegovim riječima, Hrvatska, za razliku od većine zemalja Europske unije, nema velikih gospodarskih sustava, pa malo i srednje poduzetništvo koje nema vlastite resurse za razvoj treba povezati sa sveučilištima koji će popuniti tu prazninu.

Ružica Beljo-Lučić pozdravila je projekt istaknuvši da njegov cilj nije samo nagrađivati najbolje nego pomoći studentima da se uključe u gospodarske tokove nakon što završe studije. Također, upozorila je da se Hrvatska mora prilagoditi globalizacijskim procesima te da mora poticati mlade ljude da stječu znanja u inozemstvu kako bi se tako obrazovani mogli vratiti u Hrvatsku i tu primijeniti stečena znanja.

App Start Contest, eSTUDENTovo edukativno natjecanje u kojem studentski timovi pod mentorstvom nekih od vodećih IT tvrtki izrađuju programska rješenja za mobilne platforme, i ove godine otvara svoja vrata svim zainteresiranima. Prijave za natjecanje traju do 31. siječnja 2015. ASC nudi edukativna predavanja s područja programiranja, dizajna i marketinga. ASC je za najbolje od prijavljenih projekata pripremio bogat nagradni fond, pa tako nagrade za prva tri mjesta iznose 20.000 kn, 13.000 kn i 7000 kn. Također se dodjeljuju i nagrade za najbolji dizajn u iznosu od 3000 kn te najbolju prezentaciju u iznosu od 1000 kn.

U tijeku tri natjecanja E-studenta

Vizionar, eSTUDENTov natjecaj za dizajn namijenjen studentskoj populaciji u svrhu stjecanja praktičnih znanja, već treću godinu uključuje niz predavanja i radionica sa zajedničkim naglaskom na temu dizajna kao biznisa u Hrvatskoj. Prijave traju do 31. siječnja 2015. Dobitnike će na početku ožujka odabrati naručitelji uz savjete stručnog žirija u sastavu stručnjaka iz akademske i gospodarske zajednice, a sudionici natjecaja u timu od najviše dvije osobe

osmišljavaju rješenja, za što će biti nagrađeni ne samo novčano nego i praksom u renomiranim hrvatskim agencijama.

Studentsko natjecanje u izradi pravih elektrotehničkih rješenja Elektroboj prvo je takvo natjecanje u Hrvatskoj. Pokrenuto je prošle godine. Ciljevi natjecanja Elektroboj su promicanje edukacije i stjecanja praktičnih znanja iz područja konstrukcije i projektiranja elektroničkih uređaja, poticanje studenata na samostalno razvijanje kreativnih rješenja, edukacija putem predavanja, radionica i mentorstva te omogućavanje studentima da svoje ideje i projekte predstave potencijalnim investitorima.

akademska povijest

Piše: STJEPAN KRASIĆ

Visoko je školstvo jedan od najljepših i najoriginalnijih plodova zapadnoeuropske civilizacije koji je, možda više negoli ijedna druga ustanova, oplemenio i obogatio cijelo čovječanstvo. Njegova se važnost može usporediti s iznalaskom pismenosti kao prijelomnoga trenutka u napornome usponu ljudskoga roda prema shvaćanju sebe i svijeta oko sebe. Kao što, naime, pronalazak pisma omogućuje ljudskom rodu premostiti prostor i vrijeme dijeleći povijest u užemu smislu riječi od pretpovijesti, tako pojava i uvođenje školstva kao važne ustanove širenja pismenosti i znanja predstavlja njegov kvalitativan skok s nižega na viši stupanj kulturne zrelosti tvoreći tako bitnu pretpostavku njegova ukupnoga razvika.

Visoko školstvo najviši doseg narodnog razvika

Usporedimo li školstvo s ljudskim životom, uvođenje osnovnoga obrazovanja odgovara njegovoj dječjačkoj dobi, srednje školstvo mladenačkoj, a visoko školstvo njegovoj kulturnoj punoljetnosti i zrelosti. Primijenimo li tu usporedbu na narod, u tome je slučaju visoko školstvo obično vrhunac njegova intelektualnoga, kulturnoga, pa i znanstvenoga razvika. Ono omogućuje osvajanje tih vrhunaca, što čovjeku pruža svestran uvid u čovjeka i svijet oko njega zasnovan na točnim, provjerenim i provjerljivim spoznajama. Ljudski je um, naime, začetak znanja, škola je njegovo rasadište, a znanost njegov najviši domet.

Korijeni školstva, kao uostalom i znanja kao takva, leže u iskonskoj čežnji ljudskoga bića za novim spoznajama. Već je Aristotel svoju "Metafiziku" započeo riječima: "Svi ljudi teže znanju po prirodi." Međutim, ta prirodna želja za znanjem sama po sebi nije dovoljna za nastanak visokih škola. Da se u ljudskome duhu uopće može roditi zamisao o njihovom osnivanju, nužna je nepokolebljiva vjera u razum i znanje, što je moguće samo pod određenim uvjetima, a to su ponajprije postojanje višega znanja, zatim dobro osmišljen školski program, visokoosposobljeno nastavno osoblje, volja da se omogući pristup znanju svih ljudi koji ga žele staviti na raspolaganje općedruštvenoj zajednici, nesmetan razvitak u odnosu na političku vlast, gospodarske mogućnosti društvene zajednice da nosi teret školovanja mladih ljudi do njihove zrele dobi itd. Istom kada se sve te "kockice" poslože, moguće je govoriti o visokome školstvu kao ustanovi koja omogućuje prenošenje višega znanja s jednoga naraštaja na drugi.

Sveučilište je izum srednjeg vijeka

Srednji nam je vijek u naslijeđe ostavio ne samo veličanstvene romaničke i gotičke katedrale, nego i mnoge važne društvene i kulturne ustanove bez kojih bi bilo teško zamisliti moderno društvo: ustavnu državu, parlament, pravo kao temelj društvenoga uređenja, prednost znanja u odnosu na društveni stalež, borbu protiv naslijeđenoga neznanja i praznovjerna, itd., a osobito visoko školstvo. Stari Grci i Rimljani nikada nisu imali više školstvo u smislu u kojemu se taj pojam

Nastanak visokog hrvatski počeci

Prilogom prof. Stjepana Krasića Universitas želi izazvati interes hrvatske sveučilišne i šire javnosti za osvješćivanje stvarnih početaka akademskog života na povijesnom hrvatskom prostoru, osobito u sadašnjim sveučilišnim središtima, što bi vodilo legitimnom prevredovanju hrvatske sveučilišne povijesti. Tu obvezu, čiji se značaj ne može precijeniti, zasad je primjereno izvršilo samo Sveučilište u Zagrebu. Pionirtog napa, profesor Stjepan Krasić, taj je posao za Zadarsko sveučilište temeljito obavio još 1996., ali značaj njegovih otkrića nedovoljno je prepoznat nesamou široj, nego i u akademskoj javnosti.

Današnja su sveučilišta neposredni sljednici srednjovjekovnih učilišta koja su kao osmišljene i organizirane ustanove zaživjele u drugoj polovini 12. i prvoj polovini 13. stoljeća. Poticaj za osnivanje visokih škola u Hrvatskoj došao je iz dominikanskoga reda već sredinom 13. stoljeća, kada su u Zadru otvorili najprije školu za izobrazbu vlastitih članova, a 14. lipnja 1396. i generalno učilište

rijalnih atributa kojima se danas ponose mnoga sveučilišta; nisu objavljivala ni godišnja izvješća niti su imala sveučilišna glasila, sportske ili dramske udruge i sl., što danas karakterizira gotovo svako sveučilište.

Profesionalizacija srednjovjekovnog intelektualca

Pa ipak, činjenica je da su današnja sveučilišta neposredni nasljednici svojih srednjovjekovnih prethodnika; imaju istu temeljnu organizaciju, od istoga su "građevinskoga materijala", obavljaju istu društvenu ulogu, napravljena su po istome "nacrtu", s time što su ona tijekom vremena poprimila određene značajke svoga doba, itd.

Takav model visokoga školstva, kao osmišljene i organizirane ustanove u obliku sveučilišta, rodio se u drugoj polovini 12. i u prvoj polovini 13. stoljeća. Gradski intelektualac, koji je izronio iz snažnoga intelektualnog buđenja toga doba, postao je profesionalac koji se uklopio u sustav gradskih korporacija što su se, uz pomoć papinstva, nastojale osloboditi nadzora lokalne crkvene i državne vlasti. Te su udruge kao

društveno priznate ustanove počele podjeljivati diplome (bakalaureat i doktorat) kao jamstvo da je kandidat propisano vrijeme pohađao predmete i položio sve potrebne ispite. Sveučilišta su se organizirala u fakultete (slobodnih umijeća ili filozofije, teologije, medicine, građanskoga i crkvenoga prava), definirala su vlastite programe, poučavala su po novoj skolastičkoj metodi koja je bila svojevrsna kombinacija autoriteta i razumskoga rasuđivanja i počela se vrlo uspješno rabiti uz pomoć žive riječi i knjige. Bilas međunarodnoga karaktera: profesori i studenti selili su se s jednoga sveučilišta na drugo, iz jednoga grada u drugi, pisali su i međusobno općili jedinstvenim latinskim jezikom, počele su se brisati do tada oštre staleške razlike, organizirali su se u "narodnosti" (lat. nationes) više po zemljopisnome podrijetlu negoli po nacionalnoj pripadnosti u modernome smislu. Sveučilišta su postala model znanstvene organizacije.

Bio je to rezultat nekoliko važnih čimbenika: gospodarskoga poleta, snažnoga intelektualnog buđenja i racionalnijega pristupa postoje-

ćoj stvarnosti.

Italija i Francuska 13. stoljeća

Trinaesto se stoljeće općenito smatra vrhuncem srednjega vijeka. Bez posebnoga ulaženja u (ne)opravdanost takve ocjene, mora se priznati da je to bilo vrijeme oslobađanja sila što su se nagomilale u prethodnome razdoblju. Tada je, naime, europski duh, nakon velike seobe naroda, prvi put u svojoj povijesti izišao iz razvojnoga razdoblja mladenačke dobi, počeo se oslobađati dotadašnje povijesne uvjetovanosti i promatrati svijet na nov, racionalan i "moderan" način kao knjigu koju treba naučiti čitati, proučavati i shvatiti.

To se dogodilo najprije u Italiji i Francuskoj, tada najrazvijenijim zemljama koje su još iz antike naslijedile određene kulturne ustanove i održavale "vatra" nekadašnjega znanja da se potpuno ne ugasi. Tu su se profesori (magistri) kao profesionalci znanja s polaznicima škola (scholares) počeli udruživati u posebne udruge da bi se što bolje organizirali i zaštitili znanje kao najdragocijeniji "proizvod" koji se mogao ponuditi na intelektualnome "tržištu". Tako je ljudsko mišljenje kao istraživački i nastavni rad prvi put u povijesti postalo posebno zanimanje, a njegovi zakoni potanko propisani. Zahvaljujući tomu, visoke škole kao najviši oblik organizirane ljudske misli više stoljeća držale monopol ne samo najviše prosvjete i znanosti, nego i dobrim dijelom cjelokupnoga kulturnog stvaralaštva, što je iz temelja promijenilo dotadašnju sliku svijeta i života. Sve, ili gotovo sve, što je učinjeno na području filozofije, teologije, prava, medicine

i drugih znanstvenih disciplina ostavilo nam je u naslijeđe sveučilište kao "plodna majka znanosti" (alma mater scientiarum).

Uloga dominikanaca i franjevaca

Dominikanci i franjevci, koji su najzaslužniji za prve veze Hrvatske s naprednim Zapadom, kao crkveni su redovi bili ne samo blizanci, tj. rođeni u isto vrijeme, nego i suvremenici nastanka prvih europskih sveučilišta. Ta podudarnost nije samo vremenska, nego i sadržajna. Osnivaču reda sv. Dominiku (1170. – 1221.) kao kleriku katedralne škole u Palenciji nije nedostajalo intuicije da pred sveučilištem kao važnom društvenom snagom stoji velika budućnost, pa je na neki način sudbinu svoga reda htio vezati uz njegovu sudbinu. Činjenica je da je sama zamisao o osnivanju novoga svećeničkoga udruženja, koje bi kao svoj prvotni zadatak imalo apostolsko-doktrinarnu djelatnost, niknula na istome tlu na kojemu su izrasla brojna srednjovjekovna udruženja, među kojima su bila i sama sveučilišta kao interesne i staleške zajednice profesora i studenata. Odatle potječe osobit afinitet mladoga dominikanskoga reda prema sveučilištu kao društvenoj ustanovi. Ta činjenica možda bolje negoli ijedna druga tumači zašto je pogled osnivača reda od samoga početka bio uprt u Pariz, Bolonju, Oxford i Rim, gdje su se nalazila središta znanstvene i vjerske moći iz kojih se moglo znatno bolje nego iz drugih središta utjecati na tijek najvažnijih zbivanja.

Sveučilišni kler

Za budućnost visokoga školstva u mladome dominikanskom redu od presudne je važnosti bila odluka iz 1228. godine da se bez posebnoga odobrenja vrhovne uprave reda ne smije osnivati ni jedan novi samostan ako za nj nije bilo unaprijed osigurano najmanje dva naest članova, među kojima je trebao biti i jedan doktor teologije. Tim se zakonom mladi red ustrojio kao "sveučilišni kler" specijaliziran za doktrinarni apostolat. Riječ je o vrlo smionome programu koji je – ako se ima na umu da je napravljen u vrijeme osnivanja prvih europskih sveučilišta, kada su doktori kao nositelji najviših akademskih naslova bili vrlo rijetki – bilo iznimno teško ostvariti. To je zapravo značilo da svaki samostan mora biti škola, čime je prvi put u povijesti pred jednu redovničku zajednicu bio postavljen tako ambiciozan zahtjev. Vrijeme je pokazalo da je taj izazov bio presudan za cijelu budućnost. Spektakularno širenje kako dominikanskoga, tako i franjevačkoga reda po cijeloj Europi

Prizor sveučilišnog predavanja u srednjem vijeku

ga školstva u Europi i u Zadru 1396.

bilo je popraćeno ništa manje spektakularnim uključenjem u ondašnja sveučilišta na kojima su u nevjerojatno kratkome roku od studenata postali profesori i preuzeli vodstvo na raznim intelektualnim područjima. Dovoljno je reći da su upravo iz tih dvaju crkvenih redova potekli najveći umovi srednjega vijeka: Albert Veliki (oko 1205. – 1280.), Toma Akvinski (1225. – 1274.), Bonaventura iz Bagnoregia (1217. – 1274.), Roger Bacon (1214. – 1293.) i mnogi drugi. Već od četvrtoga desetljeća 13. stoljeća bilo je teško naći neki napredniji grad u Europi u kojemu oni nisu imali ili vlastito (sve)učilište ili nisu na već postojećim sveučilištima držali neku prestižniju katedru.

Razmjerno kašnjenje Hrvatske

Pojava i uvođenje visokoga školstva kao najviše obrazovne i znanstvene ustanove u životu svakoga naroda redovito znači rođendan visoke kulture i znanosti i, kao takav, i jedan od najvažnijih datuma njegove povijesti. On predstavlja pravu “vododjelicu” njegovih dvaju potpuno različitih razdoblja, magični trenutak prijelaza iz mladenačke u zrelo doba koji mu omogućuje dodirnuti najvišu točku u svome duhovnome, kulturnome i intelektualnome razvoju. Ni jedan narod koji nije dostigao tu točku razvoja ne može se smatrati zrelim i sposobnim nositi se sa sve zahtjevnijim izazovima ljudskoga društva u neprestanome razvoju i stremljenju prema sve višim visinama znanja i napretka.

Na pojavu visokoga školstva u Hrvatskoj trebalo je čekali kraj 14. stoljeća. Razlog

“

Pojava i uvođenje visokoga školstva kao najviše obrazovne i znanstvene ustanove u životu svakoga naroda redovito znači rođendan visoke kulture i znanosti i, kao takav, jedan je od najvažnijih datuma njegove povijesti

tomu razmjerno dugom kašnjenju treba tražiti u nepovoljnim političkim, gospodarskim i kulturnim uvjetima. Nedostajalo je svega pomalo osim stvarnih potreba za tim školama. Ni je slučajno što su prve poznate škole počele nicati u dalmatinskim gradovima s najstarijom kulturnom tradicijom, koji nerijetko svoje korijene vuku čak iz antike i u kojima su više-manje postojali kakvi-takvi uvjeti, osobito volja gradskih vlasti da što djelotvornije organiziraju složen gradski život u kojemu su sve kategorije stanovništva mogle naći prostor za sebe. Iako nisu bile brojne, te se škole nisu razlikovale od sličnih škola u drugim europskim zemljama u kojima su niknula prva sveučilišta.

Na početku bijaše Zadar

Jedan od važnih razloga toga kašnjenja svakako je i činjenica da su se središta naše političke moći nalazila drugdje, u Budimu i Veneciji, a kasnije u

Beču, pa čak i Carigradu, odakle se na hrvatske krajeve gledalo kao na periferne i kolonijalne. Zbog toga ni poticaji za osnivanje visokih škola nisu mogli doći iz tih sredina, nego od jednoga crkvenog reda Katoличke crkve kao nadnacionalne ustanove, koji je sebi postavio zadatak boriti se protiv neznanja, ne samo vjerskoga, nego i bilo kojega drugoga, kao izvora velikih društvenih i moralnih zala.

Jedno od hrvatskih središta koje je po svojem geopolitičkom smještaju te političkoj, gospodarskoj, kulturnoj i vjerskoj važnosti u srednjemu vijeku bilo praktički predodređeno za prvu visoku školu bio je grad Zadar. Smješten na središnjemu dijelu jadranske obale, prema kojemu gravitira veliko i važno kontinentalno zaleđe, i na mjestu s kojega se najlakše može nadzirati važan pomorski put od plodne Padske nizine prema Otrantskim vratima i Sredozemnomu moru, smatran je “ključem Dalmacije i Jadrana”. Taj je grad u srednjemu vijeku doživio snažan gospodarski uspon kakav, osim Dubrovnika, nije zabilježio ni jedan drugi grad u Hrvatskoj. Tada se, naime, cijela Dalmacija našla u sastavu Hrvatsko-Ugarskoga Kraljevstva pod žezlom moćne dinastije francusko-napuljskih Anžuvina. Iako je njihova vlast u tome dijelu Europe trajala razmjerno kratko, ipak je ostavila neizbrisiv trag ne samo na političkome, nego i na kulturnome području. Ujedno je prvi put uspostavljen neposredan most između hrvatskih krajeva s naprednim središtima u južnoj Italiji i Francuskoj u kojima je visoko školstvo bilo u punome procvatu.

No, kao što je već naglašeno, još prije toga prve su veze Hrvatske s naprednim Zapadom uspostavili redovnici, osobito dominikanci i franjevci.

Zasluge dominikanaca

Osnivanje novih sveučilišta u dominikanskome redu pape su prepustili njegovoj vrhovnoj upravi: generalnim kapitulima (capitula generalia) kao vrhovnim zakonodavnim tijelima i vrhovnim poglavarima ili generalnim učiteljima (magistri generales) kao njihovim izvršnim organima i posebnim papinskim namjesnicima. Ona je u mnogim slučajevima svojim programom i dinamikom nerijetko prednjačila u odnosu na mnoga druga ondašnja sveučilišta. Činjenica je da su upravo iz toga crkvenog reda i tih (sve)učilišta potekli najveći mislitelji srednjega vijeka bez kojih bi cjelokupna filozofska i teološka znanost bila znatno siromašnija. Nikakvo čudo što su upravo njegovi članovi bili najpogodniji posrednici kako vjerskih tako kulturnih i znanstvenih stečevina između svojih zemalja i hrvatskih krajeva. Tako su oni svojom otvorenosti prema znanju, organiziranošću, polemikom i iskustvom u cjelokupno hrvatsko društvo unijeli dotad nevidenu živahnost. U nastojanju da dobiju takve ljude i njihove škole, mnogi su naši gradovi u srednjemu vijeku činili velike napore da ih pozovu i zadrže unutar svojih zidina nudeći im što povoljnije uvjete za osnivanje samostana.

Studium generale

Dominikanci su već sredinom 13. stoljeća u svome samostanu u Zadru otvorili najprije školu za izobrazbu vlastitih članova, a onda - po ugledu na ostale gradove na europskome Zapadu - i generalno učilište. Sintagma „generalno učilište” (lat. Studium generale) nastala je upravo u to vrijeme kako bi se njome označilo najviše ili središnje obrazovne crkvene ili državne ustanove koje su u važnim političkim ili crkvenim središtima osnivali carevi i pape s namjerom da budu znanstveni i službeni organi njihove univerzalne vlasti. One su, po svojoj naravi i po volji svojih osnivača, bile namijenjene svim članovima dviju stvarno ili potencijalno univerzalnih ustanova, tadašnjega Carstva i Katoličke crkve.¹ 6 Taj su naslov nosila samo najprestižnija sveučilišta. Na početku 13. stoljeća samo su tri učilišta uživala takav ugled: pariško za teologiju i umijeća, bolonjsko za pravo i salernsko za medicinu, ali se vremenom njihov broj sve više povećavao. Prvo koje im se pribrojilo bilo je, čini se, Sveučilište u Montpellieru, zatim u Cambridgeu, Oxfordu, Palenciji, Salamanci itd. Diplome što su ih ta učilišta dodjeljiva-

Iz bibliografije Stjepana Krsića

Dubrovačka biblioteka dubrovačkoga povjesničara i biografa Serafina Crijevića u 4 sveska kao najznačajnije hrvatsko biografsko djelo do XIX. st.; monografije: Stjepan Gradić. Život i djelo: 1613 – 1683, (Zagreb, 1987.) i Ivan Dominik Stratiko: 1732–1799 (Split 1992.); Dominikanci u srednjovjekovnoj Bosni (1966.); Dominikanci: povijest Reda u hrvatskim krajevima (1997.); Pet stoljeća dominikanske nazočnosti u Korčuli: 1498–1998 (1998.) i dr.

Iz povijesti visokog školstva u Hrvatskoj: monografija Generalno učilište Dominikanskog reda u Zadru ili ‘Universitas Jadertina’ 1396 – 1807 (Zadar, 1996.); Liber Almi Studii Generalis S. Dominici Iadrae: 1684–1790 (Sveučilište u Zadru 2006. i 2012.)

Iz povijesti hrvatskog jezika: Pape i hrvatski književni jezik u XVII. stoljeću (Zagreb/Čitluk, Matica Hrvatska) - otkriće dekreta dvojice papa da se uz latinski, grčki, hebrejski, kaldejski i arapski u nastavni program prestižnih europskih sveučilišta uvede i hrvatski kao obavezan predmet; Počelo je u Rimu. Katolička obnova i normiranje hrvatskog jezika u XVII. st. (Dubrovnik, 2009.) otkriće da je Katolička crkva krajem XVI. i početkom XVII. st. normirala hrvatski jezik s namjerom da ga učini univerzalnim književnim jezikom slavenskih naroda.

Iz biografije Stjepana Krsića

Rođen u Čitluku kod Mostara 1938. Klasičnu je gimnaziju pohađao u Bolu na Braču, filozofiju na dominikanskoj Visokoj Filozofsko-teološkoj školi u Dubrovniku, a teologiju u Zagrebu i Papinskom sveučilištu u Rimu postigavši 1970. doktorat. Nakon paleografije, arhivistike i diplomatike na Gregorijani je stekao i doktorat iz crkvene povijesti. Od 1973. profesor je na Papinskom sveučilištu sv. Tome Akvinskoga u Rimu gdje je i ravnatelj knjižnice i glavni urednik časopisa „Angelicum”, consultor Kongregacije za proglašenje svetih, član Povijesnog instituta Dominikanskog reda i predsjednik Hrvatskoga Povijesnog instituta u Rimu; član Hrvatskog PEN-kluba i od 1997. dopisni član HAZU, znanstveni suradnik „Accademia Nazionale delle Scienze detta dei XL” za izdavanje Opera omnia Ruđera J. Boškovića i dr. Iz društvenih, kulturnih i religioznih gibanja hrvatske povijesti objavio je 21 knjigu i 200-ak znanstvenih publikacija. Za svoj rad primio je brojne nagrade i priznanja među kojima i naslov počasnog doktora Sveučilišta u Zadru, a profesor je emeritus na Međunarodnom sveučilištu Dubrovnik.

la imale su opću vrijednost na cijelome kršćanskom Zapadu.

Nakon toga pravo osnivanja sveučilišta dobili su ne samo kraljevi nego i crkveni redovi te važniji gradovi. Budući da su na takvim učilištima, načelno, trebali poučavati ljudi koji su bili sposobni polučiti visoke ciljeve u korist cjelokupnoga društva, samo je na njima bilo moguće njegovati istinsku znanost. Zvala su se opća ili generalna ne s obzirom na znanstvene discipline koje su se na njima predavale nego s obzirom na osobe koje su ga imale pravo pohađati. Drugim riječima, bile su to visoke škole od općega značenja i kao takve namijenjene izobrazbi svih školaraca bez obzira na njihov stalež, podrijetlo ili narodnost. Iz te njihove važne značajke proizlaze sve druge njihove važnije osobine: bila su „učilišta za sve” studente svih društvenih staleža i narodnosti; na njima se morao predavati barem jedan „visoki” predmet kao što je teologija, pravo i medicina; predmete je moralo predavati više profe-

sora. No, od svih tih značajka najvažnija je bila prva.

Rođendan prvog našeg sveučilišta

S prirodom tih učilišta najuže su bile povezane razne vlastice, od kojih je svakako najvažnija povlastica posvudašnjega slobodnog poučavanja (licentia ubique docendi) bez polaganja dodatnih ispita. Njihove diplome imale su značajke „generalnosti” zajamčene vrhovnom državnim ili crkvenom jurisdikcijom. Zasluga za osnivanje jednoga takvog generalnog učilišta na hrvatskome tlu pripada vrhovnom starješini dominikanskoga reda Rajmundu De Vineis (Dalle Vigne, 1380.-1399.) iz južnotalijanskoga grada Capue, koji je 14. lipnja 1396. naredio da u samostanu sv. Dominika u Zadru započne raditi jedno takvo učilište imenovavši pritom njegova rektora i prve profesore. Bio je to rođendan prvoga sveučilišta na hrvatskome tlu.

(NASTAVAK I KRAJ U SLJEDEĆEM BROJU UNIVERSITAS)

Prva sveučilišta u Europi - 12. do 14. st.

sindikata

U povodu obilježavanja 25 godina djelovanja Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja, donosimo govor Vilima Ribića, predsjednika Velikog vijeća Sindikata, od 17. siječnja ove godine.

Narav sindikata: borba koja ne prestaje

Nekritičko promišljanje naše domaće stvarnosti pretvara Hrvatsku u provinciju, koja je izvan svoga vremena, svoga prostora i svojih interesa, i koja kasni upravo tih 25 naših godina

Naš je Sindikat nastao i odrastao istodobno s našom državom. Zajedno s njom udaljivali smo se od jednog svijeta koji više nismo željeli i gradili drugi, ispunjen nadom, novim idejama, ali i velikim iluzijama.

Sve je počelo u doba kada se nismo mogli nauživati riječi “Hrvatska”, “sloboda” i “nezavisnost”, i kada su te riječi imale značenje. Znali smo tada što radimo. A radili smo na tome i prije nego je srušen Berlinski zid. Stvarajući sebe, stvarali smo i dio društva oko sebe. Bilo je to rizično doba, ali bez puno straha. Veselo, a naslućivala se tragedija. Optimistično onoliko koliko je danas sve depresivno. Bilo je to doba odricanja onoliko koliko danas svatko gleda sebe. Bilo je povjerenja onoliko koliko danas ima nepovjerenja.

Sjećam se jasno – sve je pupalo iako je bila zima. Hrvati su se tada vraćali u svoju zemlju, danas iz nje odlaze. Govorili smo o sebi kao o ekonomskom čudu, a danas gledamo u čudu sa začelja europskih zemalja. Dvadeset pet godina nakon rođenja države i našeg Sindikata uočavamo depresivni obrat jednog društva, jednog naroda, jednog mentalnog stanja.

Put Sindikata drukčiji od naše države

U svom je odrastanju naš Sindikat išao suprotnim putem od naše države. Mi smo godina ma štedjeli i uštedjeli, dok se u državi trošilo šakom i kapom na svim razinama.

Mi smo uvećali svoju imovinu, dok je politika umanjila bogatstvo naroda. Kod nas se unutar organizacije sve mjerilo radom, dok su u državi bujale privilegije. Kod nas ni jedan pojedinac nije mogao biti iznad naših pravila, dok su u zemlji mnogi bili iznad zakona i Ustava. Mi smo sebe homogenizirali unutarnjom demokracijom i jednakim tretmanom za svakoga, dok je politika zemlju dijelila nepravdama.

U Sindikatu dvadeset i pet godina nema ni jedne mrlje u poslovanju, dok su u zemlji afe-re nebrojene i nepopamtljive. Devet i pol tisuća naših članova zna i vidi da je njihova dobrovoljno uplaćena članarina u odgovornijoj upotrebi nego porez koji su državi obvezni plaćati.

Potkopavanje sindikata

I nismo mi takvi jedini. Rekli smo prošli put da su sindikati čestitiji dio društva. Nije se od tada ništa promijenilo. Ni pet godina poslije nema lopovluka u sindikatima. To znači da zapravo nema lopovluka u narodu.

Slika sindikata nije takva kakvu zaslužuju. Neki mediji, koji su oruđe krupnoga kapitala, sustavno blate radnike i njihove organizacije. Do koje mjere to ide, najbolje pokazuje slučaj naše kolegice, bivše predsjednice SSSH-a, koju su mediji raščetvorili zbog navodne kup-

nje sunčanih naočala na račun sindikalne kartice. Kada ju je Vrhovni sud oslobodio od optužbe, ni jedan medij o tome nije izvijestio javnost. Kolegica je nepovratno iskompromitirana.

Drugi slučaj, indikativan za ocjenu mentalnog zdravlja Hrvatske, jest zgrada u kojoj se trenutno nalazite. Jedan je to sjajan primjer odgovorne upotrebe kolektivnih sredstava, višegodišnjeg odricanja i štednje, promišljene poslovne politike, gradnje u vrijeme krize, kada je to najbolje za sve, pametnog ulaganja... Naša je zgrada, međutim, stalni predmet izživljavanja privatnog dijela krupne medijske industrije, s nevjerojatnim objedama: “odakle im novci”, “zašto grade u krizi”, “propali su”, “više nemaju za štrajk”, “gdje su novci od sindikalnog doma”, “provode outsourcing, a to Vladi ne dopuštaju” itd. itd.

Što bedastije, to učestali je. Kao na karnevalu. Ono što je dobro zapravo je loše u medijskoj dvorani iskrivljenih ogledala.

Zašto toliki bijes? Naši su rezultati negacija neoliberalne dogme o tome kako je uspješno samo ono što je privatno, a javno, državno ili kolektivno to ne može biti. Evo, ljudi, vidite da može. A vidjet ćete još. O ovome govorimo kao o nečemu što stalno prati naš rad svih ovih godina i protiv čega se sizifovski borimo. Netko će možda reći: vi ste ipak uspjeli u Hrvatskoj preživjeti vašu uspješnost. Ništa vam se nije dogodilo. Ali nije baš tako. Dio zaposlenika zna povjerovati u neistinu. Glasuju nogama, kao što reče Žarko Puhovski, ali tako glasuju i mladi obrazovani ljudi kada odlaze iz zemlje zbog iskrivljenog sustava vrijednosti.

Medijske slobode i ‘slobode’

Svi smo davne 1989. i 1990. godine vjerovali u slobodne medije koji informiraju i, pazite naivnosti, prosvjeđuju čitatelje. Nismo znali za neslobodnog novinara u raljama tzv. slobodnog medija. Danas znamo da je krupni kapital ugrozio slobode novinara više nego što to može politika. On je ogromna opasnost i za akademske slobode, autonomiju sveučilišta te širi javni interes. Nismo tada razlikovali niti pravo na medijsku torturu od prava na kritiku kao oblike slobode medija.

Mediji nisu u rukama radnih ljudi pa ni slika o sindikatima ne može biti dobra, baš kao što to nije ni slika o javnom sektoru. Ispada da baš ništa nije dobro na sveučilištu, u znanosti, u obrazovanju. Nedavno je naš počasni član dr. Antun Vujić sjajno govorio o medijskoj kolo-

DAVOR PONGRAČIĆ / CROPIX

nizaciji društva i politike. Ispada da su mediji jedina svrha političkog života.

Slobodno organiziranje i demokracija

Doprinos potkopavanju sindikata daje i politika, umrežena u interesima i ideologijama imućne manjine. Nećemo nikada zaboraviti brutalne prijetnje Linčića i izjave Milanovića o nama, štrajku i sindikatima. To nećemo ni onda kada budemo slavili 100. godišnjicu.

Ja ću se tada toga prisjetiti – s obzirom na mogu dugovječnost, kao što reče premijer.

Godinama smo slušali o nemoci sindikata. A onda preokret. Počele su optužbe zbog navodno visokih prava zaposlenika i predobrih kolektivnih ugovora. Zanimljivo, dobre ugovore su sklapali slabi sindikati. Danas, pak, o sindikatima govore da su previše jaki pa su “prepreka razvoju”. Sindikati valjda trebaju stalno pristajati na smanjenje plaća radi “izlaska iz krize”. Međutim, isto su to od nas tražili godinama prije krize, tada pak radi “rasterećenja gospodarstva”.

Dakle, nije riječ o ekonomskom imperativu, nego o ideologiji. Sindikati su čak i pristajali na razna odricanja, u naivnoj vjeri da će to nekome pomoći. Ali što su se više odriicali, to se više od njih tražilo. Da sindikata nema, rezanju nikad kraja. Dvanaest mladih ljudi osnovalo je ovaj Sindikat s namjerom

da uspostavi cijenu rada u znanosti i visokom obrazovanju. Ona nije trebala komunistima, ali nismo ni slutili da u tržišnoj ekonomiji neće trebati ni kapitalistima.

Sindikate treba ukinuti?

Tako se iz redova neoliberalnih zelota šalju ovih dana poruke da sindikate treba ukinuti. Takav prijedlog uskraćuje građanima pravo da se bore preko svojih sindikata za svoja prava. Uskraćuje ljudsko pravo na slobodno organiziranje.

Krugman nas upozorava da će krupni kapital uvijek naginjati reduciranju demokratskih prava građana sve do redukcije same demokracije ako se i kada se demokratski instituti pojave kao prepreka zgrtanju profita.

Nasilje nad vladavinom prava od strane Vlade RH, slabljenje kolektivnog pregovaranja, ne samo u RH, hrvatski su doprinosi toj tvrdnji. Krupni kapital demokraciju tek podnosi, a u biti priželjkuje kinesku varijantu. U demokraciji on svoje ciljeve ostvaruje na štetu većine građana kupnjom politike i medijskom manipulacijom. Suprotnost kapitalizmu nije socijalizam, kao što reče Michael Moror, nego upravo jačanje demokracije i svih njezinih institucija.

Rat protiv slabijih

Dvadeset pet godina ova zemlja gomila privilegije. Cijena je plaćena zaostajanjem obrazovanja i znanosti. Međutim,

prva mjera sadašnje vlasti bila je obračun sa znanstvenicima, učiteljima i ostalim uglavnom potplaćenim javnim službenicima. Obračun s produktivnim radom. Umjesto pravih reformi bavili su se godinu dana božićnicama i regresima. One stvarne i ozbiljne reforme nisu započeli jer bi naštetili svojim stranačkim i osobnim interesima. Danas za to optužuju sindikate.

Promašaji i izostanak perspektive

Sve što smo kao sindikati dobrovoljno dali svih ovih godina i sve ono što su nam oteali nije dalo pozitivnog učinka na stanje u gospodarstvu, baš kao što smo i predviđjeli. Smanjenjem primanja za dvadesetak posto smanjili su raspoloživi dohodak radnika za puno više postotaka jer ljudima dio plaće odlazi na vraćanje kredita. Drastičnim smanjenjem raspoloživog dohotka za 250 tisuća radnika smanjili su agregatnu potražnju, a uz povećanje cijene struje i poreza, na što stalno upozorava Ljubo Jurčić, zakočili su proizvodnju. Rezultat je poznat.

U zadnjih pet godina u našem Sindikatu je porastao interes za ekonomska pitanja. U njima tražimo odgovor na sve nevolje naših članova i svih građana. Ozbiljna ekonomska struka zna zašto nema rasta, zašto se smanjuju sredstva za obrazovanje i znanost, zašto se mladi ljudi iseljavaju. Međutim, konfuziju stvara skupina ekonomista, koja dominira medijskim prostorom, ne slučajno, i koja javni dug i deficit tretira kao ciljeve ekonomske politike. Stvaraju neistinitu sliku da rasta proizvodnje i zaposlenosti nema jer nije smanjen javni dug i deficit, jer nije bilo dovoljno rezanja.

Previše rezanja

Obrnuto, baš zato što se politika slijepo bavi javnim dugom i deficitom, i što se bavila rezanjem sve ovo vrijeme, osujetila je rast i zapošljavanje. Pothlađeni organizam još je hladila. Zato sve stoji. Objektivna ekonomska struka zna da je takva politika u službi financijskog kapitala i kreditora, domaćih i svjetskih. To su oni, kojima su gubitke pokrili porezni obveznici, a profite su si uzeli sami. Vraćanje dugova važnije je od zapošljavanja ljudi. Unatoč svemu neki se i dalje usude tražiti daljnja rezanja. Ne tiče ih se što su primanja u javnim službama pala puno više nego što je pao BDP, a raspoloživi dohodak građana negdje još i duplo. Građanima se ne objašnjava da se tu više ne radi o nekoj korisnoj štednji, već o pogubnoj politici stezanja čiji je rezultat šest godina propadanja, a s takvom politikom još najmanje toliko.

Građani nisu upoznati da sve ono što je dobro za Njemačku ne mora biti dobro za hrvatsku ekonomiju. Nijemci se ne iseljavaju u Hrvatsku. Obrnuto je. I zato Hrvatska ne može čekati. Usudit ću se reći da su posljedice njemačkog ekonomskog dogmatizma za veliki broj zemalja takve da ne zaslužuju nagradu na našem sveučilištu. Nekritičko promišljanje naše domaće stvarnosti pretvara Hrvatsku u provinciju, koja je izvan svoga vremena, svoga prostora i svojih interesa, koja kasni upravo tih 25 naših godina. Eho neoliberalnih vrijednosti iz devedesetih pretvara Hrvatsku u zemlju koja trči i kaska za svojim starateljima, koja gubi instrumente suvereniteta i makroekonomske politike te se svodi na provoditelja tuđih recepata.

Europska unija nije ona o kojoj smo sanjali

Plavo-žute boje našeg sindikata izabrane su u vrijeme osnutka Sindikata jer su to boje Europske unije. Danas, međutim, nemožemo reći da su se naši snovi ostvarili. Jer to više nije ista zajednica kao kada smo o njoj sanjali. Heterogeni interesi velikih zemalja, njihova dominacija u interesu nacionalnih kapitala, razgradnja socijalne države, stagnacija i mrcvarenje cijelih naroda, egoizam naspram solidarnosti, demontiranje mehanizama za vođenje makroekonomske politike... U tako neizvjesnim okolnostima Hrvatska mora gledati svoja posla. Čini nam se da kao društvo ne znamo čak ni to što su naša posla, a kamoli da smo ih u stanju provesti.

Kamo i kako dalje

Imperativ je naš okrenuti se sebi, očuvati dio suvereniteta, ne uletjeti u nekonsolidirani sustav monetarne unije i započeti široki socijalni i politički dijalog u zemlji, mobilizirati sve potencijale i ukloniti osobe koje su prepreka društvenom konsenzusu. Mi vjerujemo da Hrvatska može. Nismo mali. Sjetimo se Dubrovačke Republike. Svega 10 tisuća stanovnika, a toliko mudrosti.

I na koncu, zadnje i najvažnije, usredište staviti obrazovanje i znanost. Ne samo financiranjem, već i brigom vlasti za boljom organizacijom. Obrazovanje više nije “in”, ne ulazi čak ni u diskurs političara, a kamoli da bi ga financirali. Nije ga se spominjalo ni u nedavnoj izbornoj utakmici. Ako znanost i ne donosi glasove, ona otvara takvu nadu koja može biti oslonac za izgradnju optimizma među građanima. Politika bi to građanima morala iskomunicirati.

Zahvaljujem na pozornosti i ispričavam se što i trenutke slavlja koristimo za polemiku. Ali to je narav sindikata. Borba koja ne prestaje.

VILIM RIBIĆ,

PREDSEDNIK VELIKOG VIJEĆA SINDIKATA

Predstavljen STIM – jedini centar izvrsnosti na Splitskom sveučilištu

Piše: **VJEKO PERIŠIĆ**

Svečano predstavljanje Centra izvrsnosti za znanost i tehnologiju - integracija Mediteranske regije – STIM održano je 27. siječnja u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu. Uvodnu suriječ održali Zlatko Ževrnja, župan Splitsko-dalmatinske županije, te prof.dr.sc. Šimun Anđelinović, rektor Sveučilišta u Splitu. Nakon uvodnih pozdrava prof.dr.dr.h.c. Vlasta Bonačić-Koutecky, voditeljica centra, prezentirala je koncept STIM-a i područja istraživanja.

Kroz nekoliko predavanja, nazočnima se pobliže pojasnio koncept i detalji pojedinih područja. Unutar područja 'Napredna tehnologija na nanoskali, predavanja 'Obnovljiva energija: Razvoj materijala za gorive i solarne ćelije' su održali prof.dr.sc Vlasta Bonačić-Koutecky i prof. dr.sc. Frano Barbir, dok su predavanja 'Medicinska dijagnostika: Razvoj nanostrukturnih biosenzorskih materijala' održali prof.dr.sc Vlasta Bonačić Koutecky i prof.dr.sc. Miroslav Radman.

O okviru područja 'Voda i okoliš', sudionike je sa detaljima upoznao prof.dr.sc. Darko Koračin u predavanju 'Klimatske promjene i monitoring okoliša u obalnom području; razvoj i primjena plave biotehnologije'. Predstavljanje teme 'Konkurentno hrvatsko visoko obrazovanje za bolju zaposljivost' održao je prof.dr.sc. Mile Dželalija u okviru područja 'Edukacija', nakon čega je završnu riječ imao prof.dr.sc. Alen Soldo, prorektor za znanost i međunarodnu suradnju Sveučilišta u Splitu.

Što je STIM?

Vizija STIM-a jest oformiti mrežu vrhunskih istraživačkih grupa u Hrvatskoj na temama ključnim za održivi razvoj i integraciju mediteranske regije čija znanstvena kvaliteta posjeduje potencijal za značajni doprinos važnim internacionalnim izazovima. Misija STIM-a je jedinstvena integracija trokuta – istraživanje, inovacije, edukacija – dajući postojećim organizacijama novu dimenziju. Kroz ovu će se strategiju unaprijediti znanstvena izvrsnost jačajući uzajamno djelovanje sveučilišta, industrije i društva. Područja unaprjeđivanja pomicu granice i pružaju bazu novim interdisciplinarnim istraživanjima i umrežavanjima unutar Hrvatske i Mediteranskih zemalja, što koristi istraživanjima koja se provode na pojedinim institucijama. Organizacija istraživanja omogućava kroz profile izvrsnosti rješavanje važnih i aktualnih pitanja u područjima energije, okoliša, zdravlja i održivosti uključujući prave kombinacije disciplina potrebnih da bi se zado-

Vizija STIM-a jest oformiti mrežu vrhunskih istraživačkih grupa u Hrvatskoj na temama ključnim za održivi razvoj i integraciju Mediteranske regije čija znanstvena kvaliteta posjeduje potencijal za značajni doprinos važnim internacionalnim izazovima

Vlasta Bonačić - Koutecky i Šimun Anđelinović
JAKOV PRKIĆ/CROPIX

Centar izvrsnosti STIM povezuje Istraživanje, Inovaciju i Edukaciju kroz tri Područja unaprjeđivanja utemeljena na izvrsnosti i aktualnosti:

Područja unaprjeđivanja:

I. Napredna tehnologija na nanoskali

1. Razvoj novih materijala za solarne ćelije

A) Novi materijali za hibridne organsko-anorganske solarne ćelije

B) Integrirani funkcionalni nanokompozitni materijali za učinkovite i stabilne organske fotonaponske sustave

2. Razvoj novih materijala za gorive ćelije

A) Novi katalizatori za pročišćavanje pogonskog plina gorivih ćelija

B) Dizajn novih katalitičkih materijala za niskotemperaturne gorive ćelije C) Inženjering gorivih ćelija i primjene

3. Dizajn novih nanostrukturnih biosenzorskih materijala za medicinsku dijagnostiku A) Razvoj novih label-free biočipova

B) Primjena novih funkcionalnih metalnih nanoklastera u medicinskoj dijagnostici za biološko starenje i upalne bolesti

II. Voda i okoliš

1. Dinamika transporta i monitoring okoliša u koritima rijeka i obalnom području

2. Utjecaj klimatskih promjena na obalno područje

3. Plava biotehnologija/morski bioizvori za bioekonomiju

III. Edukacija

1. Programi poduzetništva u prirodnim znanostima i tehnologiji strukturirani prema Područjima unaprjeđivanja, Education and Training (ET 2020)

voljili svi znanstveni zahtjevi i integriralo obrazovne programe. Inovacijski sustav ujediniti će sve aspekte Područja unaprjeđivanja, uključujući dugo-

ročnu suradnju s članovima akademske zajednice, istraživačkih instituta, industrije i

društva pružajući jedinstvenu priliku praktičnoj primjeni rezultata istraživanja. Koncept STIM-a je u skladu s misijom Euro-mediteranske regije, Euro-med-EU, koja uključuje izvrsnost u istraživanju, visokom obrazovanju i suradnji koja su od posebne važnosti za regiju kao što su Područja unaprjeđivanja unutar STIM-a.

Struktura STIM-a

Voditeljica centra je prof. dr.dr.h.c. Vlasta Bonačić-Koutecký, Interdisciplinarni centar za naprednu znanost i tehnologiju (ICAST) pri Sveučilištu u Splitu (UNIST), čija je istraživačka izvrsnost u teorijskom dizajnu nanoklastera s jedinstvenim katalitičkim i optičkim svojstvima kao i vizionarska uloga voditeljice u istraživačkoj zajednici, te razvitak mreže suradničkih projekata s eksperimentalnim grupama, međunarodno prepoznata (h-indeks: 48, preko 250 publikacija i 7800 citata). Istovremeno je odgovorna za Područje unaprjeđivanja Napredna tehnologija na nanoskali. Ekspertizu za područje primjene gorivih ćelija će zastupati svjetski priznati stručnjak prof.dr. Frano Barbir, s Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje (FESB) na UNIST-u. Suradnji će doprinijeti i prof.dr. Ante Bilušić s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (PMF) na UNIST-u. Dodatnoj stručnosti na svjetskoj razini, u području istraživanja života, pridonijet će prof.dr. Miroslav Radman i dr. Anita Kriško s Mediteranskog instituta za istraživanje života (MedILS) u Splitu, što je od bitnog značaja za polje biosenzorike i medicinske dijagnostike.

Unutar područja unaprjeđivanja Vode i okoliša pridonose prof.dr. Darko Koračin (PMF, UNIST) i doc.dr. Željka Fuchs (PMF, UNIST), stručnjaci sa Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije (FGAG, UNIST) kao i dr. Marin Roje i dr. Sandi Orlic s Instituta Ruder Bošković (IRB), Zagreb, koji su stručnjaci s bogatim iskustvom u istraživanju vode i okoliša i međunarodnim suradnjama. Prof.dr. Mile Dželalija (PMF, UNIST) voditi će integraciju edukacije, zbog svoje angažiranosti priznate unutar Europske unije. Istraživačke grupe uključujući međunarodnu suradnju i Područja unaprjeđivanja bi trebale imati snažnu pokretačku snagu za održivost STIM-a jamčeći povećanje kreativnosti i inovacije unutar Hrvatske.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET OBJAVLJUJE

NATJEČAJ

za upis na poslijediplomskisveučilišni (doktorski) studij ekonomija i poslovna ekonomija
Raspisuje se natječaj za upis na Poslijediplomski sveučilišni studij Ekonomija i poslovna ekonomija sa smjerovima: Ekonomija i Poslovna ekonomija. Na studij se može upisati: 8 pristupnika na smjer Ekonomija i 12 pristupnika na smjer Poslovna ekonomija.

Prioritet upisa odredit će se na temelju rezultata obaveznog selekcijskog postupka. Kandidat će biti upisan na studij ako zadovolji selekcijski postupak i ako Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu može osigurati potencijalnog mentora s obzirom na područje užeg znanstvenog interesa.

Prijava na natječaj:

Prijave se podnose poštom (preporučeno) ili osobno na: Ekonomski fakultet u Splitu, Centar za poslijediplomske studije, Cvite Fiskovića 5, 21000 Split; uz naznak: Natječaj za Poslijediplomski sveučilišni studij.

Trajanje studija: 6 semestara/ECTS: 180

Akademski stupanj koji se stječe završetkom studija: Doktor znanosti (dr.sc.), ekvivalent Ph.D.

Uvjeti upisa:

Poslijediplomski sveučilišni studij može upisati osoba koja je završila:

- sveučilišni diplomski ili dodiplomski studij u polju ekononomije
- sveučilišni poslijediplomski specijalistički studij u polju ekonomije ili poslijediplomski stručni studij u polju ekonomije, pri čemu se priznaje određeni broj ECTS-a sukladno pravilima studija.

Prijava mora sadržavati:

- Popunjeni obrazac prijave (dostupan na www.efst.hr)
- Ovjerenu kopiju diplome dodiplomskog, diplomskog i poslijediplomskog studija (ako je završen)
- Prijepis ocjena svih prethodno završenih studija
- Kopiju domovnice, za strane državljane odgovarajući dokument
- Životopis
- Objavljeni znanstveni radovi (ako kandidat ima objavljene radove)
- Esej iz područja užeg znanstvenog interesa.

Cijena studija iznosi 93.000 kn. Za polaznike kojima se priznaje jedan dio studijskih obaveza, temeljem nekog drugog poslijediplomskog studija cijena studija utvrđuje se proporcionalno priznatim ECTS-ima.

Mogućnost plaćanja:

- Polaznicima koji uplate cijeli iznos školarine odmah pri upisu odobrava se 5 posto popusta.
- Polaznici studija u punom trajanju kod upisa plaćaju jednu ratu (1/3 školarine), a ostale dvije rate plaćaju na početku druge i treće godine studija.
- Polaznici studija kojima je priznat dio ECTS-a plaćaju 1/2 školarine pri upisu, a preostali iznos na početku druge godine studija.

Studij će se izvoditi u punom opsegu nastave ako dovoljan broj kandidata zadovolji selekcijski postupak.

Kontakti: Sve dodatne informacije mogu se dobiti u Centru za poslijediplomske studije na navedenoj adresi, odnosno na e-mail: mkatic@efst.hr, telefon: 021/430 720. Web: www.efst.hr.

Natječaj je otvoren do 16. veljače 2015. godine.

EKONOMSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U SPLITU OBJAVLJUJE

NATJEČAJ

ZA UPIS NA POSLIJEDIPLOMSKE SPECIJALISTIČKE STUDIJE:

EKONOMIJA

Moduli: Regije i okoliš, Europske integracije, Upravljanje makroekonomijom, Novac i financije

POSLOVNA EKONOMIJA

Smjerovi: Menadžment, Marketing, Financijski menadžment, Menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Računovodstvo

Trajanje: 3 semestra; ECTS: 90

Uvjeti za prijavu

Na natječaj se mogu prijaviti: osobe koje su završile sveučilišni diplomski ili dodiplomski studij u polju ekonomije, osobe koje su završile neki drugi sveučilišni diplomski ili dodiplomski studij izvan polja ekonomije uz obavezu polaganja tri razlikovna predmeta, osobe kojima je do završetka poslijediplomskog znanstvenog ili stručnog studija u polju ekonomije ostala samo izrada i obrana magistarskog rada, pri čemu im se priznaje 70 ECTS bodova.

Akademski stupanj koji se stječe završetkom studija: Sveučilišni specijalist ekonomije (univ.spec.oec.)

Broj pristupnika

Po pojedinom poslijediplomskom studiju može se upisati najviše:

- 10 pristupnika na Poslijediplomski specijalistički studij Ekonomija;
- 15 pristupnika na Poslijediplomski specijalistički studij Poslovna ekonomija;

U slučaju da se za pojedini studij prijavi više kandidata od prethodno navedenih kvota prioritet upisa odredit će se na temelju rezultata selekcijskog postupka.

Cijena studija: - 45.000 kn za kandidate koji su završili diplomski ili dodiplomski studij u polju ekonomije; 52.000 kn za kandidate koji su završili diplomski ili dodiplomski studij izvan polja ekonomije.

Mogućnost plaćanja: Jednokratno prilikom upisa uz 5 posto popusta; na rate, prva rata (1/2 školarine) prilikom upisa, a druga tijekom narednih 12 mjeseci.

Prijave se podnose poštom (preporučeno) uz naznak:

Na natječaj za PDS, ili osobno na adresi: Ekonomski fakultet u Splitu, Centar za poslijediplomske studije, Cvite Fiskovića 5, 21000 Split.

Prijava mora sadržavati: Popunjeni obrazac prijave (dostupan na www.efst.hr); ovjerenu kopiju diplome; prijepis ocjena; kopiju domovnice; za strane državljane odgovarajući dokument; životopis.

Natječaj je otvoren do 16. veljače 2015. godine. Sve dodatne informacije mogu se dobiti u Centru za PDS Ekonomskog fakulteta ili na: e-mail: mkatic@efst.hr; telefon: 021/430-720; web: www.efst.hr

glazba

KLASA: 112-01/15-01/0001
 URBROJ: 2181-203-01-01-15-0001
 TEMELJEM ODLUKA DONESENIH NA IV. REDOVITOJ SJEDNICI
 FAKULTETSKOG VIJEĆA U AK. GOD. 2014./2015. OD
 15. SIJEČNJA 2015. GODINE
 KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA
 U SPLITU

RASPISUJE

NATJEČAJ

1. za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora (prvi izbor) iz područja humanističkih znanosti, polja teologije i znanstvene grane Pastoralne teologije na Katedri pastoralnog bogoslovlja (1 izvršitelj m/ž);
 2. diplomiranog knjižničara - radno mjesto I. vrste - zamjena za vrijeme rodiljnog dopusta, a do povratka radnice na rad - (1 izvršitelj m/ž)
 3. spremačice - radno mjesto III. vrste - zamjena za vrijeme trajanja bolovanja odsutne djelatnice - (1 izvršitelj m/ž)
- Pristupnici za radno mjesto pod br. 1. moraju ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine br.: 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 63/11 i 94/13, 139/13, 101/14). Uz prijavu za natječaj pristupnici su dužni priložiti:
1. Životopis;
 2. "Nihil obstat" svoga Ordinarija (pristupnici klerici)
 3. Dokaze o ispunjavanju zakonskih uvjeta za navedeno radno mjesto
 4. Podatke o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti
 5. Domovnicu ili dokaz o državljanstvu neke druge države,
 6. Za strane državljane dokaz o poznavanju hrvatskog jezika
- Sve radove i natječajnu dokumentaciju potrebno je predati u četiri primjerka te snimljene u PDF formatu i u elektroničkom obliku na zasebnim CD-ima kako slijedi:
- CD 1: separate predloženih radova za izbor u raspisano zvanje
- CD 2: natječajnu dokumentaciju (izvješća, popise radova i životopis)
- Prijavu s dokazima o ispunjavanju uvjeta pristupnici trebaju predati u roku 30 (trideset) dana od dana objave natječaja na adresu Fakulteta s naznakom "za natječaj".
- Za radno mjesto pod brojem 2. traženi su slijedeći uvjeti:
- VSS ili završen odgovarajući sveučilišni diplomski ili integrirani studij ili specijalistički diplomski stručni studij, sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja zvanja u knjižničarskoj struci (Narodne novine br:28/11, 16/14,60/14).
 - Probni rad šest mjeseci.
- Za radno mjesto bod brojem 3. traženi su slijedeći uvjeti:
- Srednjoškolsko ili niže obrazovanje
 - Probni rad jedan mjesec
 -

Uz vlastoručno potpisanu prijavu za natječaj pristupnici za 2. i 3. radno mjesto su dužni priložiti sljedeću dokumentaciju:

1. Životopis
 2. Domovnicu
 3. Dokaz o stečenom traženom stupnju obrazovanja
 4. Uvjerjenje nadležnog suda da se protiv podnositelja ne vodi kazneni postupak (ne stariji od 6 mjeseci).
 5. Preporuku župnika, odnosno nadležnih poglavara za redovnike/ce.
- Kandidati dokumentaciju dostavljaju u presliku, dok će izabrani kandidati biti pozvani da je dostave i u izvorniku ili ovjerenom presliku.
- Kandidat koji se poziva na pravo prednosti pri zapošljavanju, uz prijavu na natječaj dužan je priložiti rješenje, odnosno potvrdu iz koje je vidljivo spomenuto pravo.
- Prijavljeni kandidati koji ispunjavaju formalne uvjete natječaja će biti pozvani na razgovor. Odluka o odabiru kandidata donosi se na temelju mišljenja Povjerenstva za provedbu natječaja o tome koji kandidat najbolje odgovara za radno mjesto.

Na natječaj se mogu prijaviti osobe oba spola.

Rok za podnošenje prijava za 2. i 3. oglašeno radno mjesto je 8 (osam) dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama.

Nepravovremene i nepotpune prijave za sva oglašena radna mjesta neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja kandidati će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Prijave se podnose na adresu: Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet, Zrinsko-Frankopanska 19, p.p. 329, HR - 21000 Split

Katolički bogoslovni fakultet
 Sveučilišta u Splitu

Amaterizam na naš način vredniji je od profesionalizma!

PIŠE: **MAJA PEJKOVIĆ-KAČANSKI**

Kad se spomene prof. Vlado Sunko, svi znaju da je riječ o dirigentu, prvom čovjeku Gradskog zbora "Brodosplit". No Vlado Sunko, iznimno skroman i samozatajan, umjetnička duša „od glave do pete“, puno je više: glazbeni pedagog, redovni profesor na Odjelu glazbene umjetnosti pri Umjetničkoj akademiji u Splitu, voditelj Zbora Umjetničke akademije, dobitnik Nagrade grada Splita za stvaralački rad. Godine 2013. dodijeljeno mu je odličje Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića (najveća nagrada za kulturu koja se dodjeljuje na državnoj razini za osobite zasluge, posebice kao međunarodni promicatelj hrvatske kulturne baštine i osvajač svjetskih nagrada), dobitnik više od 60 nagrada s Gradskim zborom "Brodosplit", uspješan skladatelj...

Revni 'antipedagog'

«U životu je sve hrabrost i treba je imati puno», kaže prof. Sunko koji s osobitim guštom i ljubavlju vodi i Zbor Umjetničke akademije, sastavljen od 30 studentica i 20 studenata. Sveučilište u Splitu sada nema sveučilišni zbor, pa kad zatreba, „uskoči“ sa Zborom Umjetničke akademije. Iako će za sebereći da je 'tipični antipedagog', sa studentima ostvaruje iznimne rezultate. Baš tim svojim 'antipedagoškim' mjerama privoli ih da mnogo nauče i naprave, za što su mu, nakon studija, neizmerno zahvalni.

Podcrtava da kroz druženje i pozitivan stav ide učenje, nadgradnja. Kako će studentima prenijeti glazbu odnosno ideju ako ga gledaju kao nekog nepoželjnog? Oni rado dolaze na Zbor i zato što Vlado Sunko unosi velike doze humora, kako bi i oni „napunili baterije“ i kako bi mogao od njih tražiti više. Zbor Umjetničke akademije vodi pune 22 godine, a od 1982. do 1992. vodio je djevojački zbor u

Profesionalizam je služba u kojoj se ljudi daju u određenoj mjeri i štede do mirovine, dok se u Gradskom zboru 'Brodosplit' daju bez ostatka! Za mene je to više od profesionalizma - objašnjava prof. Vlado Sunko

Srednjoj glazbenoj školi „Josip Hatze“. Prije toga, nakon završetka Akademije u Zagrebu, radio je u Centru za odgoj i obrazovanje na Brdima, gdje je dvije godine bio voditelj slobodnih aktivnosti.

«Iskustvo uradusa štitičenicima doma bilo je ključno za moje kasnije djelovanje. Zainteresirane štitičenike učio sam razne instrumente od mandoline, gitare, melodike do električne gitare basa, bubnjeva... formirao mandolinske i vokalno-instrumentalne ansamble. Repertorar je bio po njihovoj želji, tako da sam morao stalno pisati nove aranžmane. Uz to sam bio i član stručnog tima (psiholog, psihijatar, socijalni radnik, odgajatelj) i svakog mjeseca pisao

izvješća. Tu sam naučio što je čovjek», ističe Sunko.

Ako imaš strah, nisi u glazbi

Roditelji su mu utisnuli ljubav prema dalmatinskoj klapskoj pjesmi. Mada glazbeno neobrazovan, otac je vrlo uspješno kombinirao dionicu baritona s basom. Od njega je dobio prve poduke iz kontrapunkta. Beethoven ga je, „okrpio“, slikovito će, kad je imao pet, šest godina, a nije imao ni deset kad su mu roditelji kupili gitaru. Pohađao je šesti razred kad je nastupao s bendom osmaša na njihovoj završnoj večeri. To je bilo vrijeme i njegovih prvih skladateljskih pokušaja.

«Kad bih prošao s električnom gitarom po Splitu, gledali

su me kao 'malog zelenog'. Bilo je to vrijeme Beatlesa, stvaranja rock scene u Hrvatskoj. Svirao sam po bendovima. Vrhunac bendovske karijere je veliki uspjeh grupe Suncena BOOM festivalu u Ljubljani 1974.. Svirajući vlastitu polusatnu skladbu u stilu progresivnog rocka, bili smo uz Bijelo dugme najveća atrakcija festivala», sjeća se Sunko.

Gradski zbor "Brodosplit" vodi 26 godina. Još 1973. kad je završio Klasičnu gimnaziju "Natko Nodilo", prof. Josip Veršić ga je pozvao kao pojačanje u zbor "Brodosplit", što nije mogao odbiti. Dotad je pjevao u klapama.

«Te 1988. osjetio sam se sposobnim voditi "Brodosplit". Prof. Veršić je otišao mjesec dana prije jednog međunarodnog natjecanja, i zborashi nisu vjerovali da ćemo uspjeti. Moj prvi koncert s njima trajao je sat i pol. U početku su bili ukočeni od straha, a ja sam ih lagano topio. Opuštenost se prenosi, nosi se u sebi. Iako je u meni postojao racionalni strah jer sam bio 'friški' a program težak, ako si u glazbi, onda nema problema! Ako imaš strah, nisi u glazbi», tvrdi Sunko.

Liječenje koncertima

«Drži me s njima ono što ni jedan drugi zbor nema, a to je najviši amaterizam s kojim se mogu postići najveći rezultati. Profesionalizam je služba u kojoj se ljudi daju u određenoj mjeri i štede do mirovine, dok se u Gradskom zboru "Brodosplit" daju bez ostatka! Za mene je to više od profesionalizma «Umjetnost je davanje, ljubav. Ako toga nema, čemu radi? Ovaj zbor to ima. Toliko mi znaju dati da me 'unište', zagropaju me da ne mogu dirigitirati. Mi na našim koncertima „liječimo“, pružamo publici nevjerovatne doživljaje, i ona nam uzvraća, to je fenomen. Tko nije bio na koncertu Zbora "Brodosplit", ništa ne zna o njemu - zaključuje prof. Vlado Sunko.

Doktorski studij kineziologije - novi ciklus međunarodne suradnje

Prof. dr. sc. Slobodan Jarić, diplomirani fizičar, magistar biomedicinskog inženjerstva, doktor kineziologije

Predavanjima su prisustvovali studenti i profesori Kineziološkog fakulteta

Doktorski studij Kineziološkog fakulteta u Splitu prošle godine u gostio eminentnog svjetskog znanstvenika prof. dr. sc. Slobodana Jarića sa Sveučilišta u Delawareu, SAD. Profesor Jarić redovni je profesor u trajnom zvanju na *College of Health Science* i jedan od vodećih stručnjaka iz područja bihevioralne i neurofiziološke motorne kontrole. U sklopu gostovanja na Kineziološkom fakultetu ovaj ugledni znanstvenik održao je seriju predavanja na temu motorne kontrole te metodologije izrade i publiciranja znanstvenih radova. Voditelj doktorskog studija kineziologije izv. prof. dr. sc. Tonči Bavčević ističe kako je gostovanje profesora

Gostovanje profesora Jarića uvod je u ciklus međunarodnih predavanja koja će se organizirati na Kineziološkom fakultetu s ciljem poticanja međunarodne suradnje, posebice među doktorandima i mladim znanstvenicima

Jarića uvod u ciklus međunarodnih predavanja koja će se organizirati na Kineziološkom fakultetu, a sve s ciljem poticanja međunarodne suradnje, posebice među doktorandima i mladim znanstvenicima. Doktorski studij kineziologije njeguje multidisciplinarni pristup i znan-

Dekanica Kineziološkog fakulteta prof. dr. sc. Đurđica Miletić

Izv. prof. dr. sc. Tonči Bavčević, voditelj doktorskog studija

stveno-istraživačku orijentaciju te se studente potiče na aktivno uključivanje u znanstveni rad. Želja je, kaže profesor Bavčević, dati dodatni impuls međunarodnoj suradnji dovođenjem većeg broja domaćih i stranih svjetski priznatih znanstvenika. Razmjena zna-

nja i iskustava od neprocjenjive je važnosti u formiranju mladih znanstvenika, a suradnja neizostavan faktor u znanstvenom radu. Ove godine, od 28. do 30. kolovoza, Kineziološki fakultet organizira 5. međunarodnu znanstvenu konferenciju "Contemporary Kinesiology" u sklopu koje će, uz profesora Jarića gostovati veći broj svjetskih znanstvenika iz područja kineziologije i srodnih znanosti. Bit će ovo posebna prilika, poglavito mladim znanstvenicima, da prezentiraju svoj znanstveni rad, ali i mogućnost ostvarivanja međunarodnih kontakata za koje vjerujemo da će uroditi konkretnima znanstveno-istraživačkim aktivnostima. **P.Š.**

UniSport Judo 2015.

Piše: ŠIME VERŠIĆ

Hrvatski akademski sportski savez i Kineziološki fakultet (katedra za bori-lacke sportove) Sveučilišta u Zagrebu u suradnji s Judo klubom "Panda" i Hrvatskim judo savezom organizirali su 14. po redu UniSport natjecanje u judu za studente na kojem smo dobili studentske prvake Hrvatske i kandidate za nastup na ljetnoj Univerzijadi koja će se održati od 3. do 14. srpnja u Gwangjau (Južna Koreja). Natjecanje se održavalo 18. siječnja u dvorani u Sutinskim Vrelima u Podsusedu, a sudjelovalo je 54 studenta i 9 studentica sa 6 visokoškolskih ustanova (Dubrov-

nik, Rijeka, Split i Zagreb, Velika Gorica, Vern). Sveučilište u Splitu predstavljalo je 4 džudašice i 6 džudaša – Barbara Matić, Ana Kokeza, Lucija Brešković, Karla Stjepović, Denis Bečić, Paulo Buterin, Ante Vladimir Batinić, Ivan Kalebić, Marko Kumrić i Bruno Čerina koji su pod vodstvom profesora Saše Krstulovića osvojili 8 medalja od čega 4 zlatne (Matić, Kokeza, Čerina, Batinić), 1 srebrnu (Bečić) i 3 brončane (Kumrić, Buterin, Stjepović) što je u ekipnom poretku Sveučilište u Splitu smjestilo na drugo mjesto s osvojenih 41 bodom, iza Zagreba (51 bod), a ispred brončanog Dubrovnika (17).

PRIREDLA
IVANA VUKA

'Znanost kao pokretač društva i gospodarstva'

S ciljem poticanja učinkovitijih suradnji, projekata i programa financiranja, Ured za transfer tehnologije u sklopu projekta „Jadranska mreža za transfer tehnologije -TTAdria“ organizirao je radionicu i konferenciju „Znanost kao pokretač društva i gospodarstva“. Na radionici koja se održala 27. siječnja svi zainteresirani mogli su doznati više o dostupnim izvorima financiranja, načinu na koji izraditi minimalni projektni prijedlog te čuti iskustva i primjere iz prakse. U praksi su dijelili skicirali i svoj minimalni projektni prijedlog kao osnovu za traženje najbolje prilike za financiranje te za daljnji rad. Glavna tema konferencije koja se održala 28. siječnja u Sveučilišnoj knjižnici bili

su projekti u suradnji znanosti i gospodarstva, počevši od izvora financiranja i institucija koje pružaju potporu do primjera takve suradnje s međunarodnih i hrvatskih sveučilišta. Svoja iskustva u provedbi projekata u suradnji znanstvenika i poduzetnika koja se trenutno provode na Sveučilištu u Splitu ispričali su i korisnici projekata koje je sufinancirala Splitsko-dalmatinska županija. Konferenciji su između ostalih prisustvovali i predstavnici Ministarstva poduzetništva i obrta, Ministarstva gospodarstva, Splitsko-dalmatinske župa-

nije te Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO) kao i priznati međunarodni stručnjaci iz područja transfera tehnologije i zaštite intelektualnog vlasništva.

Umrežavanjem do uspjeha

Natječaj koji je u okviru Obzora 2020. otvoren za prijave cijele godine, Instrument za MSP, podržava mikro, mala i srednja poduzeća koja razvijaju rizične inovativne ideje s velikim potencijalom. Evaluacije projekata se odvijaju na unaprijed predviđene datume, a kriteriji evaluacije projektnih prijedloga odnose se na izvrsnost u smislu inovativnosti i tržišnog potencijala, ekonomski utjecaj te potencijal poduzeća da ostvari definirane rezultate.

Prijavljenima su na ras-

polaganju besplatne usluge savjetovanja kroz Europsku poduzetničku mrežu. Europska poduzetnička mreža (eng. Enterprise Europe Network, EEN) jedan je od instrumenata Europske strategije za povećanje gospodarskog rasta i zaposlenosti. Čini je blizu 600 organizacija iz više od 50 zemalja, koje se bave podrškom poduzetništvu i koje su stvorile snažnu međusobnu suradnju. EEN broji više od 3000 stručnjaka koji pomažu poduzećima u ostvarivanju maksimuma od poslovnih prilika na europskom tržištu.

UTT stoji na raspolaganju za sva pitanja o SME Instrumentu, kao i za sve ostale usluge koje besplatno nudi u okviru EEN-a: prepoznavanje, izradu i promociju ponuda i potražnji za novim tehnologijama, organizaciju poslovnih susreta, treninge iz upravljanja inovacijama

te podršku u pronalaženju partnera za europske programe za istraživanje i razvoj. Kroz svoje aktivnosti UTT aktivno promiče poduzetnički duh studenata i znanstvenika, pruža podršku prijenosu znanja i rezultata istraživanja sa Sveučilišta na gospodarstvo, radi na povećanju komercijalizacije intelektualnog vlasništva te općenito jača vezu između Sveučilišta i gospodarstva.

Poziv na b2b sastanke iz područja turizma i zdravlja

Ponuda zdravstvenih usluga u turizmu svakim danom je sve veća, a samim time raste i zanimanje za ovu temu. Stoga su se u sklopu projekta „Jadranska mreža za transfer tehnologije -TTAdria“, na Sveučilištu u Šibeniku 27. siječnja

održali poslovni sastanci u području turizma i zdravlja. Sudionici su imali priliku doznati više o mogućnostima koje ova vrsta turizma nudi od turističke zajednice, lokalne zajednice, obrazovnih institucija te poslovnih subjekata.

Cilj kratkih petnaestominutnih sastanaka bio je uspostavljanje novih poslovnih kontakata, razmjena ideja i razgovor o mogućnostima suradnje, a sudjelovanje na događanju bilo je besplatno.

humanistika

NATEMLJU ČLANKA 6. ZAKONA O ZAKUPU I KUPOPRODAJI POSLOVNOGA PROSTORA ("NARODNE NOVINE", BROJ 125/11),

Sveučilište u Splitu
EKONOMSKI FAKULTET
raspisuje ponovljeni

JAVNI NATJEČAJ
za davanje u zakup poslovnog prostora

1. Daje se u zakup poslovni prostor smješten u prizemlju zgrade zakupodavca (u ugostiteljskom traktu), namijenjen za obavljanje djelatnosti trgovina na malo izvan prodavaonica (trafika), ukupne površine 8,20 m². Prostor ima ulaz unutar zgrade Fakulteta, kroz klizna vrata restorana. Prostor je klimatiziran (grijanje, hlađenje) te ima internetski priključak. Prostor nema vlastiti sanitarni čvor, već je isti u neposrednoj blizini (aula Fakulteta).
2. Poslovni prostor iz točke 1. namijenjen je za obavljanje djelatnosti trgovina na malo izvan prodavaonica (trafika).
3. Prostor se daje u zakup bez opreme/inventara.
4. Radno vrijeme objekta je radnim danom od 07,00 do 20,00 sati. Objekt ne radi nedjeljom. Objekt ne radi tijekom kolovoza.
6. Početna cijena mjesečnog zakupa iznosi: 2.000,00 kn bez PDV-a, a uključuje troškove električne energije, grijanja, vode i odvoza smeća. Zakupnina za mjesec kolovoz se ne plaća.
7. Pravo sudjelovanja na javnom natječaju imaju pravne i fizičke osobe registrirane za obavljanje djelatnosti iz točke 2.
8. Rok natječaja je 15 dana od dana objave.
9. Pisane ponude dostavljaju se u zatvorenoj omotnici s naznakom "Ponuda za javni natječaj (trafika)- ne otvaraj", poštom ili osobno na adresu: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu, 21 000 Split, Cvite Fiskovića 5.
10. Ponuda treba sadržavati:
 - a) naziv/tvrtka, MB i OIB za pravne osobe, odnosno ime i prezime, MBG i OIB za fizičke osobe,
 - b) dokaz o sposobnosti:
 - izvod iz sudskog, odnosno obrtnog registra, ne stariji od šest mjeseci od objave natječaja,
 - BON 1/BON 2 ne stariji od 60 dana od objave natječaja,
 - potvrda nadležne ispostave Porezne uprave o izvršenju dospjelih poreznih obveza i doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, ne starija od 30 dana od objave natječaja,
 - potvrda o nekažnjavanju odgovorne osobe, ne starija od šest mjeseci od objave natječaja,
 - detaljan opis (popis) ponude iz djelatnosti,
 - izjava o prosječnom broju zaposlenika,
 - c) ponudenu mjesečnu te ukupnu godišnju zakupninu, bez PDV-a.
11. Prostor se daje u zakup na vrijeme od pet (5) godina, počevši od 02. ožujka 2015. godine, s tim da zakupodavac pridržava pravo raskida ugovora po završetku prve godine zakupa (najkasnije do 01. ožujka 2016. godine), ako kvaliteta pruženih usluga nije zadovoljavajuća. Ugovor o zakupu sklapa se sukladno odredbama Zakona o zakupu i kupoprodaji poslovnoga prostora i sačinjava se kao ovršna isprava u smislu Zakona o javnom bilježništvu. Trošak solemnizacije snosi zakupnik.
12. Javni se natječaj može održati i ako sudjeluje samo jedan ponuditelj. Fakultet pridržava pravo ne izabrati ni jednog ponuditelja bez navođenja razloga i ne odgovara za eventualnu štetu sudionicima natječaja.
13. Svi ponuditelji bit će obaviješteni o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u roku od osam (8) dana od dana izbora.
14. Sve informacije o natječaju mogu se dobiti na telefonski broj: 021 430 601.

SVEUČILIŠTE U SPLITU, SVEUČILIŠNI ODJEL ZA FORENZIČNE ZNANOSTI RASPISUJE

NATJEČAJ

za izbor:

1. Jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu docent u punom radnom odnosu za znanstveno područje tehničkih znanosti, znanstveno polje elektrotehnika, znanstvena grana telekomunikacije i informatika- 1 izvršitelj/ica.

Pristupnici natječaju trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07-OU-SRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14-O i RUSRH), Pravilnikom o organizaciji i radu Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti te Statutom Sveučilišta u Splitu.

Pristupnici natječaju uz vlastoručno potpisanu prijavu na natječaj prilažu u tiskanom obliku:

 - životopis,
 - preslik osobne iskaznice,
 - preslik domovnice ili preslik potvrde o državljanstvu države članice EU,
 - preslik diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi, odnosno akademskom stupnju,
 - prikaz znanstvene, nastavne i stručne djelatnosti,
 - popis radova i radove relevantne za izbor (u elektroničkom obliku),
 - potvrdu o poznavanju hrvatskog jezika (za pristupnike iz država članica EU)

Na oglašena radna mjesta/zvanja mogu se, pod jednakim uvjetima, javiti osobe oba spola.

Svu dokumentaciju potrebno je dostaviti u dva primjerka.

Prijave se predaju u roku od 30 dana od dana objave natječaja u „Narodnim novinama“ na adresu: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti, Rudera Boškovića 31/IV, 21000 Split, s naznakom: »Natječaj za znanstveno-nastavna i suradnička zvanja te odgovarajuća radna mjesta«.

Zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja kandidati/kandidatkinje će biti obaviješteni u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o izboru.

v.d. pročelnice Odjela
Doc.dr.sc. Marijana Bartulović

Duh ‘Povijesti knjige’ - razmišljanja o budućnosti

Kao akademska disciplina, povijest knjige mladim istraživačima nudi veliki profesionalni izazov zbog interdisciplinarnosti, kulturnog transfera i digitalne tehnologije –kao proučavanje svih oblika pisane i usmene komunikacije

PIŠE: DR. SC. IVANKA KUIĆ

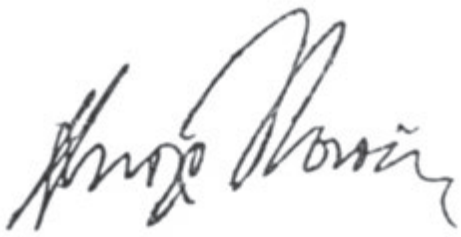
Početkom prošle godine navršilo se sto godina od rođenja Hrvoja Morovića, povjesničara knjige i bibliografa, ravnatelja Naučne biblioteke (sada Sveučilišne knjižnice u Splitu) te predavača knjižničarstva na Višoj pedagoškoj školi u Splitu. Rođen 18. veljače 1914. u Žmanu, dao je značajan doprinos splitskom knjižničarstvu, povijesti starije hrvatske književnosti i hrvatskoj političkoj povijesti 19. i 20. st. Obljetnica njegova rođenja prilika je da se još jednom progovori o naslijeđu koje je ostavio mladim generacijama.

Široj publici Hrvoje Morović danas je najviše poznat kao autor bibliografije pod zajedničkim naslovom *Grada za bibliografiju splitske periodike: Novine* (1875. - 1941.), *Časopisi* (1859. do 1941.), *Novine, bilteni, časopisi, godišnjaci* (1944. - 1969.). Iako je dao vrlo sažet opis novina i časopisa, njegova je bibliografija i danas najvažniji izvor za istraživanje splitske periodike i reprezentira Split kao značajno medijsko središte.

Trajno zadužio Split

U njegovu opusu posebnu važnost ima knjiga *Povijest biblioteka u gradu Splitu, dio I.*, koju je objavio 1971., i trajno zadužio Split. Mjestimice vrlo štura, ova knjiga kronološki opisuje splitske knjižnice njihov nastanak i propadanje. Opisujući sudbinu splitskih privatnih i crkvenih knjižnica od Ivana Ravenjanina i osnivanja splitske nadbiskupije sve do polovice 19. st., Morović preko još nepronadene knjižnice cara Dioklecijana i *Split-skog Evangelistara* i knjižnica splitskih humanista, uspostavlja kontinuitet antičke i srednjovjekovne knjižne baštine sa suvremenom.

Na metodološki bogat i stiski jednostavan način, uveo nas je u vrijeme i atmosferu rukopisne knjige, otkrivajući intelektualni potencijal nekadašnjeg Splita koji ga svrstava u mediteranski i europski kulturni okvir. Srednji vijek, humanizam i renesansu u Splitu on definira kulturalnim praksama sakupljanja i darivanja, pisanja, prepisivanja, transkripcije i prevođenja knjiga i dokumenata otvarajući prostor za nova istraživanja. Te se djelatnosti nastavljaju čak i nakon pojave tiskarstva, svjeđočeći o simbiozi tehnologije i

Hrvoje Morović

ljudske kreativnosti. Diskurs o knjižnicama tako postaje povijest kulture i splitskog društva. Morović analizira inventare, oporuke i popise splitskih gradana, opisuje brigu splitske intelektualne elite za sudbinu knjige, njihovu komunikaciju s bližnjima i društvene odnose – prijateljstva, naklonost, ljubavi, druženje koji se oblikuju i održavaju knjigom, brigu o knjizi kao općem dobru (Paštrić) i sl. Destrukcija je sudbina knjige i knjižnica i to se jasno vidi i iz Morovićeve knjige.

Ova je knjiga priznanje i nastojanjima intelektualne elite Splita za osnivanjem javnih knjižnica. Morović opisuje osnivanje i razvoj Gradske biblioteke (danas Sveučilišna knjižnica) 1903., kao prve javne knjižnice financirane općinskim sredstvima.

Povijest knjige kao akademska disciplina

Hrvoja Morovića možemo danas smatrati jednim od začetnika socijalne povijesti knjige u Hrvatskoj. Iako povijest knjige i knjižnica u Splitu

još nije dovoljno istražena, mi danas trebamo razmišljati o sadašnjem trenutku povijesti knjige i kao znanstvene discipline i kao praktične djelatnosti. Povijest knjige („Book history“) u kratko je vrijeme postigla internacionalni ugled i realno znanstveno utemeljenje jer, najšire gledano, sve vrste dokumenata mogu biti korištene za transmisiju kulture, prijenos i pohranu informacija i znanja te distribuciju moći.

Kao akademska disciplina, povijest knjige mladim istraživačima nudi veliki profesionalni izazov zbog interdisciplinarnosti, kulturnog transfera i digitalne tehnologije – kao proučavanje svih oblika pisane i usmene komunikacije.

Ti su dokumenti nastali u određenom socijalnom, ekonomskom i političkom miljeu i stoga neki autori daju povijesti knjige središnji uvid - „knjiga stvara povijest, povijest čini knjige“. Takav pristup može izazvati prestrojavanje u tradicionalnim akademskim humanističkim znanostima, ali može kreirati novo polje istraživanja prošlosti i sadašnjosti

svih formi pisane i tiskane komunikacije. Popularnost ove nove discipline pokazuje podatak da je broj članova Društva za povijest autorstva, čitanja i izdavaštva“, utemeljenog 1992. god. kao globalna mreža koja povezuje one koji se bave poviješću knjige, deset godina nakon osnivanja narastao za 1200 članova.

“Book Studies” na sveučilištu?

Povijest knjige je, dakle, znanstveni potencijal koji može intelektualno oplemeniti i povezati mnoge akademske discipline. Međutim ako bude koncipirana kao dio većeg projekta - tako da se unutar sveučilišta prepozna i okupi kritična masa znanstvenika, koji se bave istraživanjem tiska i pisma, pod jednim „intelektualnim kišobranom“ - kao primjerice “Book Studies“ - koji će povezati povijest knjige, nakladništvo, knjižničarstvo, novinarstvo i sl., smještajući je u znanstveni i estetički kontekst, pa njezin doprinos može biti vrlo velik. Takav interdisciplinarni model nije daleka budućnost: on studentima otvara prostor za razvoj profesionalne karijere u mnogim djelatnostima. Povijest knjige može biti uključena i u kurikulum druge akademskih discipline: studij književnosti, povijesti, sociologije i pripremanje studenata za istraživanje šire baze tiskanih i pisanih dokumenata. Povjesničar knjige po habitusu zna da su promjene konstanta, ali ona će biti neprimjetna na diplomskoj razini. Na diplomskoj ili doktorskoj može privući mnogo veći interes. Za sada je povijest knjige kao izborni kolegij prihvaćena na diplomskom studiju Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Splitu.

Nadamo se da će znanstveni skup *Knjiga i društvo: dijalog o intelektualnoj povijesti Hrvatske*, koji priprema Književni krug za sljedeću „Knjigu Mediterana“, biti poticaj za nova promišljanja povijesti knjige kao akademske discipline i pokazati da to dinamično područje, koje se u osnovi bavi čovjekom, njegovom kulturom, umjetničkim i intelektualnim razvojem, može biti snažan pokretač promjena humanističkih studija, posebno u Splitu koji ima dugu i bogatu knjižnu tradiciju.

*Sveučilišna knjižnica u Splitu, ivanka@svkst.hr

120 godina Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša

RAZGOVARALA:

MARIJA PLAZONIĆ ŠOLIĆ

Malo se koja znanstvena institucija, ne samo u nas, može pohvaliti svojim 120. rođendanom. Upravo takvu impresivnu obljetnicu 2014. godine obilježio je Institut za jadranske kulture i melioraciju krša iz Splita. Jedan od najstarijih, ako ne i najstariji institut ovakve vrste na prostoru Hrvatske preživio je 19. i 20. stoljeće, nadživio nemali broj država, i evo ga u novom mileniju s rezultatima ponajboljeg Instituta u Republici Hrvatskoj.

No, kako je u ovoj oskudici Institut umjesto svih skupih slavljeničkih manifestacija prosinca 2014. tiskao tek jednu - vrlo preglednu i informativnu - monografiju na hrvatskom i engleskom, veći dio javnosti nije ni upoznat s ovako značajnom obljetnicom. To je bio više nego dovoljan razlog i za ovaj temat i za razgovor s dr. sc. Slavkom Pericom, znanstvenim savjetnikom u trajnom zvanju, već petnestu godinu ravnateljem Instituta.

Koji od razloga ovako nevakadašnje dugovječnosti jedne znanstvene institucije smatrate presudnim?

Činjenicu da je naš Institut bio i uvijek ostao okrenut potrebama i problemima ljudi jadranskog, mediteranskog prostora u kome je rođen i za čiji boljitak je osnovan. Od te davne 1894. godine kada je austrougarsko Ministarstvo poljoprivrede u Beču uspostavilo C.K. Kemično-gospodarsvenu pokušajnu postaju u Splitu, koja je bila nukleus današnjeg Instituta, do danas se ciljevi i zadaće nisu promijenili, kao ni potrebe prostora kojemu je Institut okrenut, sredine u kojoj je i zbog koje je utemeljen.

Filoksera i obnova dalmatinskog vinogradarstva

Institut je rođen u vremenima dramatičnih vinogradarskih mijena krajem 19. i početkom 20. stoljeća kada se Dalmacija dizala do zvijezda i pretvarala cijela u jedan veliki nepregledni vinograd, pa potom padala do dna i beznadno iseljavana put Amerike, u vremenima koja su iznjedrila neupitnu potrebu osnivanja institucije koja će rješavati probleme ljudi koji su oduvijek na ovom prostoru živjeli od loze, masline, smokve, mendule...

Nije li 1894., ta godina utemeljenja Instituta u Splitu, upravo ona godine kada je prva filoksera otkrivena u našim krajevima?

Da, naš je Institut utemeljen u to dramatično vrijeme kad su težaci trebali pomoć koju im njihova tradicionalna znanja nisu mogli dati. Kako bi se posadili novi vinogradi koje je uništila filoksera, u dvadesetak godina od 1898. do 1919. godine održavana su po cijeloj Dalmaciji predavanja i tečajevi, težacima je podijeljeno 37 milijuna 796 tisuća prutića i pet milijuna i 200 tisuća korijenaka te je podignuto oko 15 tisuća hektara vinograda. Upravo našem Institutu pripada velika zasluga što je u relativno krat-

Institut za Jadranske kulture i melioraciju krša - najstariji i ponajbolji institut

Kako bi nastavio s obrazovanjem studenata, rješenje je da ugovorom o suradnji između Instituta i Sveučilišta u Splitu, Institut dobije status nastavne baze, a druga je opcija da sam Institut od javnog znanstvenog instituta postane visoko učilište, odnosno fakultet Sveučilišta u Splitu, no ta tranzicija je vrlo delikatan proces, koji tek treba biti osmišljen i reguliran

Dr. Slavko Perica, ravnatelj Instituta za jadranske kulture

NIKOLA VILIĆ/CROPIX

kom vremenu obavljena prva obnova vinograda.

Na koji je način u cijelom ovom dugom i iznimno burnom periodu Institut uspio pratiti potrebe vremena?

Jednako kao u prvim danima svog postojanja tako i danas, Institut za jadranske kulture i melioraciju krša iz Splita intenzivno radi na istraživanjima interdisciplinarnog karaktera, sa svrhom povećanja učinkovitosti, kvalitete i konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje, ali isto tako održivosti agroekosustava, šumskih ekosustava, bioraznolikosti, očuvanja kvalitete okoliša, zaštite i upravljanja tlom i vodama.

Od početka do danas, od prvih svojih prostorija u splitskom telegrafskom uredu u Marmontovoj ulici u Splitu, preko reprezentativne trokatne zgrade, izgrađene 1906. godine upravo za Institut u Zrinsko-frankopanskoj ulici na broju 11, do današnje moderne ustanove u Duilovu, Institut je uistinu nastavio pratiti potrebe vremena u kojem je djelovao u oba razvojna pravca koja su naznačena na samom njegovom utemeljenju: baviti se problematikom poljoprivrede s naglaskom na vinogradarstvu-vinarstvu i maslinarstvu-uljarstvu, kao temeljnim granama jadranskog područja, te raditi u tri oblika: ekspe-

rimentalnom, analitičkom i kontrolnom i obrazovnom.

Kako biste ocijenili obrazovnu ulogu Instituta?

Kroz cijelu svoju povijest Institut je ispunjavao i svoju obrazovnu zadaću. Taj kontinuitet i praćenje suvremenih potreba u suradnji s Fakultetom poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, rezultirao je godine 1977. osnivanjem Centra za studije poljoprivrede Mediterana.

Perspektive Studija mediteranske poljoprivrede

A u suradnji sa Sveučilištem u Splitu i Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Institut je 2005. godine pokrenuo preddiplomski studij Mediteranska poljoprivreda. Gotovo svi znanstvenici Instituta bi-

li su uključeni u nastavu. Devet ih je izabrano unaslavno znanstveno-nastavno zvanje docenta, a još osam ih ispunjava iste uvjete.

Kada je, i zbog čega, obustavljen upis novih studenata?

Zbog financijskih teškoća vezano uz visok trošak dolaska dijela nastavnika iz Zagreba, od ak. godine 2012./2013., prema odluci Senata Sveučilišta u Splitu, nema upisa novih studenata. To je velika šteta jer se radi o vrlo kvalitetnom studiju koji se odlično uklapa u gospodarske prilike Jadranske regije RH. Interes za upis na 'nepostojeći' ili sličan novi studij Mediteranske poljoprivrede i dalje je vrlo izražen i stoga treba naći način da se studij ponovo pokrene.

Ne postoji mogućnost samo-

stalne organizacije nastave?

Sudjelovanje u nastavi Institut može realizirati isključivo u suradnji s visokim učilištima. Sveučilište u Splitu je logičan partner zato što ima ambiciju razvijati studijske programe na područje biotehničkih znanosti, gdje Institut ima i kadrove i infrastrukturu i jer bi troškovi takvog studija bili najniži. Međutim i u tom slučaju je potrebno otклонiti određene prepreke.

Na prvom mjestu u području biotehničkih znanosti

Koje su glavne prepreke nastavka studija i koja su moguća rješenja?

Osnovni problem su odredbe *Pravilnika o sadržaju dopusnice za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja*, koje kod vrednovanja studijskih programa ne uzimaju u obzir suradnje nastavnika iz javnih znanstvenih instituta.

Rješenje je da ugovorom o suradnji između Instituta i Sveučilišta u Splitu, Institut dobije status nastavne baze, te da MZOS nadopuni čl. 6, st. 2, gore navedenog Pravilnika na način da doda: 'a u što se ubrajaju i djelatnici suradnih javnih instituta, izabrani u naslovna znanstveno nastavna zvanja'. Druga je opcija da sam Institut od javnog znanstvenog instituta postane visoko učilište, odnosno fakultet Sveučilišta u Splitu, no ta tranzicija je vrlo delikatan proces, proces o kome nitko u Hrvatskoj nema nikakva iskustva, i tek treba biti osmišljen i reguliran.

Kakve su bile ocjene kvalitete studija i kakve povratne

informacije od završenih studenata imate?

Međunarodno stručno povjerenstvo za provođenje reakreditacije Instituta pod točkom 'Prijenos rezultata istraživanja na visoko obrazovanje', maksimalnom ocjenom izvrstan (5) ocijenilo je aktivnost Instituta u izvođenju nastave na Studiju. Kvaliteta nastavnika Instituta i održane nastave ocjenjivana je i od strane studenata, a visoke ocjene (u pravilu preko 4,5) govore o pristupu i načinu prijenosa znanja naših djelatnika studentskoj populaciji. Prema povratnim informacijama od završenih studenata, većina njih je zaposlena, i to na svojim OPG-ima, u Savjetodavnoj službi, poljoprivrednim ljekarnama, veletržnicama, sjemenarskim kućama, poljoprivrednim zadrugama i slično.

Kakvi su današnji pokazatelji kvalitete znanstvenog rada na Institutu?

U sklopu evaluacije znanstvene izvrsnosti javnih znanstvenih instituta u RH u svrhu namjenskog višegodišnjeg institucijskog financiranja znanstvene djelatnosti, svi javni znanstveni instituti su 2014. i 2013. ocijenjeni prema rezultatima ostvarenima u prethodnim godinama, a po sljedećim kriterijima, tj. pokazateljima učinka: (i) broj znanstvenih radova objavljenih u časopisima u bazi Web of Science, (ii) citiranost u bazi Web of Science, (iii) broj zaposlenika koji su doktorirali, (iv) broj ugovorenih međunarodnih kompetitivnih znanstvenih projekata, (v) udio tih projekata u ukupnim prihodima ustanove, (vi) broj ugovorenih nacionalnih kompetitivnih znanstvenih projekata, (vii) udio tih projekata u ukupnim prihodima ustanove, (viii) broj ulaznih mobilnosti, (ix) broj izlaznih mobilnosti, (x) broj ugovorenih projekata ustanove gospodarstvom, tijelima državne uprave i jedinicama lokalne uprave i samouprave, civilnim sektorom i nevladinim udrugama, (xi) udio tih projekata u ukupnim prihodima ustanove, (xii) aktivnosti popularizacije znanosti.

Institut za jadranske kulture i melioraciju krša je u obje godine bio na petom mjestu od 25 instituta po iznosu dobivenih sredstava, a na prvom mjestu u području biotehničkih znanosti. Prema podatcima MZOS-a, ukoliko se uzme raspodjela dobivenih sredstava po znanstveniku, proizlazi da je naš Institut na prvom mjestu.

S jednog od prvih vinogradarskih tečajeva u Dalmaciji s kraja 19. stoljeća

obljetnica

PRIREDIO:
TOMISLAV RADIĆ

Znanstvena i stručna djelatnost Instituta

Misija je Instituta provoditi inovativnih istraživačkih projekata u području biotehničkih znanosti (agronomija, prehrambena tehnologija, šumarstvo i biotehnologija), prijenos znanja korisnicima te sudjelovanje u akademskom obrazovanju radi ekonomskog i socijalnog boljitka zajednice i zaštite okoliša.

Vizija Instituta je postati vodeća znanstveno-istraživačko-obrazovna institucija i nezamjenjiv čimbenik u razvoju jadranske poljoprivrede i šumarstva, koji će doprinijeti ukupnom razvoju Republike Hrvatske kao društva znanja.

Temeljni pojmovi

Težište znanstvene i stručne djelatnosti može se sažeti u devet temeljnih pojmova:

Mediterran: Ekološka, klimatska i edafska specifičnost mediteranskog podneblja u velikoj mjeri oblikuje način poljoprivrede, šumarstva i prehrane u ovom području.

Krš: Održivo gospodarenje poljoprivrednim i šumskim resursima na kršu kako bi se zaštitili najvažniji resursi jadranske regije kao što su flora, fauna, tlo i voda.

Geno-fond: Očuvanje i valorizacija autohtonog genofonda vinove loze, voćnih vrsta, povrća te ljekovitog i aromatičnog bilja.

Znanstvena izvrsnost: Znanstveno-istraživački rad je usmjeren rješavanju problema svog okruženja uporabom suvremenih metoda i alata i suradnjom s hrvatskim i međunarodnim znanstvenim institucijama. Potiče se prepoznatljivost u hrvatskoj i svjetskoj znanstvenoj zajednici izvršnošću objavljenih publikacija, sudjelovanjem u prestižnim znanstvenim projektima i stipendijama itd.

Multidisciplinarnost istraživanja: Politikom zapošljavanja postignuta je multidisciplinarnost, čime se, uza suradnju sa znanstvenicima iz drugih institucija, postižu izvrsni znanstveni rezultati i sveobuhvatniji pristup istraživanjima.

Sustavi proizvodnje:

Razvoj i testiranje tehnologija proizvodnje od konvencionalne do organske u skladu sa specifičnim ekološkim i socio-ekonomskim uvjetima jadranske regije, s ciljem isticanja i povećavanja konkurentnosti.

Kontrola kakvoće: Fizikalno-kemijska analiza vina

te proizvoda od grožđa i vina u Enološkom laboratoriju akreditiranom prema normi HRN EN ISO/IEC 17025:2007 te ovlaštenom za fizikalno-kemijske analize vina za potrebe stavljanja vina u promet. Stručni nadzor nad proizvodnjom poljoprivrednog sadnog materijala radi utvrđivanja autentičnosti vrste, podloge, čistoće sorte i klona te opće razvijenosti organa.

Prijenos znanja: Kontinuiran prijenos novih spoznaja do krajnjih korisnika (akademski zajednica, gospodarstvo s naglaskom na poljoprivredne proizvođače, šira javnost) putem znanstvenih i stručnih publikacija, predavanja, radionica, pisanih medija te izravnom komunikacijom.

Gospodarski razvitak: Rješavanje problema u poljoprivrednoj proizvodnji i šumarstvu te mogućnosti razvoja novih tehnologija i proizvoda.

Znanstveni projekti Instituta

Od 1990.-ih naovamo, znanstvenici Instituta bili su voditelji 20-ak znanstvenih projekata koje je financirao MZOS, jednog projekta financiranog od UKF, dva velika tehnolojska projekta MZOS, 20-ak razvojnih i primjenjivih projekata financiranih uglavnom od Ministarstva poljoprivrede, te brojnih drugih projekata, ugovora, studija i kontrola kvalitete u okviru kontinuirane suradnje s gospodarstvom i državnim i regionalnim institucijama. Brojna su sudjelovanja i na projektima čiji su nositelji bili druge znanstvene institucije. Sve važnija je suradnja na međunarodnim projektima, kakvih je do sada bilo četrdesetak, a u narednom razdoblju znatno aktivnije sudjelovanje u korištenju EU fondova će biti neizbježno.

Objavljivanje znanstvenih radova u međunarodnim znanstvenim časopisima osobito je u posljednja dva desetljeća postalo imperativ svakog znanstvenika, a zadnjih godina znanstvenici Instituta sve više vode računa i o kvaliteti časopisa u kojima objavljuju. Tako je u 2008. zabilježeno 58 citiranja naših radova, dok se taj broj u 2011. i 2012. popeo na 140.

Citiranost radova također raste. Tako je 2008. zabilježeno 58 citiranja naših radova, dok se taj broj u 2011. i 2012. popeo na 140.

Organizacija znanstvenog i stručnog rada

Institut svoju djelatnost obavlja unutar pet osnovnih organizacijskih jedinica: Zavod za biljne znanosti (uključujući Akreditirani Enološki laboratorij), Zavod za primijenjene znanosti, Samostalni odjel za šumarstvo, Središnji zavod i Odjel uprave. Unutar njih mogu se izdvojiti sljedeća područja.

Vinogradarstvo i vinarstvo

Istraživanja su fokusirana na očuvanje, identifikaciju, karakterizaciju i unaprjeđenje uzgoja autohtonih sorata vinove loze. Klonska selekcija pokrenuta je za gospodarski zanimljive sorte, poput Plavca malog. Podignute su *ex-situ* kolekcija autohtonih sorata vinove loze i *ex-situ* kolekcija bezvirusnih klonova sorte Tribidrag. Enološki laboratorij (akreditiran za fizikalno-kemijska ispitivanja vina prema normi HRN EN ISO/IEC 17025:2007) ovlašten je od Ministarstva poljoprivrede za stručne poslove fizikalno-kemijske analize mošta, vina, drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina i drugih proizvoda na bazi vina. Primjenom naj-suvremenijih metoda provode se istraživanja kakvoće grožđa, vina i jakih alkoholnih pića, te utjecaja tehnološkog procesa na pojedine njihove sastojke.

Voćarstvo i maslinarstvo

Istražuju se voćne vrste zastupljene na obalnom i otočnom hrvatskom području osobito maslina, višnja maraska, trešnja, agrumi, šipak i smokva. Svrha istraživanja je očuvanje genetskih resursa i uvo-

đenje novih tehnologija za unaprjeđenje postojećih i podizanje novih nasada koja će optimalno iskoristiti povoljne ekološke uvjete ovog područja. Proučavaju se također procesi oprašivanja i oplodnje koji reguliraju zamećanje plodova i urod (maslina, trešnja). Istraživanja se provode na vrlo vrijednim domaćim i introduciranim genotipovima, koji su sastavni dio kolekcijskih i pokusnih nasada.

Povrćarstvo

Primjena i unaprjeđivanje suvremenih tehnologija u proizvodnji povrća u polju i zaštićenom prostoru (plastenici/staklenici) temeljna je zadaća skupine koja provodi istraživanja na povrću. Istražuje se utjecaj abiotičkih (voda, soli, temperatura) i biotičkih čimbenika stres (štetni kukci) na morfološke i fiziološke promjene na biljci, te slijedom toga na prinos i kakvoću. Kontinuirano se radi na prikupljanju i očuvanju vrijednih autohtonih vrsta, kakva je primjerice raštika, te se provodi introdukcija novih vrsta i kultura povrća.

Prerada voća i povrća

Glavne zadaće su određivanje kakvoće maslinova ulja i stolnih sorata maslina, tehnoloških potencijala introduciranih sorata masline te kemijske i fizikalne analize mediteranskih kultura. Posebna pažnja poklanja se djevičanskim maslinovim uljima autohtonih sorata, određivanju njihovih specifičnosti te senzorskoj analizi. Proučava se utjecaj različitih procesnih parametara pri pre-

radi maslina u ulje radi optimizacije procesa, a s ciljem dobivanja većeg prinosa i bolje kakvoće maslinovog ulja te utjecaj filtriranja i uvjeta skladištenja na kakvoću i udio bioaktivnih spojeva u maslinovom ulju.

Kultura biljnog tkiva

Kultura biljnog tkiva provodi se u okviru istraživanja zdravstvenog statusa naših komercijalno najzanimljivijih voćnih vrsta. Provode se serološke, biološke i molekularne metode detekcije virusa i utvrđuje se patogeni potencijal pojedinih sojeva. Jedna od aktivnosti je i podvrgavanje zaraženih kultivara postupku ozdravljivanja od patogena.

Aromatično i ljekovito bilje

Raznolikost prirodnih populacija ljekovitog i aromatičnog bilja analizira se na morfološkoj, biokemijskoj i molekularno-genetskoj razini radi očuvanja biljnih genetskih izvora te uporabe u programima oplemenjivanja i uvođenja u uzgoj. Zasad su najintenzivnija istraživanja na prirodnim populacijama kadulje i smilja. Sastavni dio aktivnosti je održavanje vrlo vrijednih kolekcijskih nasada.

Mikrobiologija tla

Fokus istraživanja su korisni simbiozni korijeni biljaka – arbuskularno mikorizne gljive. Istražuje se njihova rasprostranjenost i bioraznolikost u agro-ekosustavima te ekologija njihova razvoja. Osim mikoriznih gljiva, istražuju se druge endofitske gljive u korišteni te enzimski aktivnost mikro-

organizama u tlu.

Istraživanje tla i ishrana bilja

Istraživanje tla obuhvaća izradu digitalnih pedoloških karata i različitih namjenskih karata, poput karata pogodnosti zemljišnog prostora za određenu namjenu (GIS, GPS i daljinska istraživanja). U suvremeno opremljenom laboratoriju provode se fizikalne i kemijske analize uzoraka tla, biljnog materijala, vode i hranjivih otopina. Nadalje, provodi se dijagnostiranje i unaprjeđenje stanja ishranjenosti bilja uzgajano na otvorenome (voćnjaci, vinogradi i nasadi povrća) te u zaštićenim prostorima (ukrasno bilje i povrće) i procjenjuje se utjecaj mineralnih i organskih gnojiva na okoliš.

Zaštita bilja

Zaštita bilja od bolesti i štetnika u agro-ekosustavima mediteranskoga dijela Hrvatske ima tradiciju dužu od jednog stoljeća. Glavni predmeti istraživanja su štetna i korisna entomofauna voćnih kultura i povrća. Posebice se to odnosi na istraživanje bioekologije maslininih štetnika kao i zastupljenost člankonošaca u maslinicima s različitim sustavima zaštite bilja. Problematika šteta stih moljaca (Aleyrodidae), štetnika kulturnih biljaka u polju i zaštićenim prostorima, također je predmet istraživanja.

Agroekonomika

Agroekonomska istraživanja obuhvaćaju gospodarski aspekt pojedinih poljoprivrednih proizvodnih grana. To uključuje

tručnog rada

čuje istraživanja socioekonomskih procesa, konkurencijske sposobnosti i razvoja poljoprivrednih gospodarstava u mediteranskom području Republike Hrvatske te marketinški pristup u poljoprivredi.

Stočarstvo

Osobita važnost pridaje se istraživanjima u proizvodnji mlijeka, posebno naših izvornih pasmina ekstenzivno hranjenih na prirodnim pašnjacima, odnosno tehnologiji proizvodnje i kakvoće dalmatinskih tradicijskih sireva radi njihove zaštite.

Šumarstvo

Istražuju se mogućnosti i metode šumskih melioracija na kršu, zaštita tla od erozije, biološka i uzgojna obilježja pojedinih šumskih vrsta, introdukcija novih šumskih vrsta, fitocenološka obilježja vegetacije na krškom području, gospodarenje krškim šumama namijenjenim stočarstvu, zaštita i unapređenje proizvodnje biomase radi podržavanja višestrukih uloga i funkcija šuma, izbor šumskih vrsta i metoda pošumljavanja krša, utjecaj ispaše i brsta koza na devastaciju šumske vegetacije i degradacije tla na kršu. Izrađuju se studije za prostorne planove razvoja na čitavom jadranskom području, osnove i programi gospodarenja šumama i šumskim zemljištima na kršu te se radi na dugoročnom programu razvoja šumarstva u Dalmaciji.

Za provedbu ovih istraživanja osnovane su trajne pokusne plohe na kršu.

Istraživačka infrastruktura

Danas je Institut za jadranske kulture i melioraciju krša najekipiraniji i najopremljeniji javni institut u Hrvatskoj za provođenje najzahtjevnijih istraživačkih i stručnih zadataka vezanih uz mediteransku poljoprivredu i šumarstvo.

Raspolaže suvremeno opremljenim laboratorijima (vinarstvo, ishrana bilja, pedologija, senzorska analiza ulja i vina, prerada voća i povrća, entomologija, molekularna biologija, fiziologija bilja, mikrobiologija tla), vanjskim eksperimentalnim površinama

(staklenici i plastenici - 1,3 ha) i kolekcijskim nasadima autohtonih, udomačenih i introduciranih biljnih vrsta na imanju Instituta (~2 ha vinove loze, masline, trešnje, višnje maraske, šipka, smokve, kadulje i smilja) te eksperimentalnim vinarskim podrumom u svrhu provođenja istraživanja u području biotehničkih znanosti.

Na pokusnom dobru Kaštel Stari na površini od 5 ha nalaze se eksperimentalna uljara i višegodišnji nasadi (trešnje, višnje maraske, masline, baje i agruma). Na području

Šibenika, Muća i u okolici Splita osnovane su trajne pokusne plohe radi istraživanja izbora vrsta i metoda za pošumljavanje sredozemnog krškog područja te utjecaja šumske vegetacije na zaštitu tla od erozije.

No, još važniji je ljudski znanstveni potencijal kojim raspolaže. Postojeća infrastruktura te raspoloživi ljudski potencijali rezultat su desetljeća sustavnog rada te želje za stvaranjem znanstvene ustanove sposobne odgovoriti zahtjevima podneblja u kojemu djeluje primjenom suvremenih metoda i alata.

120 godina Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša

Prekid splitskog studija Mediteranske poljoprivrede izvrstan je primjer nevjerojatne naše neracionalnosti u raspolaganju ljudskim i prirodnim resursima. Imamo najstariji nacionalni Institut s najvišim suvremenim referencijama, imali smo studij nesporne znanstveno-nastavne kvalitete, programski profiliran po mjeri prirodnog bogatstva i razvojnih mogućnosti Dalmacije, imamo interes studenata i poduzetnika... No ne samo da nismo razvili cjelovitu studijsku vertikalu nego je i najniža, preddiplomska razina ukinuta. Pritom je vlasnik svima isti, hrvatska država. To znači da su i financiranje i odlučivanje centralizirani kako bi se moglo upravljati racionalno. A od racionalnosti odlučivanja ni 'r' !?! Evo iskustava trojice bivših studenata (UREDNIŠTVO)

Franjo Mihlinić: Gdje bi studij Mediteranske poljoprivrede trebao bit ako ne u Splitu?

Mediteransku poljoprivredu sam upisao jer je to bio logični slijed nakon završene Srednje poljoprivredne škole "Braća Radić" u Kaštel Štafiliću. Od malih nogu sam vezan uz poljoprivredu, moja se obitelj bavi uzgojem masline u kombinaciji s ovčama (brački model), a imamo još i vinograd i voćnjake. Glavne su nam masline, a u svemu se strogo držimo ekoloških pravila. Prve tri godine završio sam u Splitu, ali sam dvije diplomske morao upisati na zagrebačkoj Agronomiji gdje sam magistrirao na vinogradarstvu i vinarstvu. Uz rad na obiteljskom

Franjo Mihlinić

imanju angažiran sam i u Savjetodavnoj službi za poljoprivredu Pelješca. Mislim da bi studij u Splitu trebalo svakako zadržati najprije zbog toga jer je Split veliki mediteranski sveučilišni grad, i ako Mediteranske poljoprivrede nema u Splitu, gdje bi onda trebala biti? Drugi je razlog taj što smo radi bližeg upoznavanja sa specifičnostima mediteranske poljoprivrede koja je za naš kraj bitna imali i praktični rad u vinogradima i maslinicima, što se pokazalo kao vrlo korisno. Treće je da smo to radili zajedno sa znanstvenicima Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša, i tako smo imali objedinjenu i znanstvenu poveznicu sa strukom a i sam je studij pomogao da splitski Institut dade izvrsne znanstvenike na području mediteranskih kultura.

Zoran Demaria

Zoran Demaria: Dajte da studiramo što nas zanima i od čega se može živjeti!

Od malih nogu sam u prirodi i po očevu vinogradu, i s vremenom me sve više počela zanimati poljoprivreda. Završio sam Srednju turističku školu u Visu, a pošto mi je zagrebački Agronomski fakultet daleko, upisao sam Ekonomski fakultet u Splitu gdje se baš i nisam vidio. Čim sam na Smotri Sveučilišta 2007. godine čuo da se godinu prije na Institutu za jadranske kulture i melioraciju krša otvorio smjer zagrebačkog Agronomskog fakulteta, i to baš Mediteranska poljoprivreda, rekao sam sebi samome da je to ono što me zanima i otišao na prijemni. U početku su uglavnom bili opći predmeti pa sam jedva čekao drugu godinu, a što je najbolje, na trećoj godini smo mogli i birati predmete. Tako sam kroz te tri godine naučio dosta o mediteranskom bilju i usput doma pravio razne likere, marmelade i

arancine. U svom završnom radu sam pisao o mogućnostima uzgoja rogača na otoku Visu. Poslije studija sam se bavio vinogradarstvom, ljudima rezao voćke i održavao vrtove, dok nisam nakon dvije godine dobio posao u Poljoprivrednoj zadrugi u Komiži gdje obavljam dužnost poslovođe u vinogradu, podrumu i mlinu za rogače. U Zadruzi i dalje pravim vino, likere, rogačevo brašno, rakije... i primjenjujem svoje znanje stečeno tijekom studija. I dalje pomažem ocu u vinogradu, a i uzeo sam u najam jedan limunjak od 150 stabala i od tih limuna radim razne delicije. Svakako bih želio da se taj naš studij Mediteranske poljoprivrede ne prekine, nego još više razvije kako bi se mladi željni agronomskog znanja imaju prilike obrazovati i raditi u svojoj struci.

Anto Grgurević: Split je za nas bolji od Zagreba jer je naš Institut u direktnom doticaju s Dalmacijom

Poljoprivredu sam upisao jer se moja familija bavi maslinarstvom i vinogradarstvom već pet generacija. To sam želio i ja nastaviti raditi, jer sam se time bavio od malih nogu, ali sam se u tome želio usavršiti tako da objedinim i teoriju i praksu. U Kaštel Štafiliću sam završio Srednju školu braće Radića i zatim nastavio školovanje u Splitu na Mediteranskoj poljoprivredi pri Institutu za jadranske kulture. Studij mi je najviše koristio da steknem stručni oslonac, stručnu korist. Nakon završenog studija u Splitu, u Zagrebu sam upisao magisterij vinarstva i vinogradarstva. Sad vodim svoju vinariju, imam vinograde i maslinike. Nasta-

Anto Grgurević

vio sam obiteljsku tradiciju, ja sam već peta generacija koja se time bavi. Mislim da bi taj studij trebalo i dalje ostati. Nakon srednje škole upisao sam u Splitu studij na Mediteranskoj poljoprivredi. Da nije bilo toga morao bih otići u Zagreb, ali Split je bolji zbog blizine i zbog toga što je Institut u direktnom doticaju s Dalmacijom. U Splitu se više posvećivalo problemima poljoprivrede krša, vinogradarstvu i maslinarstvu. Nositelji studija su bili profesori iz Zagreba, ali mi smo imali stručnjake s terena koji su nam bili predavači i tu je bilo puno praktičnih savjeta i iskustava koje je dobro poslušat, od kojih imamo velike koristi. Bilo je govora da bi se u Splitu otvorio i postdiplomski i studij, ali još se nije. Mislim da je bilo kapaciteta i da se diplomski nastavi u Splitu. Ovoga časa tako je kako je, ali što prije bi trebalo uzet *trat za naprid*.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET RASPIŠUJE

NATJEČAJ

za stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa za: voditelj pododsjeka (referent u studentskoj službi) – jedan izvršitelj voditelj poslova upravljanja poslužiteljima i poslova održavanja računalnih učionica – jedan izvršitelj viši informatički referent – jedan izvršitelj

Pristupnici moraju ispunjavati opće uvjete prema Zakonu o poticanju zapošljavanja (NN 57/12 i 120/12) te dodatne uvjete:

- za radno mjesto pod toč. 1.: stručni prvostupnik javne uprave, znanje rada na računalu;
- za radno mjesto pod toč. 2.: magistar informatike, računarstva ili elektrotehnike, znanje engleskog jezika;
- za radno mjesto pod toč. 3.: stručni prvostupnik informatike, računarstva ili elektrotehnike, znanje engleskog jezika.

Pristupnici uz prijavu prilažu životopis, dokaz o stečenoj odgovarajućoj stručnoj spremi, domovnicu, dokaz o ispunjavanju ostalih općih i dodatnih uvjeta natječaja.

Na natječaj mogu ravnopravno sudjelovati kandidati oba spola.

Sve prijave dostavljaju se u roku od 8 dana od objave, na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Teslina 12, 21 000 Split.

Na temelju odredaba Zakona o radu, Pravilnika o radu te Statuta Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu, dekan Fakulteta, prof. dr.sc. Ante Bilušić donosi slijedeću:

ODLUKU

o provođenju postupka stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa te imenovanju stručnog povjerenstva za izbor kandidata

Pokreće se postupak izbora kandidata za stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa sukladno Zakonu o poticanju zapošljavanja za radno mjesto voditelj pododsjeka (referent u studentskoj službi) – jedan izvršitelj.

Imenuje se Stručno povjerenstvo za izbor kandidata u sastavu: Mare Maretić, dipl.iur., Ana Marović, dipl.iur., Anđelka Žižić

Stručno povjerenstvo će nakon provedenog natječaja Dekanu predložiti kandidata za navedeno radno mjesto.

Nakon provedenog natječaja i obavijesti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o pozitivnoj ocjeni zahtjeva, pristupit će se zaključivanju ugovora za stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja ranog odnosa s izabranim kandidatom ž. Anđelka Žižić, imenuje se mentorom kandidatu s kojim se zaključi ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa

Dekan: Prof.dr.sc.Ante Bilušić

SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET RASPIŠUJE

NATJEČAJ

za izbor:

1. jednog nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docenta, za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje računarstvo (bez zasnivanja radnog odnosa);
2. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje poslijedoktoranda, za znanstveno područje društvenih znanosti, polje psihologija (bez zasnivanja radnog odnosa).

Pristupnici moraju ispunjavati opće uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13), a pristupnici pod točkom 1. i uvjete iz Odluke Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti.

Pristupnici pod točkom 1. uz prijavu prilažu: životopis, dokaz o državljanstvu, a strani državljani dužni su priložiti i dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (napredna razina), dokaze o ispunjavanju propisanih uvjeta, bibliografiju te podatke o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti (životopis te bibliografiju s podacima o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti, potrebno je dostaviti i na CD-u).

Pristupnici pod točkom 2. uz prijavu prilažu: životopis, dokaz o stečenoj odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prijepis ocjena s prosjekom, dokaz o državljanstvu, a strani državljani dužni su priložiti i dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (napredna razina).

Prijave se dostavljaju u roku od 30 dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Teslina 12, 21 000 Split.

Na natječaj se mogu prijaviti osobe oba spola.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET RASPIŠUJE

NATJEČAJ

Za stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa

- za radno mjesto I vrste - stručni suradnik (referent u Studentskoj službi) te za poslove informacijskog sustava i računalne mreže) - jedan izvršitelj

Pristupnici moraju ispunjavati opće uvjete prema Zakonu o poticanju zapošljavanja (NN 57/12 i 120/12) te dodatne uvjete:

- završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij pravne struke
- znanje rada na PC-u
- znanje jednog svjetskog jezika

Pristupnici uz prijavu prilažu životopis, dokaz o stečenoj stručnoj spremi, domovnicu, dokaz o ispunjavanju općih i dodatnih uvjeta Natječaja.

Na natječaj se mogu ravnopravno prijaviti kandidati oba spola.

Prijave se dostavljaju na adresu Kemijsko-tehnoški fakultet u Splitu, 21000 Split, Teslina 10/V, u roku od osam dana od objave natječaja na oglasnoj ploči Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Suradnja KTF-a i Instituta organske kemije i analitike u Orléansu

Suradnja koja je ostvarena zahvaljujući programu ‘Cogito’ koji financijski podupire MZOS, omogućila je hrvatskim znanstvenicima da se na svim razinama, nastavničkoj, suradničkoj i studentskoj, olakša ulazak u europski prostor najelitnije znanosti, ali i otvori mogućnost da se ideje pretoče u buduće gospodarske projekte

Piše: **ILICA BLAŽEVIĆ**

U okviru Programa „Cogito“ Hubert Curien od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2014. godine na Sveučilištu u Splitu, Kemijsko-tehnoški fakultet (KTF-Split) i na Sveučilištu u Orléansu, Institut de Chimie Organique et Analytique (ICOA) (Orléans, Francuska) odvijao se hrvatsko-francuski znanstvenoi-straživački bilateralni projekt pod nazivom “Glucosinolates – novel sources and biological potential“ pod voditeljstvom doc. dr. sc. Ivice Blaževića s hrvatske strane i prof. dr. sc. Arnauda Tatibouëta s francuske strane.

Važnost glukozinolata

Glukozinolati su biološki važne tiosaharidne molekule koje se pojavljuju kao kemijske oznake u botaničkom redu Brassicales, u kojoj je porodica kupusnjača (Brassicaceae) daleko najvažnija (350 rodova i oko 3200 vrsta). Mnoge od ovih biljaka su agronomski važni usjevi (kupus, cvjetača, brokula, rotkva, hren, gorušica, repa, prokulica, raštika, uljana repica). Insekticidni, nematocidni, fungicidni i fitotoksični utjecaj često se povezuje s biljkama porodice kupusnjača. Kao takvi, biljke koje sadrže glukozinolati i sami glukozinolati smatraju se odgovornim za pesticidno djelovanje te se mogu koristiti u tu svrhu. Drugi imaju korist na ljudsko zdravlje (primjerice sulforafan, razgradni produkt glukorafanina, poznat je po svojoj zaštitnoj ulozi od određenih oblika raka). Neprekidno zanimanje za glukozinolati bilo zbog korisnih ili štetnih učinaka na ljudski organizam potaknula je programe nekoliko laboratorija u svijetu koji su usmjereni kvalitativnom i kvantitativnom određivanju sastava glukozinolata komercijalnih biljaka. Jedni od svjetski priznatih stručnjaka u području istraživanja glukozinolata profesor emeritus Patrick Rollin, i prof. dr. Arnaud Tatibouët dolaze upravo sa Sveučilišta u Orléansu, ICOA. Ovo državno sveučilište, osnovano 1230. godine, nalazi se u francuskom gradu Orléans u središnjoj Fran-

Posjet Splitu: Slika lijevo (listopad, 2013): Doc. dr. sc. Mila Radan (predsjednik HKD-Split, KTF-Split), prof. emerit. Patrick Rollin (ICOA, Orléans, Francuska), doc. dr. sc. Ilica Blažević (KTF-Split, voditelj projekta s hrvatske strane); Slika desno (listopad 2014): Jasna Brekalo (KTF-Split), Ivana Carev (KTF-Split), doc. dr. sc. Ilica Blažević, izv. prof. dr. sc. Sabine Montaut (Laurentian, Kanada), prof. dr. sc. Arnaud Tatibouët (ICOA, voditelj projekta s francuske strane), i doc. dr. sc. Marie Schuler (ICOA, Orléans, Francuska), dr. sc. Franko Burčul (KTF-Split), doc. dr. sc. Mila Radan.

Posjet Orléansu: Slika lijevo: predavanje doc. dr. sc. Ivice Blažević (KTF-Split, voditelj projekta s hrvatske strane). Slika desno: doc. dr. sc. Mirko Ruščić (PMF-Split), doc. dr. sc. Marie Schuler (ICOA, Orléans, Francuska) dr. sc. Franko Burčul (KTF-Split), izv. prof. dr. sc. Sabine Montaut (Laurentian sveučilište, Sudbury, Kanada), doc. dr. sc. Ilica Blažević.

cuskoj, poznatom po Ivani Orleanskoj. Zajedno s Parizom, Toulouseom, Avignonom i Montpellierom, ubraja se među najstarija francuska sveučilišta i među najstarija sveučilišta Europe. Posjetom hrvatske strane, doc. dr. sc. Ivice Blaževića i dipl. ing. Franka Burčula, tijekom lipnja 2013. ostvaren je prvi susret s kolegama Sveučilišta u Orléansu. U listopadu iste godine KTF-Split je posjetio profesor emeritus Patrick Rollin tijekom kojeg je u okviru Hrvatskog-kemijskog društva – Split (HKD-Split) održao predavanje pod nazivom “Glucosinolates in Brassicales: from botany to thiofunctional chemistry”.

Prijenos specifičnih znanja

U listopadu 2014. godine ostvaren je drugi posjet hrvatskih znanstvenika, doc. dr. sc. Ivice Blaževića, dr. sc. Franka Burčula i doc. dr. sc. Mirka Ruščića. U okviru ovog posjeta održano je i predavanje doc. dr. sc. Ivice Blaževića pod nazivom: „Chemical fingerprinting of plants: appli-

cations and potential“ gdje su predstavljena istraživanja koja se provode na KTF-Split. Ubrzo nakon toga, u istom mjesecu 2014. Split su posjetili prof. dr. sc. Arnaud Tatibouët i doc. dr. sc. Marie Schuler sa Sveučilišta u Orléansu, te izv. prof. dr. sc. Sabine Montaut Laurentian Sveučilišta (Sudbury, Kanada) i tom prilikom su u okviru HKD-Split održali predavanja pod nazivom: “Some thioglycochemistry around glucosinolates” i “Phytochemistry and free-radical scavenging activity of two native wild crucifers of North America”. Vrijednost istraživanja u okviru ovog projekta predstavlja prijenos specifičnih znanja i pronalazak novih izvora glukozinolata u kupusnjačama koje rastu samo u Hrvatskoj kao što su poznate stenoendemske velebitska degenija (*Degenia velebitica*), ali i manje poznate, trobridi sijedac (*Fibigia triquetra*), palagruški kupus (*Brassica botterii*) i dr., a čiji komercijalni uzgoj bi pridonio raznolikosti naše poljoprivredne

industrije. Tako se u botaničkom vrtu PMF-Split koji se nalazi na Marjanu u suradnji s voditeljem doc. dr. sc. Mirkom Ruščićem već uspješno uzgajaju neke od ovih biljaka u kontroliranim uvjetima. Dosadašnji rezultati očituju se u brojnim zajedničkim publikacijama u časopisima koje citira Current contents, zbornicima radova s međunarodnih kongresa te kongresnim prezentacijama.

Studij i praksa hrvatskih studenata u Francuskoj

Ova suradnja je pobudila i interes studenata te je u okviru Erasmus programa na Sveučilištu u Splitu za ak. god. 2014./2015. Jasni Brekalo, studentici diplomskog studija kemije, smjer organska kemija i biokemija, odobrena potpora za stručnu praksu na Sveučilištu u Orléansu, ICOA u trajanju od 3 mjeseca. Potencijal suradnje pokazuje i sporazum Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Orléansu na diplomskom studiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta i Prehrambeno-biotehničkog fakulteta iz područja bioindustrije. Studentima ovih fakulteta, na temelju navedenog sporazuma, omogućeno je da pohađaju dio nastave na Sveučilištu u Orléansu te da obavljaju praksu u francuskim tvrtkama i time steknu preduvjete za francusku diplomu Sveučilišta u Orléansu na razini magistra iz područja bioindustrije (Diplôme de Master du domaine Sciences et Technologie, mention Sciences du Vivant, spécialité techniques bio-industrielles). Za potpisivanje ErasmusPlus i Socrates sporazuma s našim Sveučilištem, kao i mogućnosti da i studenti Splitskog sveučilišta ostvare iste mogućnosti kao i studenti u Zagrebu za dobivanja dvojne diplome iskazana je od prodekana prof. dr. sc. Richarda Danielloua i direktora instituta ICOA prof. dr. sc. Oliviera Martina s kojim smo se susreli i razgovarali tijekom posjeta Sveučilištu u Orléansu. Suradnja koja je ostvarena zahvaljujući programu „Cogito“ koji financijski podupire MZOS, omogućila je hrvatskim znanstvenicima da se na svim razinama, nastavničkoj, suradničkoj i studentskoj, olakša ulazak u europski prostor najelitnije znanosti, ali i otvori mogućnost da se ideje pretoče u buduće gospodarske projekte.

SVEUČILIŠTE U SPLITU EKONOMSKI FAKULTET RASPISUJE

NATJEČAJ

za izbor:
1. jednog nastavnika u nastavno zvanje predavača za područje društvenih znanosti polje ekonomija, grana Marketing i odgovarajuće radno mjesto na Katedri za marketing na određeno vrijeme od dvije godine,
2. jednog nastavnika u nastavno zvanje predavača za područje društvenih znanosti polje ekonomija, grana Trgovina i turizam i odgovarajuće radno mjesto na Katedri za ekonomiku nacionalnog gospodarstva na određeno vrijeme od dvije godine,
3. jednog nastavnika u nastavno zvanje predavača za područje društvenih znanosti polje ekonomija, grana Računovodstvo i odgovarajuće radno mjesto na Katedri za računovodstvo na određeno vrijeme od dvije godine,
4. jednog nastavnika u nastavno zvanje predavača za područje društvenih znanosti polje ekonomija, grana Financije i odgovarajuće radno mjesto na Katedri za financije na određeno vrijeme od dvije godine,
5. jednog nastavnika u nastavno zvanje predavača za područje društvenih znanosti polje ekonomija, grana Kvantitativna ekonomija i odgovarajuće radno mjesto na Katedri za kvantitativnu ekonomiju na određeno vrijeme od dvije godine,
6. jednog nastavnika u nastavno zvanje predavača za područje društvenih znanosti polje ekonomija, grana poslovna informatika i odgovarajuće radno mjesto na Katedri za poslovnu informatiku na određeno vrijeme od dvije godine.
Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o radu („Narodne novine 93/14“), Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“; broj 123/03 do 101/14) i uvjete Rektorskog zbora (NN 13/12 od 30. siječnja 2012.).
Prijavi na natječaj treba priložiti:
• životopis
• dokaz o stručnoj spremi (stručnom nazivu, dokaz o završenom fakultetu, akademskom stupnju, i druge dokumente iz kojih se može utvrditi da pristupnik ispunjava uvjete za izbor u odgovarajuće zvanje)
• odluku o izboru u znanstveno zvanje, ukoliko pristupnik ima izbor
• podatke o stručnoj i nastavnoj aktivnosti
• potvrdu o aktivnom sudjelovanju na znanstvenim ili stručnim skupovima, seminarima ili radionicama za stručno usavršavanje
• znanstvene i stručne radove, te njihov popis

Svu dokumentaciju osim u papirnom obliku za izbor potrebno je dostaviti na CD-u u dva primjerka, s tim da se radovi za izbor dostavljaju na posebnom CD-u u dva primjerka.
Prijaviti se mogu pristupnici oba spola.
Rok za podnošenje prijave je trideset dana od dana objavljivanja u „Narodnim novinama“. Prijave se predaju na adresi: Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, 21000 Split, Cvite Fiskovića 5.
Nepravovremene i nepotpune prijave neće se uzeti u razmatranje.
Prijavljeni pristupnici bit će obaviješteni o rezultatima natječaja u zakonskom roku.

Dekan
Prof. dr. sc. Željko Garača

SVEUČILIŠTE U SPLITU, SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE RASPISUJE

NATJEČAJ

Za izbore u zvanja i na odgovarajuća radna mjesta
- Jednog nastavnika u nastavno zvanje viši predavač (ponovni izbor) u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu organizacija i menadžment
- Jednog nastavnika u nastavno zvanje viši predavač (ponovni izbor) u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje kineziologija, za granu kineziološka edukacija
- Jednog nastavnika u nastavno zvanje predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija za granu trgovina i turizam
- Jednog nastavnika u nastavno zvanje predavač (ponovni izbor) u znanstvenom području humanističkih znanosti, za polje filologija za granu anglistika
- Jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija za granu računovodstvo.

Točke 1, 2, 3, 4 i 5

Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 45/09, 63/11 i 94/13) i Odlukom o nužnim uvjetima Rektorskog zbora za ocjenu nastave i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja (NN 13/2012.).
Prijavi treba priložiti: životopis pristupnika, preslik diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz stručne i nastavne djelatnosti, popis radova i radove relevantne za izbor (u elektronskom obliku).
Sva dokumentacija se predaje u dva primjerka.
Na natječaj se, pod jednakim uvjetima, mogu prijaviti osobe oba spola.
Prijave s prilogima podnose se Sveučilišnom odjelu za stručne studije Sveučilišta u Splitu, Split, Livnjska 5/III kat, u roku od 30 (trideset) dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama.
Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Sveučilišni odjel za stručne studije
Sveučilišta u Splitu

nastavne baze

PIŠE: DAMIR ŠARAC

Sveučilište u Splitu, Hrvatsko narodno kazalište i Umjetnička akademija sklopili su 'trojni pakt' o kulturnoj suradnji na umjetničkim i obrazovnim projektima, te unaprjeđenju kvalitete nastave, standarda studenata i zaposlenika u domeni kulture i umjetnosti. Ugovorne strane surađivat će u pripremi, organizaciji i provedbi programa i projekata na području kulture i umjetnosti poput organizacije tribina, okruglih stolova, radionica i razgovora umjetnika i studenata u HNK Split, na Sveučilištu i Akademiji u cilju predstavljanja kazališnih projekata i razvoja kazališne publike među zaposlenicima i naročito studentskom populacijom, gostovanju kazališnih predstava u tehnički odgovarajućim prostorima Sveučilišta i Akademije. Sudjelovat će u predstavljanju i najavama programa HNK Split na mrežnim stranicama i drugim oglasnim mjestima Sveučilišta i Akademije, suradnji u produkciji dramskih i glazbenih događaja u smislu uključivanja studenata u kreativni proces rada HNK Split, a sve prema stvarnim potrebama nacionalne kuće. U sporazumu stoji kako će HNK Split, Sveučilište i Akademija surađivati na način da HNK može biti nastavna baza u kojoj će se odvijati dijelovi nastavnog procesa sukladno odredbama Statuta Sveučilišta, Statuta te nastavnih programa i planova Akademije. Obvezali su se surađivati u pripremi, organizaciji i provedbi izvannastavnih umjetničkih programa u cilju obogaćivanja sveukupne kulturne produkcije u Gradu Splitu i Splitsko – dalmatinskoj županiji.

HNK kao nastavna baza

Što ovaj važni sporazum znači za sudionike procesa ali i regionalnu kulturu pojasnio nam je intendant splitskog HNK, izv. prof. Goran Golovko, ujedno dugogodišnji pedagog i nastavnik na Umjetničkoj akademiji.

- HNK bi, prema ovoj viziji, kao nastavna baza bio svojevrsni laboratorij, mjesto na kojem bi studenti iz prve ruke upoznali funkcioniranje teatra i konkretno pridonosili programima. HNK bi studentima odredio mentora; neki studenti na slikarstvu pohađaju kolegij scenografije, a ovako bismo formalizirali taj odnos, tako da ne moraju preko poznanstava dolaziti do kazališne scene, nego na službeni način sudjelovati u kreativnom procesu. Sa studentima FESB-a, primjerice, mogli bismo surađivati na projektima uvođenja mobilnih i bežičnih tehnologija. Zainteresirani smo za mogućnosti koje nude studiji ekonomije i marketinga, a Filozofski fakultet bio bi nezaoobilazan suradnik u raznim događanjima. Već za 'Marulićeve dane' koncem travnja pokušat ćemo uključiti studente u osmišljavanje popratnog programa koji je malo zamro zadnjih godina. Nastojat ćemo priključiti i brojne studentske udruge koje djeluju pri Sveučilištu – pojašnjava intendant Golovko, napominjući kako je i Sveučilištu i

Goran Golovko,
Šimun Anđelinović
i Mateo Perasović

'TROJNI PAKT' Sveučilišta, HNK i UMAS-a

Suradnjom triju važnih institucija predviđeno je uključivanje studenata u kreativni proces rada Hrvatskog narodnog kazališta, prema stvarnim potrebama nacionalne kuće

'Kultura kulture'

Jedan od inicijatora Sporazuma je i prof. dr. Branko Matulić, prorektor za kvalitetu, kulturu i umjetnost, koji ne krije zadovoljstvo što je dosadašnja suradnja napokon institucionalizirana u formalno-pravnom obliku: – Svi ćemo imati koristi; Sveučilište odnosno Umjetnička akademija u Splitu dobiva prostor za proširenje i praktičnu primjenu teoretskih znanja, a HNK bazu iz koje će probrati svoje buduće najkvalitetnije zaposlenike. Naravno, ova interakcija prolazit će rigorozne provjere sukladno sveučilišnim načelima unaprjeđenja kvalitete. Nacionalna kuća ipak je izvor najviše razine kulture u našoj regiji, a time i Sveučilište širi svoj utjecaj. Studenti, kao mladi ljudi prepuni energije dobit će dodatnu priliku da iskažu svoju kreativnost i usmjere je uz pomoć struke, a time i cijela zajednica razvija svoju 'kulturu kulture'.

Rektor Anđelinović:

Naumili smo proširiti Sveučilište, da ćemo umjesto granica između znanosti, prakse i obrazovanja ići na njihovu sintezu. I nismo samo mi koji rukovodimo toga svjesni: sve naše ankete upozoravaju da su te potrebe itekako svjesni i oni radi kojih i jesmo ovdje – naši studenti. Zato ćemo se pobrinuti da već ove godine potpišemo sporazume za još nekoliko važnih nastavnih baza. Zajedno s Gradom i Županijom želimo osigurati sinergiju svih naših najboljih proizvodnih, kulturnih i obrazovnih subjekata. Bez takvog plodnog povezivanja u kome najbolji stručnjaci oplemenjuju nastavu, znanstvenici razvijaju istraživački duh a nastavnici prenose najviša znanja nema razvoja. Nema ni europskog novca jer će nam bez ovakvog umrežavanja vrata svih EU fondova ostati zatvorena... Zato svi- ma nama čestitam na sporazumu ovako važnih ustanova!

UMAS-u i HNK-u u interesu da postanu vidljiviji i življi u javnosti.

Nezaobilazno je i pitanje formiranja studentske scene, u koju ne bi bili uključeni samo studenti glume, nego prema afinitetima svi koji pozele.

- To bi bilo idealno. Valjalo bi pronaći adekvatni prostor za scenska zbivanja, a studenata željnih igranja na pozornici sigurno će se naći – uvjeren je prof. Golovko, koji usprkos velikim obavezama intendant nastavlja predavati na studiju glume, gdje je prema mišljenju studenata jedan od najomiljenijih profesora.

- Rad na UMAS-u izvor je mog velikog unutrašnjeg zadovoljstva, pa se i u kazalištu čude kako sam dobrog raspoloženja svakog dana unatoč brdu problema. U deset godina s Odjela za kazališnu umjetnost izlazi pet generacija glumica i glumaca koji su u Splitu, posebno u suradnji s HNK, imali sjajnu priliku igrati s poznatim redateljskim imenima i u svjetskim komadima. Moja jedina zamjerka je što primjećujem da imaju manje poštovanja prema pisanoj riječi nego što smo je mi nekoć imali, njima danas senzacije na zaslonu iskaču pred očima i pisanu riječ doživljavaju kao apstrakciju pa im je ponekad teško pretočiti je u živi govor. Među njima je iznimnih talenata i sposobnih glumaca i ohrabruje da svi oni nalaze neku nišu u izvedbenim umjetnostima koliko god su kazališta ograničena mogućnostima zapošljavanja. Uskaćemo koliko možemo: u GKL-u imaju namjeru uzeti dvoje glumaca uz državnu potporu a mi u HNK četvero – navodi Golovko koji je još kao student radio s adolescentima, a potom desetak godina u Dramskom studiju za mladež Gradskog kazališta mladih, te je bio među osnivačima Odjela glume na UMAS-u.

Zajednički rast studenata i profesora

- Posao umjetničkog pedagoga je prelijep, a profesor pruža mogućnost vlastitog rasta dok promatra kako studenti napreduju. Studenti glume uglavnom su visoko motivirani, a često odulje baš petu godinu jer je dosta teška; moraju sami napraviti samostalnu produkciju i to najčešće monodramske forme - od izbora teksta do dramaturgije, režije, produkcije, pa na kraju i sami moraju stati na scenu i igrati pedesetak minuta. To je vrlo teška vježba ali im jako pomaže za budućnost – uvjeren je prof. Golovko.

Nismo mogli zaobići ni pitanje o aktualnom sukobu s Ministarstvom kulture oko podjele funkcija intendant HNK i ravnatelja Splitskog ljeta. Gradonačelnik Ivo Baldasar je popustio pritisku ministrice Zlatare-Violać, no još nije donesena konačna odluka o dvostrukim upravljačkim mjestima.

-- Bez mog potpisa neće ići ništa što se tiče provedbe Splitskog ljeta. Od svega mi najviše smeta što je uprava HNK kao nositelj cjelokupne logistike potpuno ignorirana u razgovorima na ovu temu – kategoričan je intendant.